

Stanovisko

**Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky
k návrhu štátneho záverečného účtu Slovenskej republiky za rok 2015**

**Bratislava
máj 2016**

Zoznam použitých skratiek:

b. c.	bežné ceny
ES	Európske spoločenstvá
ESA 2010	Európsky systém národných a regionálnych účtov, ktorý je medzinárodne porovnateľným účtovným rámcom Európskej únie pre systematický a podrobný opis ekonomiky, ktorý bol implementovaný od 01.09.2014
ESO	vládny program Efektívna, spoľahlivá a otvorená verejná správa
EÚ	Európska únia
Eurostat	Štatistický úrad Európskeho spoločenstva
HDP	hrubý domáci produkt
KF	Kohézny fond
m. j.	merná jednotka
NFV	Návratné finančné výpomoci
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OP	operačný program
p. b.	percentuálny bod
s. c.	stále ceny
SR	Slovenská republika
ŠF	Štrukturálne fondy
ŠR	štátny rozpočet
ŠZÚ SR	štátny záverečný účet Slovenskej republiky
VPS	všeobecná pokladničná správa
VS	verejná správa
VÚC	vyšší územný celok
krajiny V-4	Spoločenstvo stredoeurópskych krajín Česka, Maďarska, Poľska a Slovenska
zákon o obecnom zriadení	zákon 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
zákon o NKÚ SR	zákon č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
zákon o účtovníctve	zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
zákon o rozpočtových pravidlách VS	zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov
zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy	zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov
zákon o rozpočtovej zodpovednosti	ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti
ZÚ	záverečný účet, resp. záverečné účty

Obsah

Stanovisko k návrhu ŠZÚ SR za rok 2015	3
1. Stanovisko k ekonomickému rámcu rozpočtového hospodárenia SR	7
1.1. Stanovisko k ekonomickému vývoju SR v kontexte vývoja globálnej a európskej ekonomiky	7
1.2. Stanovisko k základným ekonomickým ukazovateľom SR	8
1.2.1. Stanovisko k vývoju HDP a jeho štruktúry	8
1.2.2. Stanovisko k vývoju na trhu práce	10
1.2.3. Stanovisko k platobnej a obchodnej bilancii	12
1.2.4. Stanovisko k cenovému vývoju a inflácii.....	12
2. Stanovisko k hospodáreniu VS v metodike ESA 2010	13
2.1. Stanovisko k saldu rozpočtu VS v metodike ESA 2010	14
2.1.1. Stanovisko k plneniu príjmov a výdavkov VS v metodike ESA 2010.....	17
2.1.2. Stanovisko k saldu rozpočtu VS podľa jednotlivých subjektov VS.....	18
2.1.3. Stanovisko k pozícii verejných financií.....	19
2.2. Stanovisko k hrubému dlhu VS podľa maastrichtských kritérií.....	21
2.2.1. Štátny dlh.....	23
3. Stanovisko k zámerom, cieľom a opatreniam rozpočtovej politiky	27
3.1. Stanovisko k základným rozpočtovým ukazovateľom	28
3.1.1. Stanovisko k príjmom ŠR.....	28
3.1.1.1. Stanovisko k daňovým príjmom ŠR.....	28
3.1.1.2. Stanovisko k nedaňovým príjmom ŠR	33
3.1.1.3. Stanovisko ku grantom a transferom ŠR	36
3.1.2. Stanovisko k výdavkom ŠR.....	37
3.1.2.1. Stanovisko k bežným výdavkom ŠR	38
3.1.2.2. Stanovisko ku kapitálovým výdavkom ŠR.....	40
3.2. Stanovisko k príjmom a výdavkom rozpočtových kapitol	41
3.2.1. Stanovisko k príjmom kapitol ŠR.....	41
3.2.2. Stanovisko k výdavkom kapitol ŠR.....	42
3.2.2.1. Stanovisko k výdavkom Ministerstva obrany SR.....	44
3.2.2.2. Stanovisko k výdavkom Ministerstva vnútra SR	45
3.2.2.3. Stanovisko k výdavkom Ministerstva financií SR	46
3.2.2.4. Stanovisko k výdavkom Ministerstva životného prostredia SR	48
3.2.2.5. Stanovisko k výdavkom Ministerstva zdravotníctva SR.....	49
3.2.2.6. Stanovisko k výdavkom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR	51
3.2.2.7. Stanovisko k výdavkom Ministerstva kultúry SR	53
3.2.2.8. Stanovisko k výdavkom Ministerstva hospodárstva SR.....	54
3.2.2.9. Stanovisko k výdavkom Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	56
3.2.2.10. Stanovisko k výdavkom Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	58
3.2.2.11. Stanovisko k výdavkom Všeobecnej pokladničnej správy.....	60
4. Stanovisko k vzťahom ŠR k EÚ	62
5. Stanovisko k hospodáreniu územnej samosprávy	67
5.1. Stanovisko k hospodáreniu obcí	68
5.2. Stanovisko k hospodáreniu vyšších územných celkov	75

Stanovisko k návrhu ŠZÚ SR za rok 2015

Stanovisko NKÚ SR k návrhu ŠZÚ SR za rok 2015 je vypracované v súlade s ustanovením § 5 ods. 1 zákona o NKÚ SR a vychádza z kontrol vykonaných v Ministerstve financií SR, vybraných kapitolách ŠR, obciach a VÚC.

NKÚ SR na základe výsledkov týchto kontrol dospel k nasledovným záverom:

1. Návrh ŠZÚ SR za rok 2015 v súlade s ustanovením § 29 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách obsahuje:
 - a) údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia subjektov VS a o stave dlhu verejnej správy k 31.12.2015 v metodike ESA 2010. vykázané Európskej komisii do 01.04.2016 v zmysle čl. 1 ods. 5 nariadenia Rady (ES) č. 479/2009 z 25.05.2009 o uplatňovaní Protokolu o postupe pri nadmernom schodku, ktorý tvorí prílohu Zmluvy o založení ES v platnom znení,
 - b) vyhodnotenie zamerania a opatrení rozpočtovej politiky,
 - c) údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia ŠR,
 - d) iné údaje o plnení rozpočtu VS.

2. Ekonomický rámec rozpočtového hospodárenia SR sa pri postupnom doznievaní dôsledkov celosvetovej finančnej a hospodárskej krízy v roku 2015 vyvíjal v podmienkach oživovania rastu slovenskej ekonomiky, ktorý svojou úrovňou 3,6 % bol v porovnaní s ekonomickým rastom EÚ-28 vyšší o 1,7 p. b. a eurozónou o 2,0 p. b.

Tento vývoj bol podporený predovšetkým tvorbou hrubého fixného kapitálu, a to podľa NKÚ SR najmä v dôsledku zvyšovania verejných investícií financovaných z fondov EÚ v súvislosti s ukončovaním programového obdobia rokov 2007 až 2013. Nárast investícií však bol spojený so zvýšením ich dovozných náročností s negatívnym dopadom na obchodnú bilanciu a tým aj na medziročné zníženie podielu bežného účtu platobnej bilancie na HDP o 1,4 p. b. na úroveň 1,3 %

Medziročné zvýšenie rastu potenciálneho HDP za rok 2015 o 0,7 p. b. na úroveň 2,8 % sa premietlo v uzatvorení produkčnej medzery, ktorá sa medziročne zmenšila o 0,8 p. b. na úroveň – 1,2 % z potenciálneho HDP.

Celková zamestnanosť podľa výberového zisťovania pracovných síl v priemere za rok 2015 vzrástla o 61 tis. osôb na 2 424 tis. osôb, čo predstavovalo medziročné zvýšenie o 2,6 %. Nezamestnanosť sa v priemere za rok 2015 znížila o 44,4 tis. osôb na 314,3 tis. osôb, čo predstavovalo medziročné zníženie o 5,3 %. Miera nezamestnanosti medziročne klesla o 1,7 p. b. na úroveň 11,5 %.

Podľa NKÚ SR vysoká miera nezamestnanosti je pretrvávajúcim problémom, a to aj napriek pozitívnemu vývoju na trhu práce.

Podľa trvania nezamestnanosti najväčší počet 142,3 tis. osôb boli nezamestnaní viac ako 2 roky. Podľa veku najviac nezamestnaných v počte 105,0 tis. osôb bolo v kategórii 35 až 49 ročných. Podľa vzdelania najväčšiu skupinu v počte 106,3 tis. osôb predstavovali nezamestnaní s učňovským vzdelaním bez maturity.

Aj z týchto dôvodov bude podľa NKÚ SR potrebné zamerať pozornosť na vytváranie lepších pracovných podmienok pre tieto a ďalšie rizikové skupiny obyvateľstva, i keď na druhej strane je nevyhnutné brať do úvahy obmedzenia, ktoré vyplývajú z výrazných regionálnych rozdielov na trhu práce spojených s nízkou mobilitou pracovnej sily. Dlhodobým problémom sa tiež javí systém zdaňovania práce, v dôsledku ktorého nie je záujem o pracovné príležitosti s nízkymi príjmami.

Na medziročný pokles priemernej ročnej miery inflácie v roku 2015 o 0,2 p. b. na úroveň - 0,3 % mal rozhodujúci vplyv predovšetkým pokles cien energií, potravín a služieb, a to aj v dôsledku uvoľnených menových podmienok Európskej centrálnej banky.

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že slovenská ekonomika v roku 2015 dosiahla za posledných päť rokov najvyššiu rast na úrovni 3,6 %, čo sa prejavilo vo vývoji situácie na trhu práce, a to napriek nízkoinflačnému prostrediu.

3. Hospodárenie VS v metodike ESA 2010

Saldo rozpočtu VS na HDP v metodike ESA 2010 dosiahlo za rok 2015 podľa predbežných výsledkov hospodárenia VS úroveň - 2,97 %, čo bolo v porovnaní s kľúčovým cieľom návrhu rozpočtu VS na rok 2015 viac o 0,48 p. b.

Podľa NKÚ SR kľúčovým dôvodom nenaplnenia rozpočtového cieľa bolo na jednej strane neakceptovanie niektorých transakcií v akruálnych príjmoch zo strany Eurostatu z dôvodu nesúladu s metodikou ESA 2010, ako napr. zo splátok návratnej finančnej výpomoci od Železničnej spoločnosti Cargo, a. s. alebo príjmov Štátneho fondu rozvoja bývania z prostriedkov fondov EÚ a pod. a na druhej strane aj naplnenie niektorých rozpočtových rizík, ako napr. výpadky príjmov z dividend Slovenského plynárenského priemyslu, a. s., finančné korekcie k prostriedkom fondov EÚ, zvýšenie výdavkov v zdravotníctve a pod.

Nová vláda SR na základe výsledkov hospodárenia rozpočtu VS za rok 2015 si v súlade s rozpočtovými pravidlami EÚ a SR stanovila nový rozpočtový cieľ, podľa ktorého 0,5 % podiel štrukturálneho deficitu na potenciálnom HDP sa má dosiahnuť až v roku 2019.

Podľa údajov Eurostatu podiel salda rozpočtu VS SR na HDP za rok 2015 na úrovni - 3,0 % bolo o 0,6 p. b. vyššie v porovnaní s podielom sáld rozpočtov VS na HDP krajín EÚ-28 a o 0,9 p. b. vyššie v porovnaní s krajinami eurozóny

Na vývoj salda rozpočtu VS v roku 2015 pôsobilo viacero vplyvov. Pozitívne sa premietlo predovšetkým nielen vyššie plnenie príjmov z fondov EÚ vo výške 918 mil. eur, vyššie plnenie daňových príjmov vo výške 851 mil. eur vrátane rozpočtovej rezervy na lepší výber daní, vyššie plnenie povinných odvodov do poisťovních fondov Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní vo výške 452 mil. eur, vyššie plnenie grantov a transferov bez transferov z rozpočtu EÚ vo výške 324 mil. eur a vyššie plnenie nedaňových príjmov vo výške 60 mil. eur, ale aj zníženie čerpania výdavkov medzis potreby o 131 mil. eur a zníženie povinného odvodu SR do všeobecného rozpočtu o 100 mil. eur.

Negatívny vplyv na vývoj salda rozpočtu VS v roku 2015 malo predovšetkým zvýšenie investície VS o 2 237 mil. eur spojené s ukončovaním programového obdobia 2007 až 2013, zvýšenie výdavkov na zdravotnú starostlivosť o 261 mil. eur, nárast finančných korekcií k čerpaniu prostriedkov fondov EÚ o 243 mil. eur a ostatné navýšenia výdavkov vo výške 2 mil. eur.

4. Hospodárenie ŠR vykázané na hotovostnom princípe v roku 2015 dosiahlo:

Príjmy	16 233 795 tis. eur
Výdavky	18 166 391 tis. eur
Schodok	1 932 596 tis. eur

Skutočný schodok ŠR bol v porovnaní so zákonom rozpočtovanou sumou nižší o 1 051 040 tis. eur a v porovnaní s rokom 2014 prišlo k jeho zníženiu o 990 775 tis. eur, t. j. o 33,89 %.

Zákomom o ŠR na rok 2015 boli celkové príjmy ŠR schválené vo výške 14 494 921 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené na sumu 15 468 310 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 16 233 795 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 104,9 % oproti upravenému rozpočtu. Najväčší rozdiel medzi schváleným rozpočtom a skutočnosťou sa nachádza pri zahraničných transferoch, konkrétne pri položke prostriedky z rozpočtu Európskej únie. Vyššie než očakávané príjmy v tejto položke súvisia s vyšším čerpaním prostriedkov končiaceho programového obdobia rokov 2007 až 2013.

Celkové výdavky štátneho rozpočtu dosiahli v roku 2015 hodnotu 18 166 391 tis. eur, čo zodpovedá medziročnému nárastu o 17,8 % a poklesu oproti upravenému rozpočtu o 1 %. Podiel bežných výdavkov na celkových výdavkoch predstavuje 74,3 % a zvyšných 25,7 % pripadá na kapitálové výdavky. Najväčší rozdiel oproti schválenému rozpočtu je vykázaný pri kapitálových výdavkoch, kam radíme obstarávanie kapitálových aktív a kapitálové transfery. Tento rozdiel je opäť spôsobený vyšším čerpaním prostriedkov z rozpočtu EÚ, ktoré v podstate cez ŠR iba pretekajú – príjmy (transfery) sa musia rovnať výdavkom.

5. Hospodárenie územnej samosprávy

V oblasti hospodárenia obcí a VÚC NKÚ SR poukazuje na mieru finančnej sebestačnosti, ktorá vyjadruje závislosť obcí na grantoch a transferoch a ich mieru financovania svojich originálnych, ako aj prenesených pôsobností.

NKÚ SR konštatuje, že v súlade so zákonom o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve bolo v roku 2015 príjmom rozpočtov obcí 68,5% z celkového výnosu dane z príjmov fyzických osôb, a to vo výške 1 471 699 tis. eur, čo znamenalo nárast o 114 672 tis. eur oproti rozpočtovaným prostriedkom.

Podobne NKÚ SR hodnotí aj príjmovú časť hospodárenia VÚC, kde prevod výnosu podielovej dane vo výške 29,2 % bol vo výške 626 394 tis. eur, čo znamená medziročný

nárast o 199 736 tis. eur. Príjmy VÚC na prenesený výkon pôsobností, zaznamenali medziročný nárast o 113 182 tis. eur.

Cieľom a prínosom kontrol vykonaných v oblasti hospodárenia územnej samosprávy bolo prispieť k zlepšeniu činnosti verejnej správy a spokojnosti občanov, k zvýšeniu transparentnosti a hospodárnosti pri použití verejných prostriedkov najmä pri nakladaní s majetkom obcí, miest či organizácií v ich zriaďovateľskej alebo zakladateľskej pôsobnosti, poskytnúť odporúčania na zlepšenie riadiacich a kontrolných systémov kontrolovaných subjektov v územnej samospráve.

Výsledky kontrol poukázali najmä na pretrvávajúce nedostatky s nesprávnou aplikáciou všeobecne záväzných právnych predpisov, predovšetkým zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o rozpočtových pravidlách samosprávy, zákona o majetku obcí, zákona o účtovníctve, zákona o verejnom obstarávaní, zákona o slobodnom prístupe k informáciám, zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite a v neposlednom rade zákona o obecnom zriadení.

NKÚ SR na základe výsledkov svojej kontrolnej činnosti po zohľadnení ekonomického rámca rozpočtového hospodárenia SR, hospodárenia VS v metodike ESA 2010, zámerov, cieľov a opatrení rozpočtovej politiky a hospodárenia územnej samosprávy

nemá zásadné pripomienky

k návrhu ŠZÚ SR za rok 2015, podľa ktorého:

- a) podiel schodku VS SR na HDP v metodike ESA 2010 podľa údajov zverejnených Eurostatom dňa 21.04.2016 dosiahol 2,97 %;
- b) konsolidovaný dlh VS v metodike ESA 2010 podľa údajov zverejnených Eurostatom dňa 21.04.2016 dosiahol k 31.12.2015 sumu 41 306 mil. eur, čo predstavuje 52,91 % HDP;
- c) príjmy ŠR na hotovostnej báze dosiahli k 31.12.2015 sumu 16 234 mil. eur, výdavky 18 166 mil. eur a schodok 1 932 mil. eur.

Zároveň odporúča NR SR zobrať na vedomie, že schodok ŠR SR vykázaný v ŠZÚ SR za rok 2015 v sume 1 932 mil. eur bol k 31.12.2015 krytý finančnými prostriedkami získanými z predaja štátnych dlhopisov v hodnote 1 537 mil. eur a finančnými zdrojmi z čerpania vládnych úverov v celkovej hodnote 395 mil. eur.

Stanovisko NKÚ SR k návrhu ŠZÚ SR za rok 2015 je podobnejšie hodnotené v jeho čiastkových a detailných stanoviskách.

1. Stanovisko k ekonomickému rámcu rozpočtového hospodárenia SR

Pri postupnom doznievaní dôsledkov celosvetovej finančnej a hospodárskej krízy v roku 2015 sa rozpočtové hospodárenie SR vyvíjalo v podmienkach oživovania rastu slovenskej ekonomiky.

Podľa NKÚ SR sa v tomto oživovaní prejavila predovšetkým otvorenosť slovenského hospodárstva a jeho úroveň integrácie do európskej a globálnej ekonomiky, čo malo pozitívny dopad na rast základných ekonomických ukazovateľov SR v roku 2015.

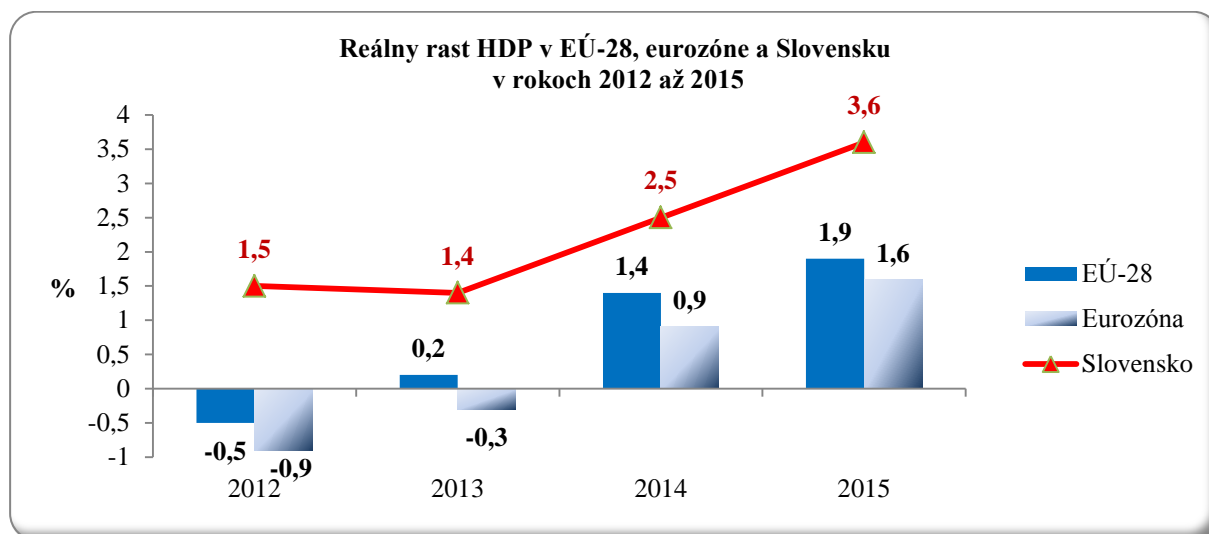
1.1. Stanovisko k ekonomickému vývoju SR v kontexte vývoja globálnej a európskej ekonomiky

V porovnaní s rastom globálnej ekonomiky odhadovanom Medzinárodným menovým fondom na úrovni 3,1 % bol rast slovenskej ekonomiky v roku 2015 na úrovni 3,6 % vyšší približne o 0,5 p. b.

Podľa NKÚ SR v miernom útlme globálnej ekonomiky v roku 2015 sa prejavil predovšetkým vývoj trhových ekonomík rozvíjajúcich sa krajín, ktoré boli negatívne postihnuté nízkymi svetovými cenami ropy a iných komodít, od ktorých vývozu sú väčšinou závislé. Významné bolo tiež spomalenie rastu čínskej ekonomiky, a to čiastočne kvôli prebiehajúcej reštrukturalizácii s cieľom postupného prechodu na jej nový produkčný model. Negatívny vplyv mala aj hlboká recesia v Brazílii a Rusku.

Ekonomika eurozóny pokračovala v roku 2015 v miernom oživovaní, ktoré bolo podporované podľa NKÚ SR nielen nízkymi svetovými cenami ropy a relatívne slabým výmenným kurzom eura, ale aj neštandardnými opatreniami Európskej centrálnej banky spojenými s uvoľňovaním jej monetárnej politiky a vo všeobecnosti aj neutrálnou fiškálnou politikou eurozóny.

Porovnanie reálneho rastu HDP v EÚ-28, eurozóne a Slovensku v rokoch 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Eurostat

Najvyšší reálny rast HDP v rámci EÚ-28 dosiahli v roku 2015 ekonomiky Írska na úrovni 7,8 %, Malty na úrovni 6,3 %, Luxemburska na úrovni 4,8 %, Česka na úrovni 4,2 % a Švédsko na úrovni 4,1 %. Slovensko sa úrovňou svojho ekonomického rastu vo výške 3,6 % umiestnilo spoločne s Poľskom na 7. mieste, čo medzi krajinami eurozóny predstavovalo po Írsku, Malte a Luxembursku 4. miesto.

1.2. Stanovisko k základným ekonomickým ukazovateľom SR

Základné ekonomické ukazovatele SR sa podľa NKÚ SR v roku 2015 vyvíjali pozitívne. Významné bolo nielen zrýchlenie ekonomického rastu, ale aj priaznivý vývoj na trhu práce a znižovanie cenovej hladiny.

1.2.1. Stanovisko k vývoju HDP a jeho štruktúry

Ekonomika Slovenska bola v roku 2015 poháňaná predovšetkým tvorbou hrubého fixného kapitálu, a to podľa NKÚ SR najmä v dôsledku zvyšovania verejných investícií financovaných z fondov EÚ.

Významný príspevok k ekonomickej výkonnosti Slovenska v roku 2015 predstavoval tiež pokračujúci vysoký rast konečnej spotreby domácností, a to predovšetkým v dôsledku zvyšovania úrovne disponibilných príjmov, čo podľa NKÚ SR súviselo s rastom zamestnanosti a reálnej mzdy.

Porovnanie medziročnej tvorby a rastu HDP a jeho zložiek podľa výdavkovej metódy v rokoch 2014 a 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

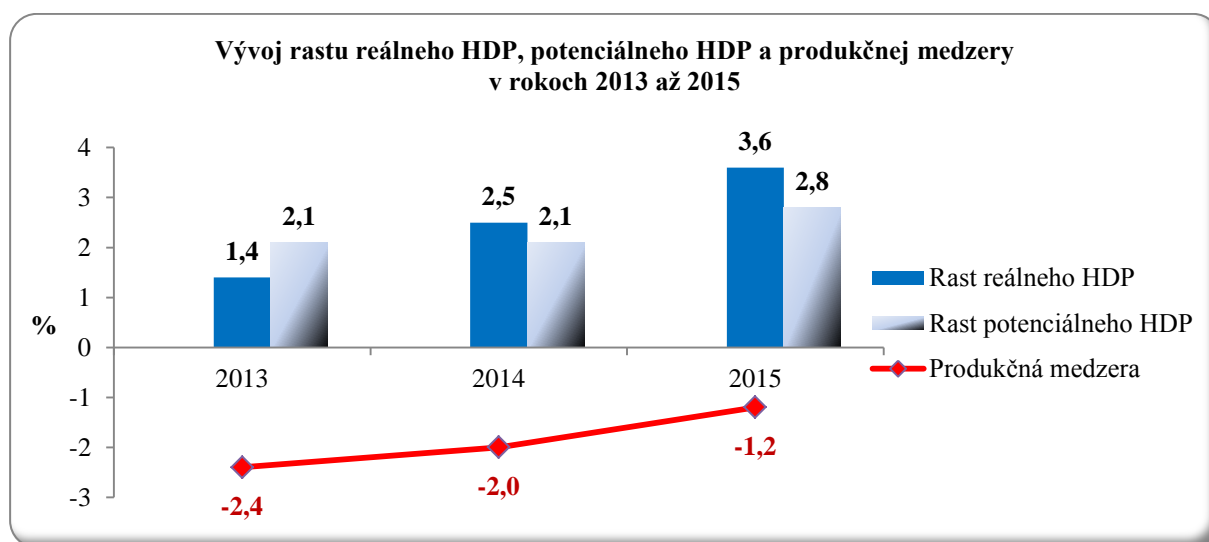
Názov ukazovateľa	M. j.	2014	2015	Rozdiel
a	b	1	2	3 = 2 – 1
Tvorba HDP v b. c.	mil. eur	75 560,5	78 070,8	2 510,3
z toho:				
• konečná spotreba domácností	mil. eur	42 010,2	42 945,0	934,8
• konečná spotreba neziskových	mil. eur	726,6	753,5	26,9
• končená spotreba verejnej správy	mil. eur	14 242,4	14 853,8	611,4
• tvorba hrubého fixného kapitálu	mil. eur	15 766,0	17 968,6	2 202,6
• zmena stavu zásob a cien	mil. eur	58,0	-86,4	- 144,4
• vývoz tovaru a služieb	mil. eur	69 404,7	73 226,6	3 821,9
• dovoz tovaru a služieb	mil. eur	66 647,5	71 332,3	4 684,8
Tvorba HDP v s. c.	%	102,5	103,6	1,1
z toho:				
• konečná spotreba domácností	%	102,4	102,4	0,0
• konečná spotreba neziskových	%	99,4	103,1	3,7
• končená spotreba verejnej správy	%	105,9	103,4	- 2,5
• tvorba hrubého fixného kapitálu	%	103,5	114,0	10,5
• vývoz výrobkov a služieb	%	103,6	107,0	3,4
• dovoz výrobkov a služieb	%	104,3	108,2	3,9

Zdroj: ŠÚ SR

K posilneniu rastu slovenskej ekonomiky v roku 2015 prispel predovšetkým zahraničný dopyt, ktorý medziročne vzrástol o 7,0%. Domáci dopyt sa medziročne zvýšil o 4,9 %.

V tejto súvislosti NKÚ SR pozitívne hodnotí, že HDP dosiahol najvyšší reálny rast v IV štvrtroku 2015, ktorý v porovnaní so IV štvrtrokom 2014 dosiahol úroveň až 4,3 %. K tomuto vývoju prispel tak rast zahraničného dopytu na úrovni 9,1 %, ako aj rast domáceho dopytu na úrovni 6,5 % s prispením všetkých jeho hlavných zložiek.

Porovnanie reálneho rastu HDP, potenciálneho HDP a produkčnej medzery za roky 2013 až 2015 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: ŠÚ SR

K rastu potenciálneho HDP v roku 2015 prispeli všetky výrobné faktory, z toho najvýznamnejšie celková produktivita výrobných faktorov, ktorej príspevok medziročne vzrástol o 0,1 p. b. na úroveň 2,0 %. Príspevok výrobného faktora zásob kapitálu medziročne vzrástol o 0,6 p. b. na úroveň 0,6 % a príspevok výrobného faktora práce si zachoval medziročnú úroveň 0,2 %.

Rast potenciálneho HDP vyjadruje dlhodobu udržateľnú kapacitu resp. produkčný potenciál ekonomiky, t. j. maximálnu úroveň HDP, ktorú je možné dosiahnuť pri danom stave technológie a počtu obyvateľov bez toho, že by dochádzalo k prehrievaniu ekonomiky a urýchľovaniu rastu priemernej ročnej miery inflácie.

Zvýšenie rastu potenciálneho HDP za rok 2015 sa premietlo v uzatvorení produkčnej medzery, ktorá sa medziročne zmenšila o 0,8 p. b. na úroveň – 1,2 % z potenciálneho HDP. Produkčná medzera vyjadruje rozdiel medzi potenciálnym a reálnym HDP v % vo vzťahu k potenciálnemu HDP. Na úrovni ekonomiky udáva mieru využitia výrobných faktorov.

Z jednotlivých zložiek HDP sa najvýznamnejšie v posilnení výkonnosti ekonomiky Slovenska v roku 2015 prejavil rast tvorby hrubého fixného kapitálu, ktorý sa medziročne zrýchlil o 10,5 p. b. na úroveň 14,0 % a v IV. štvrtroku 2015 až na úroveň 19,4 %.

Vysoký medziročný rast investičnej aktivity podľa NKÚ SR súvisel predovšetkým s investíciami vo VS, ktorých objem v roku 2015 medziročne vzrástol o 69,4 %. To súviselo

aj so zintenzívnením čerpania prostriedkov EÚ v rámci ukončovania programového obdobia 2007 až 2013.

Najväčší objem peňažných prostriedkov na nadobudnutie hrubého fixného kapitálu vo výške 24,3 % sa investoval v priemyselnej výrobe. Do rozvoja technického potenciálu vo forme strojov a zariadení smerovalo 2 744,6 mil. eur a tvorba hrubého fixného kapitálu v oblasti stavieb dosiahla 2 394,4 mil. eur.

Podľa NKÚ SR tvorba hrubého fixného kapitálu v roku 2015 bola nerovnomerne rozložená, nakoľko najväčší podiel predstavovala Bratislava a západné Slovensko, nakoľko podiel stredného a východného Slovenska bol výrazne nižší, čo súvisí aj s nízkou úrovňou dopravnej infraštruktúry. Takýto vývoj naďalej prispieva k prehlbovaniu hospodárskych rozdielov medzi týmito regiónmi. Ďalším negatívom je aj smerovanie investícií len do úzkeho okruhu sektorov.

Vysoký nárast investičnej aktivity spojenej s jej dovoznou náročnosťou však podľa NKÚ SR bol jeden z faktorov rýchlejšieho rastu dovozu výrobkov a služieb pred ich vývozom, v dôsledku čoho bol príspevok čistého vývozu k reálnemu rastu HDP v roku 2015 negatívny.

Vývoj nominálneho rastu vývozu tovarov a služieb na úrovni 73 226,6 mil. eur a ich dovozu na úrovni 71 332,3 mil. eur sa premietol v medziročnom zvýšení miery otvorenosti slovenskej ekonomiky o 5,1 p. b. na úroveň 185,16 %, čo vyjadruje podiel súčtu vývozu a dovozu tovarov a služieb na HDP v b. c.

Podľa výrobných metód tvorba HDP v roku 2015 súvisela s medziročným nárastom medzispotreby o 7 %, hrubej produkcie o 5,4 % a pridanej hodnoty o 3,1 %.

Objem čistých daní z produktov sa v roku 2015 zvýšil o 8,2 %, v čom sa premieta predovšetkým medziročný nominálny nárast konečnej spotreby domácností o 934,8 mil. eur na úroveň 42 945,0 mil. eur s pozitívnym dopadom na výnosy dane z pridanej hodnoty. V tomto vývoji sa pozitívne prejavilo nielen zlepšenie podmienok na trhu práce, ale aj stabilný rast miezd.

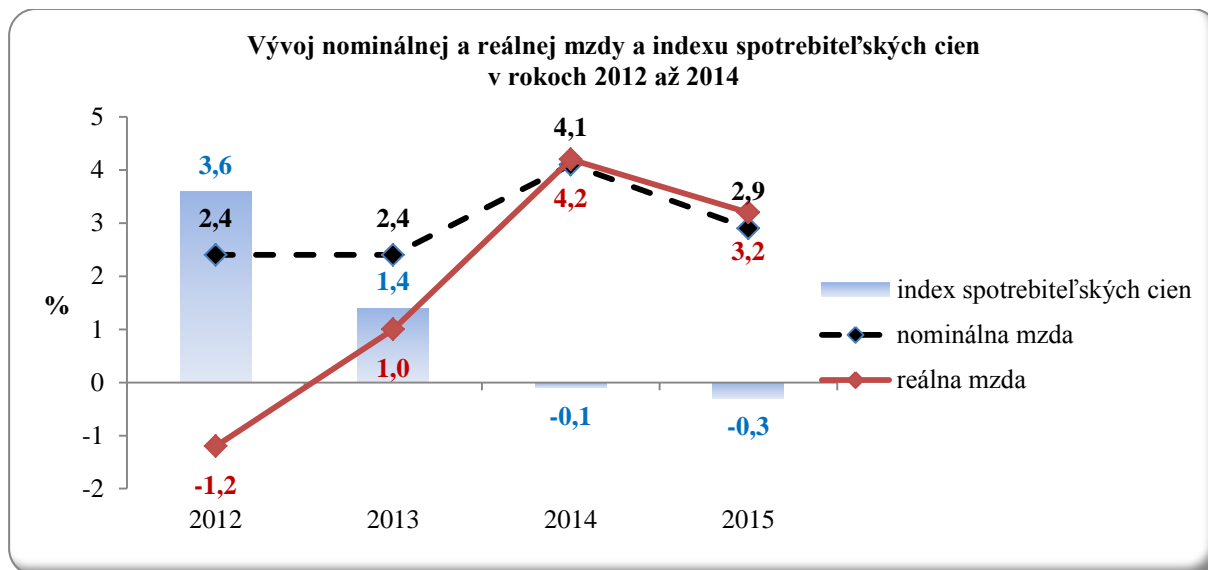
Podľa NKÚ SR v pozitívnom vývoji ukazovateľov ekonomického rastu sa prejavili predovšetkým výdavky domácností a investičná činnosť, a to aj v dôsledku zintenzívnenia čerpania prostriedkov EÚ v rámci ukončovania programového obdobia 2007 až 2013.

1.2.2. Stanovisko k vývoju na trhu práce

Celková zamestnanosť podľa výberového zisťovania pracovných síl v priemere za rok 2015 vzrástla o 61 tis. osôb na 2 424 tis. osôb, čo predstavovalo medziročné zvýšenie o 2,6 %. Počet pracujúcich v zahraničí do 1 roka dosiahol v priemere úroveň 148,0 tis. osôb.

Podľa NKÚ SR tento pozitívny vývoj ekonomickej aktivity v roku 2015 súvisel so zlepšovaním situácie na trhu práce, ktorý kopíroval ekonomický rast.

Porovnanie vývoja priemernej nominálnej a reálnej mesačnej mzdy zamestnanca za hospodárstvo a indexu spotrebiteľských cien v rokoch 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: ŠÚ SR

Priemerná mesačná mzda zamestnanca za hospodárstvo v roku 2015 medziročne vzrástla o 25 eur na úroveň 883 eur. Najvýraznejšie vzrástla priemerná mesačná mzda zamestnanca v činnostiach v oblasti nehnuteľností. Z územného hľadiska vyššia ako v priemere za celé hospodárstvo bola mesačná mzda iba v Bratislavskom kraji na úrovni 1 122 eur.

Positívny mzdový vývoj v roku 2015 sa podľa NKÚ SR pozitívne prejavil aj v makroekonomickej stabilite celej ekonomiky. To malo pozitívny vplyv na výnos dane z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a predovšetkým na povinné odvody do fondov zdravotného, nemocenského a dôchodkového poistenia.

Miera voľných pracovných miest v roku 2015 dosiahla úroveň 0,9 %. Počet voľných pracovných miest na trhu práce sa medziročne zvýšil o 1 152 miest na úroveň 17 198 miest, čo predstavovalo nárast o 7,2 %.

Miera rastu produktivity práce zamestnanca sa v roku 2015 zvýšila o 0,6 p. b. na úroveň 1,6 %, čo vo vzťahu k vývoju priemernej mesačnej nominálnej mzdy podľa NKÚ SR vytvorilo lepší zdroj rastu HDP ako v roku 2014.

Celková nezamestnanosť podľa výberového zisťovania pracovných síl v priemere za rok 2015 sa znížila o 44,4 tis. osôb na 314,3 tis. osôb, čo predstavovalo medziročné zníženie o 5,3 %. Miera nezamestnanosti medziročne klesla o 1,7 p. b. na úroveň 11,5 %

Podľa trvania nezamestnanosti najväčší počet 142,3 tis. osôb boli nezamestnaní viac ako 2 roky. Podľa veku najviac nezamestnaných v počte 105,0 tis. osôb bolo v kategórii 35 až 49 ročných. Podľa vzdelania najväčšiu skupinu v počte 106,3 tis. osôb predstavovali nezamestnaní s učňovským vzdelaním bez maturity.

Aj z týchto dôvodov podľa NKÚ SR je nevyhnutné zamerať pozornosť na vytváranie lepších pracovných podmienok pre tieto a ďalšie rizikové skupiny obyvateľstva, i keď na druhej strane je nevyhnutné brať do úvahy obmedzenia, ktoré vyplývajú z výrazných regionálnych rozdielov na trhu práce spojených s nízkou mobilitou pracovnej sily.

1.2.3. Stanovisko k platobnej a obchodnej bilancii

Podiel bežného účtu platobnej bilancie na HDP, ktorý zachytáva peňažnú hodnotu medzinárodného pohybu tovarov, služieb, výnosov a bežných transferov a tým aj pozíciu ekonomiky voči zahraničiu, sa medziročne znížil o 1,4 p. b. na úroveň 1,3 %, a to v dôsledku poklesu obchodnej bilancie spojenej so zvýšením dovoznej náročnosti a nárastu investícií.

Porovnanie vývoja bežného účtu platobnej bilancie v rokoch 2014 a 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2014	2015	2015 - 2014
Bežný účet platobnej bilancie	mld. eur	0,1	- 1,3	- 1,4
z toho:				
• tovary	mld. eur	2,9	1,8	- 1,1
• služby	mld. eur	0,1	0,1	0,0
• výnosy	mld. eur	- 1,7	- 1,8	- 0,1
• čisté medzinárodné bežné transfery	mld. eur	- 1,2	- 1,1	0,1
Podiel bežného účtu na HDP	%	0,1	- 1,3	- 1,4
Rast HDP v s. c.	%	2,5	3,6	1,1

Zdroj: NBS

S výnimkou poklesu prebytku bilancie tovarov v dôsledku nárastu investičných a spotrebných tovarov v roku 2015, vplyv ostatných položiek bežného účtu platobnej bilancie na vývoj jeho podielu na HDP v s. c. bol minimálny.

Zahraničný dlh k 31.12.2015 medziročne poklesol o 0,5 mld. eur na 67,7 mld. eur, čo sa pozitívne prejavilo aj v medziročnom poklese podielu celkovej hrubej zahraničnej zadlženosti SR k vytvorenému HDP v b. c. o 0,3 p. b. na úroveň 87,8 %. Podiel celkového krátkodobého zahraničného dlhu na celkovom hrubom zahraničnom dlhu SR sa však k 31.12.2015 zvýšil o 2,1 % na úroveň 32,2 %.

Zadlženosť na obyvateľa SR sa podľa údajov Národnej banky Slovenska k 31.12.2015 medziročne zvýšila o 136 eur na úroveň 12 398 eur.

1.2.4. Stanovisko k cenovému vývoju a inflácii

Priemerná ročná miera inflácie na Slovensku v roku 2015 medziročne poklesla o 0,2 p. b. na úroveň - 0,3 %, čo vyjadruje pokles cenovej hladiny tovarov a služieb, ktorý je meraný priemerným ročným rastom indexu spotrebiteľských cien.

Rovnakou medziročnou dynamikou sa v roku 2015 podľa údajov Eurostatu znížil aj harmonizovaný index spotrebiteľských cien, ktorý sa zostavuje pre účely medzinárodného porovnávania inflácie spotrebiteľských cien v rámci EÚ.

Porovnanie priemernej ročnej miery inflácie meranej indexom spotrebiteľských cien a jej štruktúry za rok 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	K 01.01.2015	K 31.12.2015	Priemer 2015
Index spotrebiteľských cien	- 0,4	- 0,5	- 0,3
z toho:			
○ regulované ceny	- 1,3	- 1,8	- 1,6
○ jadrová inflácia	- 0,2	- 0,2	0,0
z toho:			
○ ceny potravín	- 2,2	- 0,6	- 0,4

Názov ukazovateľa	K 01.01.2015	K 31.12.2015	Priemer 2015
o čistá inflácia (bez zmien nepriamych daní)	0,3	- 0,1	0,1
Harmonizovaný index spotrebiteľských cien	- 0,4	- 0,5	- 0,3

Zdroj: ŠÚ SR

Na medziročný pokles priemernej ročnej miery inflácie v roku 2015 mal rozhodujúci vplyv predovšetkým pokles cien energií. Zníženie cien energií v roku 2015 sa premietlo napr. do poklesu cien pohonných látok, regulovaných cien plynu pre domácnosti a pod. Takýto vývoj bol jeden z rozhodujúcich faktorov pokračujúceho nízkoinflačného prostredia s dopadom na rast ekonomickej výkonnosti.

Na pokles cien potravín v roku 2015 mali najvýznamnejší vplyv vysoké zásoby, nakoľko v priebehu roka bol zaznamenaný mierny nárast cien nespracovaných potravín.

V poklese cien služieb sa v roku 2015 prejavili nielen administratívne zásahy spojené napr. so zrušením cestovného v železničnej doprave pre vybrané skupiny obyvateľstva, ale aj nižšia dynamika služieb, čo je prekvapením pri priaznivom vývoji ekonomickej výkonnosti a situácie na trhu práce.

2. Stanovisko k hospodáreniu VS v metodike ESA 2010

Metodika ESA 2010 je medzinárodne porovnateľným účtovným rámcom EÚ pre systematický a podrobný opis ekonomiky, ktorý bol implementovaný od 1. septembra 2014 v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 549/2013 s prílohou Manuálu ESA 2010 a Programu zasielania údajov ESA 2010.

Zmeny v metodike ESA 2010 oproti do 1. septembra 2014 používanej metodike ESA 95 boli orientované predovšetkým na:

- zachytenie zmien ekonomickej reality v podmienkach narastajúcej globalizácie, ktorá potenciálne spôsobuje najviac problémov pri meraní národných účtov z dôvodu zvyšujúceho sa podielu medzinárodných transakcií vykonaných nadnárodnými spoločnosťami,
- prehĺbenie a zlepšenie celého systému národných účtov so zameraním na dôslednejšie uplatňovanie princípu zmeny vlastníctva,
- dôslednejšie uplatňovanie princípu zmeny vlastníctva,
- zaradovanie výdavkov na výskum a vývoj do investícií,
- nový prístup k zaznamenávaniu vojenských výdavkov na zbrojné systémy,
- spresnenie klasifikácie inštitucionálnych sektorov, nefinančných a finančných aktív, transakcií a ostatných tokov.

Prínosom metodiky ESA 2010 v roku 2015 bola predovšetkým zmena vo vyčíslení HDP, čo sa pozitívne premietlo vo vykazovaní podielu salda rozpočtu VS, štrukturálneho salda VS a dlhu VS podľa maastrichtských kritérií na HDP.

Na druhej strane nová metodika ESA 2010 priniesla aj ďalšie zmeny. Pri použití kvalitatívnych kritérií v rámci dôslednejšej sektorovej klasifikácie štátnych, verejných a súkromných jednotiek dochádzalo k navýšeniu tak príjmov, ako aj výdavkov VS z dôvodu zvyšovania počtu jednotiek klasifikovaných v sektore VS. Napríklad oproti rozpočtu VS na rok 2015 boli medzi subjekty sektora VS zaradené niektoré ďalšie zdravotnícke zariadenia, MH Invest, s. r. o. a Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.

Podľa metodiky ESA 2010 sa predbežné výsledky hospodárenia VS za predchádzajúci rok predkladajú Eurostatu vždy k 1. aprílu bežného roka a definitívne vždy k 1. októbru bežného roka. Vysvetlením je nevyhnutnosť vykonania auditov finančných výkazov a získanie definitívnych údajov o časovom rozlíšení daní a poistných odvodov predovšetkým zo strany Finančného riaditeľstva SR, Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní.

Pre definitívne výsledky hospodárenia VS za predchádzajúci rok je rozhodujúce stanovisko a notifikácia zo strany Eurostatu do 1. októbra bežného roka.

2.1. Stanovisko k saldu rozpočtu VS v metodike ESA 2010

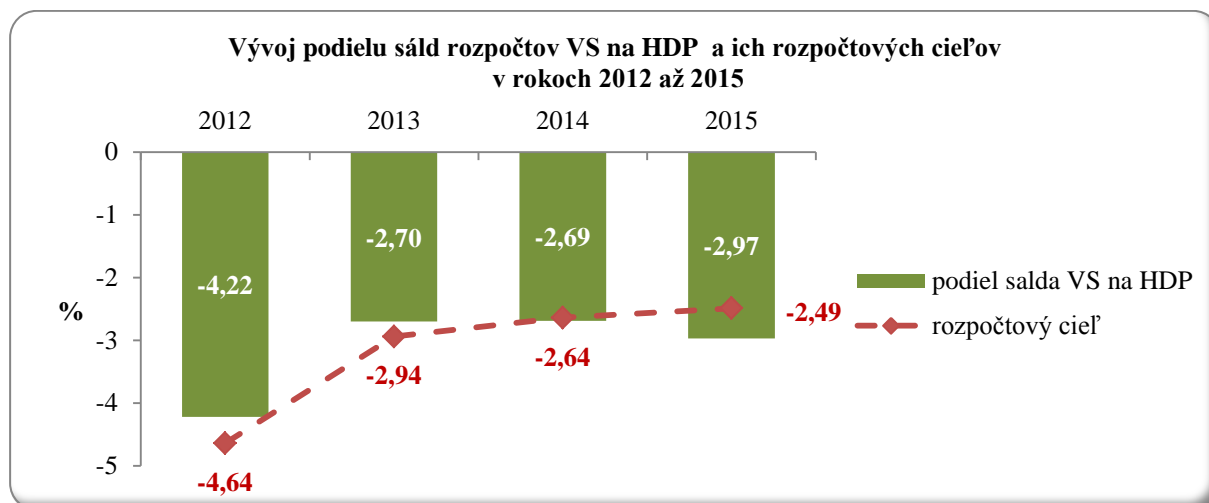
Saldo rozpočtu VS na HDP v metodike ESA 2010 dosiahlo za rok 2015 podľa predbežných výsledkov hospodárenia VS úroveň - 2,97 %, čo bolo v porovnaní s kľúčovým cieľom návrhu rozpočtu VS na rok 2015 viac o 0,48 p. b.

Kľúčovým dôvodom nenaplnenia rozpočtového cieľa je podľa vyjadrenia Ministerstva financií SR neakceptovanie niektorých transakcií v akruálnych príjmoch zo strany Eurostatu z dôvodu nesúlady s metodikou ESA 2010, ako napr. zo splátok návratnej finančnej výpomoci od Železničnej spoločnosti Cargo, a. s. alebo príjmov Štátneho fondu rozvoja bývania z prostriedkov fondov EÚ a pod.

NKÚ SR síce rešpektuje rozhodnutie Eurostatu o nezaradení príjmov splátok návratnej finančnej výpomoci od spoločnosti Cargo vo výške 117 220 tis. eur a príjmov Štátneho fondu rozvoja bývania vo výške 198 509 tis. eur, ktoré pochádzali z prostriedkov EÚ a boli určené na poskytovanie návratných zdrojov financovania, ale na druhej strane pripomína, že poskytnutie návratnej finančnej výpomoci bolo zaradené do výdavkov VS, čím rozhodnutie Eurostatu dvakrát negatívne prispelo k zvýšeniu schodku VS a výdavky Štátneho fondu rozvoja bývania z prostriedkov EÚ môžu ovplyvniť výdavky VS v budúcich rokoch.

Podľa NKÚ SR sa však v tomto negatívnom vývoji podielu salda VS v roku 2015 negatívne premietli napr. aj finančné korekcie súvisiace s čerpaním prostriedkov z fondov EÚ, a to predovšetkým v tých sektoroch a subsektoroch VS, na ktoré vláda SR nemala priamy vplyv a dosah.

Vývoj podielu salda rozpočtu VS na HDP v metodike ESA 2010 za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: MF SR a návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Zhoršením podielu salda rozpočtu VS na HDP za rok 2015 na úrovni $-2,97\%$ sa podľa NKÚ SR oddialilo splnenie strednodobého rozpočtového cieľa do konca roka 2017, t. j. dosiahnutie vyrovnaného alebo prebytkového rozpočtu VS, ktorý je meraný podielom štrukturálneho salda VS na potenciálnom HDP.

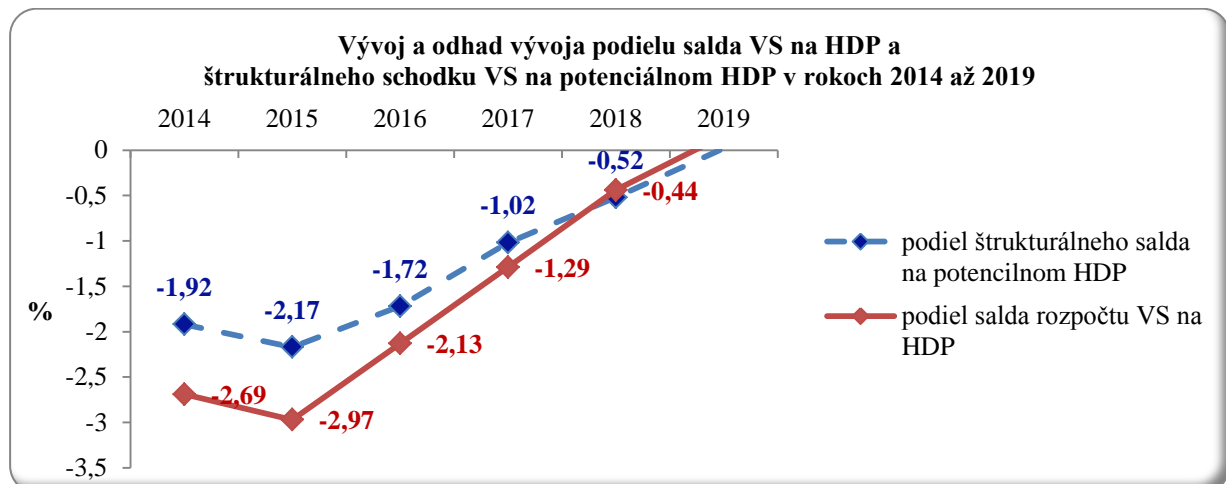
Podľa zákona o rozpočtových pravidlách VS sa rozpočet VS považuje za vyrovnaný, ak podiel jeho štrukturálneho schodku na potenciálnom HDP je rovný alebo nižší ako $-0,5\%$, pričom štrukturálnym schodkom rozpočtu VS je jeho saldo očistené o vplyv hospodárskeho cyklu a jednorazové vplyvy, ktorými sa rozumejú príjmy alebo výdavky bez trvalého alebo opakujúceho sa charakteru s časovo obmedzeným vplyvom na saldo rozpočtu VS.

Rozpočet VS sa však podľa tohto zákona považuje za vyrovnaný aj vtedy, keď je podiel jeho štrukturálneho schodku na HDP rovný alebo nižší ako $-1,0\%$, a to v prípade, že podiel hrubého dlhu VS na HDP je výrazne pod úrovňou 60% a neexistujú žiadne veľké riziká v súvislosti s dlhodobou udržateľnosťou verejných financií,

Vo vývoji salda rozpočtu VS v roku 2015 sa pozitívne prejavili niektoré jednorazové príjmy, avšak na jeho zhoršenie malo najvýznamnejší vplyv naplnenie niektorých rizík spojených nielen napr. s výpadkami príjmov z dividend Slovenského plynárenského priemyslu, a. s., finančných korekcií k prostriedkom fondov EÚ, predaja emisných povoleniek alebo so zvýšením výdavkov zdravotníctva a pod.

Vláda SR na základe výsledkov hospodárenia VS za rok 2015 si v súlade s rozpočtovými pravidlami EÚ a SR stanovila nové rozpočtové ciele VS, podľa ktorých podiel štrukturálneho schodku na potenciálnom HDP na úrovni $0,5\%$ sa má dosiahnuť až v roku 2019.

Porovnanie vývoja a odhadu vývoja podielu salda VS na HDP a štrukturálneho schodku na potenciálnom HDP v rokoch 2014 až 2019 dokumentuje nasledujúci graf.

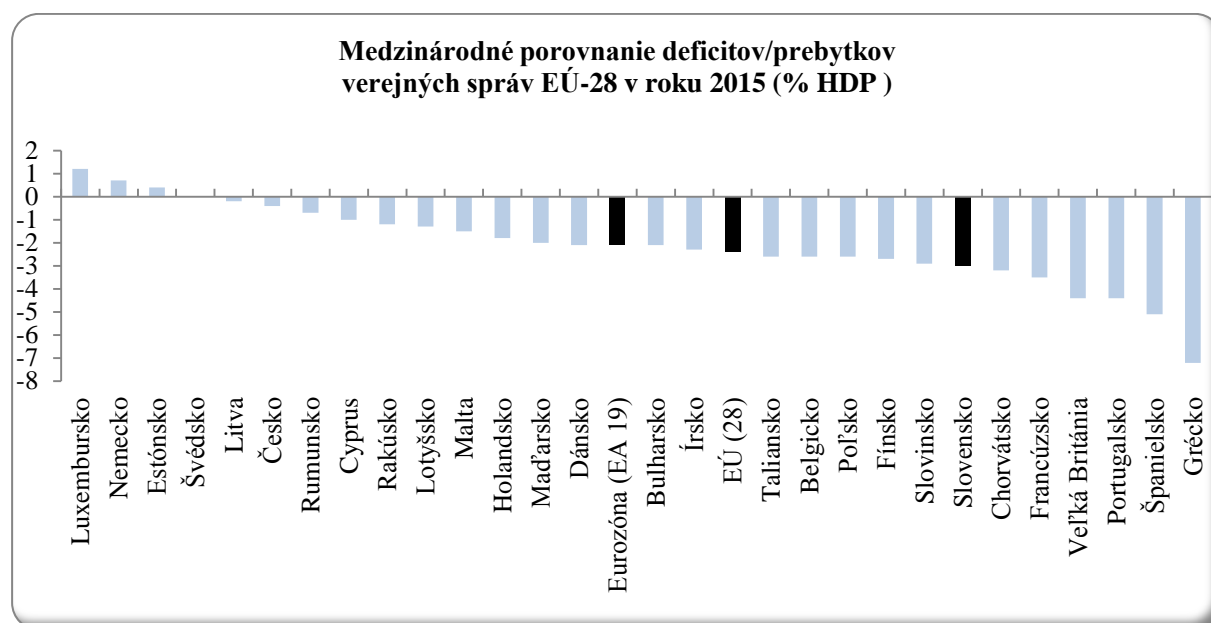

Zdroj: MF SR a návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Z porovnania vývoja podielu salda VS na HDP a podielu štrukturálneho schodku na potenciálnom HDP v roku 2015 je zrejماً expanzívna politika vlády SR, ktorá v nasledujúcich rokoch bude musieť byť nahradená takou politikou, ktorá povedie k postupnému uzatváraniu produkčnej medzery.

Podľa údajov Eurostatu podiel salda rozpočtu VS SR na HDP za rok 2015 na úrovni – 3,0 % bolo v porovnaní s podielom sáld rozpočtov VS na HDP krajín EÚ-28 a eurozóny v priemere na úrovni – 2,4 vyšší o 0,6 p. b.

Z jednotlivých krajín EÚ-28 dosiahli prebytkové hospodárenie VS celkom tri krajiny, a to Luxembursko, Nemecko a Estónsko, pričom Švédsko dosiahlo vyrovnanú bilanciu hospodárenia VS. V porovnaní so Slovenskom výrazne nižšie podiely sáld rozpočtov VS na HDP dosiahli napr. Lotyšsko, Česká republika, Rumunsko a Cyprus a výrazne vyššie Grécko, Španielsko, Portugalsko, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie, Francúzsko a Chorvátsko. Medzinárodné porovnanie deficitov/prebytkov verejných správ EÚ-28 v roku 2015 vyjadrených ako percento z HDP dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Eurostat

Rozpočet VS podľa zákona o rozpočtových pravidlách VS tvorí štátny rozpočet a súhrnný rozpočet ostatných subjektov VS. Porovnanie skutočností za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v mil. eur / % HDP)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Saldo VS	-3 046,4	-1 991,4	-2 036,0	-2 318,2	- 282,2
	-4,22	-2,70	- 2,69	- 2,97	0,28
z toho:					
• ŠR	- 3 686,2	- 2 247,4	- 1 857,5	- 2 623,8	- 766,3
	- 5,11	- 3,05	- 2,46	- 3,36	- 0,90
• súhrnný rozpočet ostatných subjektov verejnej správy	639,8	256,0	- 178,5	305,6	484,1
	0,89	0,35	- 0,24	0,39	0,63
HDP v b. c.	72 184,7	73 593,2	75 560,5	78 070,8	2 510,3

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Na vývoj salda rozpočtu VS v roku 2015 pôsobili tak pozitívne, ako aj negatívne vplyvy.

Z pozitívnych vplyvov na vývoj salda rozpočtu VS v roku 2015 boli najvýznamnejšie vyššie plnenie daňových príjmov vo výške 851 mil. eur vrátane rozpočtovanej rezervy na

lepší výber daní, vyššie plnenie povinných odvodov do poisťných fondov Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní vo výške 384 mil. eur, vyššie plnenie grantov a transferov bez transferov z rozpočtu EÚ vo výške 324 mil. eur, zníženie čerpania výdavkov medzispotreby o 131 mil. eur, zníženie povinného odvodu SR do všeobecného rozpočtu o 100 mil. eur a vyššie plnenie nedaňových príjmov vo výške 60 mil. eur.

Z negatívnych vplyvov na vývoj salda rozpočtu VS v roku 2015 boli najvýznamnejšie zvýšenie investície VS o 2 237 mil. eur spojené predovšetkým s ukončovaním programového obdobia 2007 až 2013, zvýšenie výdavkov na zdravotnú starostlivosť o 261 mil. eur, nárast finančných korekcií k čerpaniu prostriedkov fondov EÚ o 243 mil. eur a ostatné navýšenia výdavkov o 2 mil. eur.

2.1.1. Stanovisko k plneniu príjmov a výdavkov VS v metodike ESA 2010

Podľa metodiky ESA 2010 sa v rozpočte VS na rok 2015 pri uplatňovaní princípu časového rozlíšenia toky rozpočtovaných príjmov a výdavkov na aktuálnej báze zaznamenávajú na základe zásady zachytenia operácie v čase, kedy je ekonomická hodnota vytvorená, transformovaná alebo likvidovaná, alebo vtedy, keď nároky a záväzky vznikajú, sú transformované, poprípade zrušené. Každá príjmová alebo výdavková operácia je tak zachytená v čase vzniku a nie vtedy, keď je hotovostne realizovaná, pričom pri aktualizácii daňových príjmov a príjmov zo sociálneho zabezpečenia sa používa metóda časového posunu hotovostného plnenia.

Zároveň podľa metodiky ESA 2010 sú v bilancii príjmov a výdavkov oproti hotovostnému princípu vylúčené akékoľvek finančné operácie, ako napr. prijaté úvery, príjmy z návratných finančných výpomocí, poskytovanie úverov a pôžičiek, účasť na majetku, splácanie istiny a pod.

Porovnanie skutočností príjmov, výdavkov a salda za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (mil. eur / % HDP)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Príjmy VS	26037,4	30 147,8	31 430,9	34 707,6	3 276,8
	36,07	40,97	41,60	44,46	2,86
Výdavky VS	29076,6	32 101,6	33 440,6	37 028,0	3 587,4
	40,28	43,62	44,26	47,43	3,17
Saldo VS	-3 046,4	-1 991,4	-2 036,0	-2 318,2	- 282,2
	-4,22	-2,70	- 2,69	- 2,97	0,28
HDP v b. c.	72 184,7	73 593,2	75 560,5	78 070,8	2 510,3

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Celkové príjmy VS v roku 2015 dosiahli 34 708 mil. eur, čo predstavuje 44,46 % HDP. Najväčšiu časť príjmov tvorili daňové a poisťné príjmy vo výške 25 174 mil. eur (32,25 % HDP). Medziročne príjmy vzrástli o 3 276 mil. eur, v čom sa najviac podieľal vzrast grantov a transferov o 2 625 mil. eur (3,36 % HDP), tie vzrástli oproti rozpočtovanej hodnote na rok 2015 o 3 325 mil. eur (o 65,12 %) na hodnotu 5 105 mil. eur (6,54 % HDP).

Celkové výdavky VS v roku 2015 boli vo výške 37 028 mil. eur, čo zodpovedá 47,43 % HDP. Výdavky pozostávajú z bežných výdavkov, ktoré oproti rozpočtovanej úrovni vrástli o 4 013 mil. eur (o 12,85 %) na hodnotu 31 229 mil. eur (40,00 % HDP).

a kapitálových výdavkov, ktoré oproti rozpočtu vzrástli o 2 653 mil. eur (o 45,75 %) na hodnotu 5 799 mil. eur (7,43 % HDP).

Výrazný rast transferov a kapitálových výdavkov oproti rozpočtu bol spôsobený výrazným čerpaním zdrojov EÚ na konci programového obdobia 2007 – 2013. Podrobnejšie sa tejto problematike venuje časť 4. stanovisko k vzťahom ŠR a EÚ.

2.1.2. Stanovisko k saldu rozpočtu VS podľa jednotlivých subjektov VS

Jednotlivé subjekty VS sú právnické osoby v súlade s metodikou ESA 2010 zaradené do VS a zapísané v registri organizácií, ktorý je vedený Štatistickým úradom SR.

Prehľad o štruktúre deficitu na aktuálnej báze podľa jednotlivých subjektov verejnej správy za roky 2013 až 2015 a rozdiel skutočnosti za rok 2015 s rozpočtom na rok 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Subjekt verejnej správy	Skutočnosť			Rozpočet	Rozdiel (S – R)
	2013	2014	2015	2015	
Štátny rozpočet ¹⁾	-2 247 424	-1 857 506	-1 651 005	-2 623 829	972 824
Štátne fondy	250 641	209 094	232 156	314 422	-82 266
Verejné vysoké školy	47 938	-15 602	-1 390	100	-1 490
Neziskové organizácie štátu	3 315	-3 459	-8 688	268	-8 956
Fond národného majetku SR	-147 325	-216 769	-849 458	-11 417	-838 041
Slovenský pozemkový fond	9 931	16 657	4 725	6 407	-1 682
Národný rezolučný fond	-	-	33 510	0	33 510
Rozhlas a televízia Slovenska	3 469	-1 467	5 775	1 050	4 725
Národná diaľničná spoločnosť, a.s.	147 160	3 677	5 827	37 177	-31 350
Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov	-41 352	29 135	-6 229	-3 247	-2 982
Sociálna poisťovňa	-198 705	-38 573	-224 034	33 900	-257 934
Verejné zdravotné poistenie	5 167	-70 068	53 664	33 256	20 408
Vyššie územné celky	53 741	16 604	58 123	123 838	-65 715
Obce	115 951	-11 099	64 558	145 037	-80 479
Príspevkové organizácie zaradené do verejnej správy	22 175	-9 687	10 176	-1 129	11 305
Zdravotnícke zariadenia zaradené do verejnej správy	-30 198	-61 935	-69 371	0	-69 371
Ostatné subjekty verejnej správy ²⁾	192	-7 314	-12 596	0	-12 596
Železnice Slovenskej republiky	58 251	36 050	-16 044	0	-16 044
Železničná spoločnosť Slovensko, a.s.	-37 579	-26 391	2 117	0	2 117
Eximbanka SR	-2 845	19 644	-766	395	-1 161
Slovenská konsolidačná, a.s.	-3 889	-919	-330	1 837	-2 167
Slovenská reštrukturalizačná, s.r.o.	-	-	14 494	0	14 494
MH Invest, s.r.o.	-	n.a. ³⁾	40 619	0	40 619
Dopravné podniky	-	-46 100	-4 069	1 827	-5 896
Schodok verejnej správy spolu	-1 991 386	-2 036 028	-2 318 236	-1 940 108	-378 128

Subjekt verejnej správy	Skutočnosť			Rozpočet	Rozdiel (S – R)
	2013	2014	2015	2015	
% z HDP	-2,70	-2,69	-2,97	-2,49	-0,48

Zdroj: MF SR

- 1) Vrátane štátnych finančných aktív, mimorozpočtových účtov a salda účtu štátneho dlhu
- 2) Vrátane neziskových organizácií obcí zaradených do sektora verejnej správy
- 3) V roku 2014 vykázaný v ostatných subjektoch ústrednej správy

Z prehľadu hospodárenia jednotlivých subjektov verejnej správy je zrejmé, že na horšie plnenie rozpočtovaného schodku negatívne vplývalo v rozhodujúcej miere hospodárenie FNM SR (-838 041 tis. eur) v dôsledku prevodu jeho majetkovej účasti formou priameho predaja podielu spoločnosti Deutsche Telekom Europe B.V vo výške 800 000 tis. eur, Sociálnej poisťovne (-257 934 tis. eur) z dôvodu vylúčenia príjmov z II. piliera (-579 356 tis. eur) a hospodárenia základného fondu starobného poistenia, štátnych fondov (-82 266 tis. eur) a obcí (-80 479 tis. eur). Naopak rozhodujúci pozitívny vplyv na plnenie rozpočtového schodku malo hospodárenie štátu (972 824 tis. eur). Z ostatných subjektov verejnej správy ovplyvnili pozitívne schodok verejnej správy novozaradené subjekty, ktoré v roku 2015 neboli rozpočtované, a to MH Invest s.r.o. (40 619 tis. eur), Národný rezolučný fond (33 510 tis. eur) a Slovenská reštrukturalizačná, s.r.o. (14 494 tis. eur).

2.1.3. Stanovisko k pozícii verejných financií

Pri hodnotení pozície verejných financií za rok 2015 sa zohľadnil postup Európskej komisie používaný v preventívnej časti Paktu stability a rastu, a to prostredníctvom ukazovateľa konsolidačného úsilia, ktorý sa počíta medziročnou zmenou podielu štruktúrného schodku rozpočtu VS na potenciálnom HDP.

Tento postup umožňuje agregovaný pohľad na snahu vlády SR konsolidovať vývoj verejných financií. Štruktúrny schodok rozpočtu VS je v tomto prípade definovaný ako čisté pôžičky rozpočtu VS, ktoré sú upravené o cyklickú zložku a následne o jednorazové a dočasné opatrenia vlády SR.

Cyklická zložka vyjadruje reakciu príjmov a výdavkov rozpočtu VS a HDP na zmeny v produkčnej medzere, ktorá je odhadnutá na základe rastu reálneho a potenciálneho HDP. To znamená, že závisí od veľkosti produkčnej medzery a od elasticít vybraných príjmových a výdavkových kategórií verejných financií, ktoré reagujú na konjunkturálne alebo recesné zmeny v produkčnej medzere spojené s výkyvmi v ekonomickej aktivite.

Citlivosť salda rozpočtu VS na zmeny v produkčnej medzere sa prebrala z údajov Európskej komisie, ktoré vychádzajú z metodiky Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

Porovnanie podielu cyklicky upraveného salda rozpočtu VS v metodike ESA 2010 na HDP za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (%)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
A. Podiel salda rozpočtu VS na HDP	-4,22	-2,70	- 2,69	- 2,97	- 0,28
B. Cyklická zložka	- 0,8	- 1,1	- 0,8	- 0,5	0,3
Cyklicky upravený podiel salda rozpočtu VS na HDP (A - B)	- 3,42	- 1,60	- 1,89	- 2,47	- 0,58

Zdroj: MF SR

Podiel salda rozpočtu VS na HDP sa v roku 2015 medziročne zhoršil o 0,28 p. b. na úroveň 2,97 %. Pri zohľadnení cyklickej zložky je ešte výraznejšie zhoršenie podielu takto upraveného salda rozpočtu VS, ktoré sa medziročne zhoršilo o 0,58 p. b. na úroveň – 2,47 %.

Positívne k tomuto vývoju prospel rast potenciálneho HDP, ktorý dosiahol v roku 2015 medziročné zvýšenie o 0,7 p. b. na úroveň 2,8 %, a to s príspevkom všetkých výrobných faktorov, čo sa pozitívne premietlo v medziročnom zmenšení produkčnej medzery o 0,8 p. b. na úroveň 1,2 % z potenciálneho HDP.

Porovnanie podielu skutočností štrukturálneho schodku VS v metodike ESA 2010 na potenciálnom HDP za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (%)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
A. Cyklicky upravené saldo RVS	- 3,42	- 1,60	- 1,89	- 2,47	- 0,58
B. Jednorazové a dočasné opatrenia vlády	0,10	- 0,10	0,00	- 0,30	- 0,30
Štrukturálny schodok RVS (A – B)	- 3,52	- 1,50	- 1,92	- 2,17	- 0,25
Konsolidačné úsilie	0,80	2,00	- 0,42	- 0,25	0,17

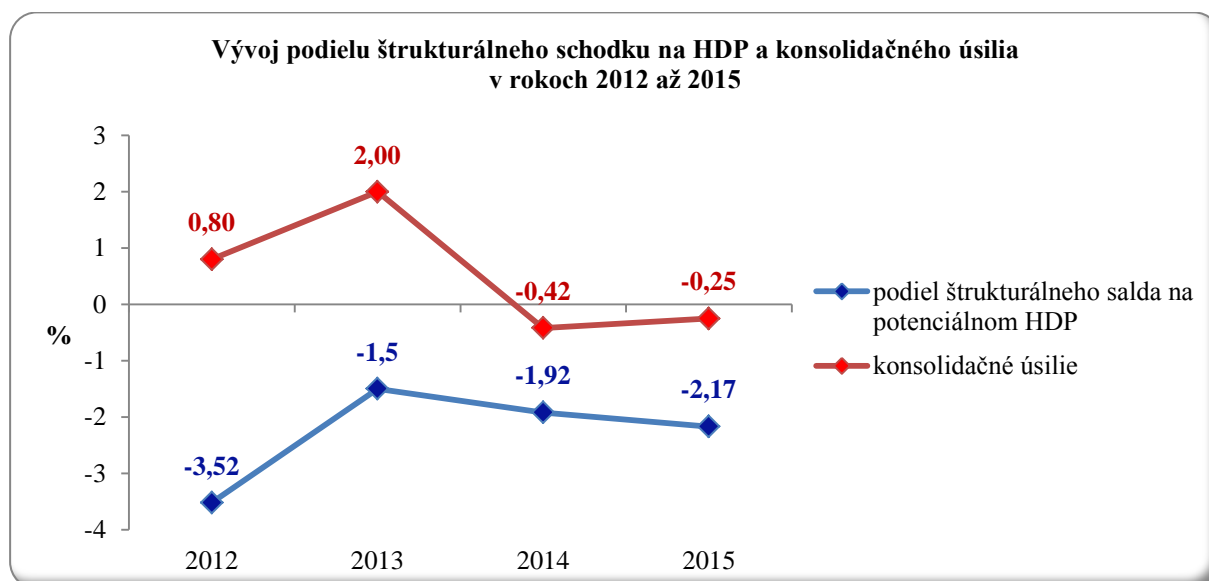
Zdroj: MF SR

Jednorazové a dočasné opatrenia vlády SR predstavujú príjmy alebo výdavky, ktoré nemajú trvalý alebo opakujúci sa charakter a majú časovo obmedzený vplyv na saldo rozpočtu VS, t. j. nevedú k trvalej zmene rozpočtovej pozície.

Najvýznamnejšie jednorazové a dočasné opatrenia vlády SR v roku 2015 sú spojené predovšetkým s nižším odvodom SR do všeobecného rozpočtu EÚ, jednorazovým vyplatením starobných dôchodkov silovým zložkám, finančnými korekciami vyplývajúcimi z nezrovnalostí pri čerpaní prostriedkov z fondov EÚ a pod.

Konsolidačné úsilie, ktoré sa využíva na vyhodnocovanie fiškálnej politiky, meria príspevok vlády SR k trvale udržateľnej zmene fiškálnej pozície v danom roku.

Porovnanie vývoja podielu štrukturálneho schodku rozpočtu VS na HDP a konsolidačného úsilia v metodike ESA 2010 za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúci graf:

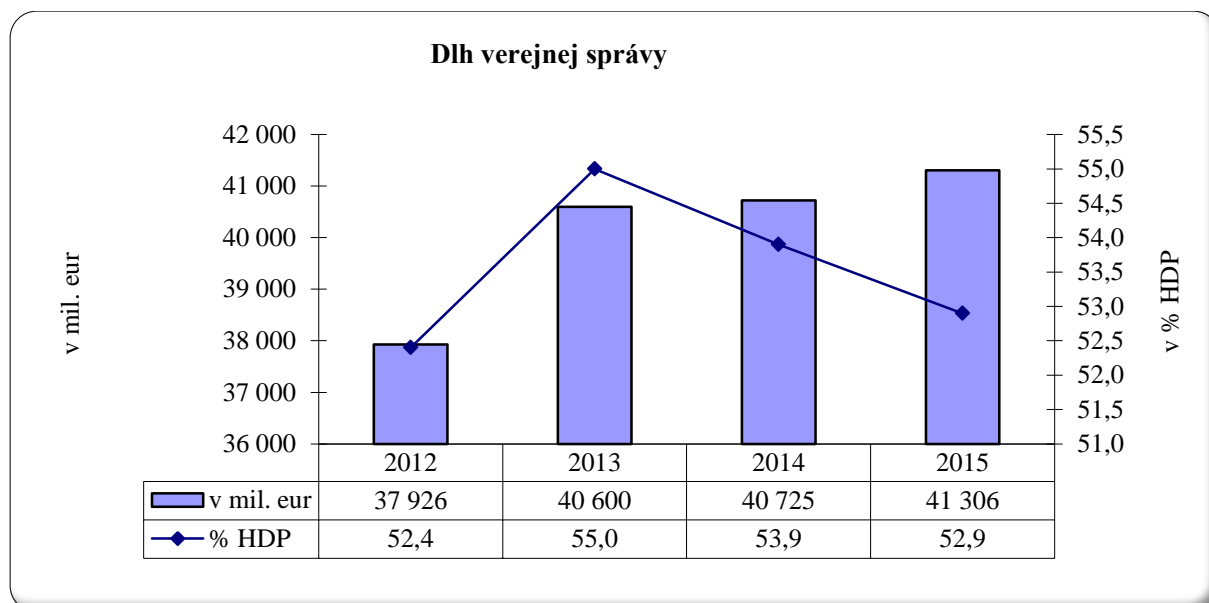
Zdroj: MF SR

Vývoj konsolidačného úsilia vlády SR v roku 2015 preukazuje nedostatočnú úroveň konsolidácie verejných financií, ktoré bolo negatívne ovplyvnené aj neuznaním viacerých transakcií Eurostatom v rámci 1. notifikácie zo dňa 21.04.2016.

2.2. Stanovisko k hrubému dlhu VS podľa maastrichtských kritérií

Maastrichtský dlh predstavuje konsolidovaný súčet všetkých záväzkov sektora verejnej správy v nominálnej hodnote, ktoré vznikli na základe prijatých vkladov, emitovaných cenných papierov iných ako akcie, okrem finančných derivátov a prijatých pôžičiek, pričom nezahŕňa záväzky z nesplatených úrokov.

K 31.12.2015 dosiahol maastrichtský dlh verejnej správy hodnotu 41 305,7 mil. eur. Medziročné zvýšenie konsolidovaného dlhu o 581 mil. eur a pokles jeho pomeru k HDP o 0,99 % znížilo jeho podiel na HDP na úroveň 52,9 %. Zníženie bolo výsledkom vplyvu rastu dlhu o 1,43 % a súčasným rastom HDP o 3,6 %.

Zdroj: Eurostat

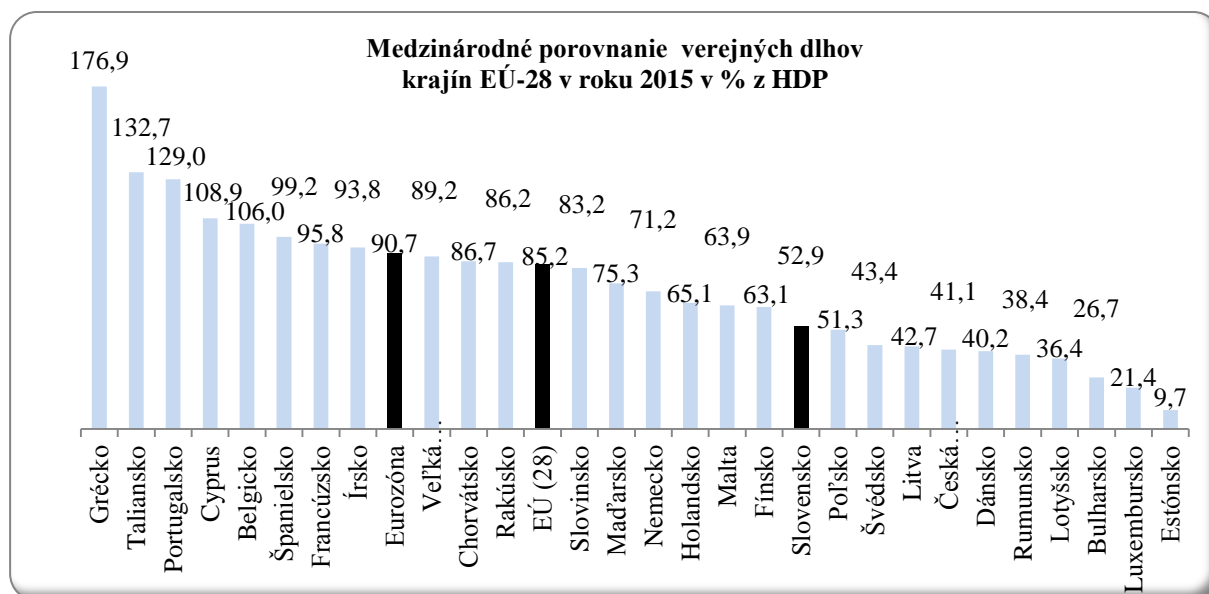
Podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, ktorý platí od 1. marca 2012 je jedným z najdôležitejších pravidiel maximálny limit podielu hrubého dlhu verejnej správy k HDP, ktorého horná hranica je stanovená do roku 2017 na 60 %. Následne až do roku 2027 sa horný limit dlhu verejnej správy bude postupne každoročne znižovať o jeden percentuálny bod, až dosiahne úroveň 50 % HDP. Zákon zároveň stanovuje automatické sankčné mechanizmy, ktoré budú využívané po prekročení stanovenej výšky hrubého dlhu.

Ak výška dlhu dosiahne 50 % podielu na hrubom domácom produkte a zároveň nedosiahne 53 % podielu na hrubom domácom produkte, ministerstvo financií zasiela národnej rade písomné zdôvodnenie výšky dlhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie.

Najväčšou mierou sa na zvýšení maastrichtského dlhu verejnej správy aj v roku 2015 podieľal hotovostný schodok štátneho rozpočtu vo výške 1 932,6 mil. eur. Schodok štátneho rozpočtu bol pokrytý finančnými prostriedkami získanými predajom štátnych dlhopisov v hodnote 1 537 mil. eur a ďalšími finančnými prostriedkami čerpanými z vládnych úverov v celkovej hodnote 395 mil. eur.

Rozhodnutím Eurostatu na začiatku roka 2016 bola Železničná spoločnosť Slovenska, a.s. (ďalej len „ZSSK“) zaradená do sektora verejnej správy, čo spôsobilo zvýšenie dlhu verejnej správy o dlh spoločnosti ZSSK predstavujúci ku koncu roka 2015 sumu 311 792 tis. eur.

Najväčší pozitívny vplyv na vývoj dlhu v roku 2015 mali najmä splátky z emisií ŠD 220, ŠD 210, ŠD EURO 2015 a spätné odkúpenie ŠD 213 a ŠD 218 splatných v roku 2016 v celkovej nominálnej hodnote 3 154 644,2 tis. eur. Splátky úverov predstavovali sumu 44 980,9 tis. eur. Porovnanie dlhov verejných správ krajín EÚ-28 je v nasledujúcom grafe:

Zdroj: Eurostat

K 31.12.2015 vykázali najnižší maastrichtský dlh v rámci krajín EÚ-28 Estónsko (9,7 %), Luxembursko (21,4 %), Bulharsko (26,7 %), Lotyšsko (36,4 %) a Rumunsko (38,4 %). Sedemnást' členských štátov EÚ má v pomere k HDP dlh vyšší ako 60 %. Najvyšší dlh vykazuje Grécko (176,9 %), Taliansko (132,7 %), Portugalsko (129,0 %), Cyprus (108,9 %) a Belgicko (106,0 %).

Dlh verejnej správy vo výške 41 305 732 tis. eur je v štruktúre tvorený štátnym dlhom a dlhom ostatných zložiek verejnej správy, čo dokumentuje nasledovný prehľad:

Ukazovateľ (mil. eur/% HDP)	2014	2015		2015 (S-R)
	Skutočnosť	Rozpočet	Skutočnosť	
Hrubý dlh verejnej správy	40 725 018	42 374 161	41 305 732	-1 068 429
	53,90	54,38	52,91	-1,48
Štátny dlh (bez medzinárodných záväzkov)	36 593 676	38 458 143	37 307 456	-1 150 687
	48,43	49,36	47,79	-1,57
Medzinárodné záväzky SR v EFSF a ESM	2 656 207	2 675 062	2 539 840	-135 222
	3,52	3,43	3,25	-0,18
Verejné podniky zaradené do sektora verejnej správy	897 168	309 850	778 900	469 050
	1,19	0,40	1,00	0,60
Ostatné subjekty verejnej správy	577 967	931 106	679 536	-251 570
	0,76	1,20	0,87	-0,32
Medziročná zmena	125 010	1 649 143	580 714	-1 068 429
	0,17	2,12	0,74	-1,37

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Údaje o dlhu verejnej správy SR sú konsolidované, t. j. znížené o záväzky ARDAL voči ŠP a o vzájomné záväzky jednotlivých subjektov verejnej správy. Najvyšší podiel na financovaní dlhu k 31.12.2015 mali ŠD v sume 36 227 402,1 tis. eur a bankové úvery a iné záväzky v sume 1 954 808,7 tis. eur.

Rozhodujúci objem z dlhu verejnej správy tvorí štátny dlh (bez medzinárodných záväzkov), ktorý je v správe MF SR a predstavuje 37 307 456 tis. eur, čo tvorí 90,3 % dlhu verejnej správy. Štátny dlh (bez medzinárodných záväzkov) medziročne vzrástol o 1,9 %, čo predstavovalo 713 780 tis. eur a bolo zapríčinené najmä schodkom štátneho rozpočtu.

Dlh z medzinárodných záväzkov SR v EFSF a ESM predstavuje 2 539 840 tis. eur a medziročne poklesol o 116 367 tis. eur, čo bolo výsledkom splatenia dlhopisov vydaných EFSF.

Dlh podnikov štátnej správy zaradených do verejnej správy a ostatných subjektov verejnej správy participuje na celkovom maastrichtskom verejnom dlhu sumou 1 458 436 tis. eur.

Pri hodnotení vyššie uvedených údajov je potrebné zobrať do úvahy fakt, že výsledky hospodárenia verejnej správy sú predkladané Eurostatu dvakrát ročne, prvýkrát do 1. apríla bežného roka a druhýkrát do 1. októbra bežného roka. V zmysle uvedeného pravidla je potrebné všetky údaje v texte chápať ako predbežné, ktoré môžu byť v období do 1. októbra tohto roka revidované. Definitívne údaje o hospodárení verejnej správy za rok 2015 budú prezentované po skončení schvaľovacieho procesu. Z hľadiska definitívnych výsledkov hospodárenia verejnej správy za rok 2015 bude rozhodujúce stanovisko Eurostatu pri notifikácii predložených výsledkov do 1. októbra 2016.

2.2.1. Štátny dlh

Štátny dlh, ktorý je v zákone o štátnom dlhu a štátnych zárukách definovaný ako súhrn záväzkov SR z minulých rokov predstavoval k 31.12.2015 sumu 46 307 698,1 tis. eur.

Vývoj štátneho dlhu podľa údajov vykázaných v účtovníctve MF SR za roky 2011 až 2015 dokumentuje nasledovná tabuľka:

(v tis. eur)

Položka	2011	2012	2013	2014	2015
Spolu:	33 635 399,1	40 130 554,4	42 053 646,5	43 815 114,7	46 307 698,1
Index rastu reťaz	110,5	119,3	104,8	104,2	105,7

Zdroj: MF SR

Celkový štátny dlh vzrástol v roku 2015 oproti minulému roku v absolútnom vyjadrení o 2 492 583,4 tis. eur, t. j. o 5,7 %, čo spôsobilo dlhové prefinancovanie schodku ŠR a získanie peňažných prostriedkov z emisií ŠD.

Porovnaním vybraných konečných stavov ŠFP vykázaných k 31.12.2015 v účtovníctve kapitoly VPS a inventarizácii majetku a záväzkov k 31.12.2015 so stavmi uvedenými v ZÚ VPS, NKÚ SR nezistil rozdiely.

Stav a zmeny štátneho dlhu z hľadiska pokrytia dlhovými nástrojmi dokumentuje nasledovná tabuľka:

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2015

(v tis. eur)

Položky	Stav k 31.12.2014	Stav k 31.12.2015	Zmena
Štátne dlhopisy emitované na domácom trhu	29 146 280,5	30 673 940,8	1 527 660,3
Závazky z kolaterálu	0	228 260,0	228 260,0
Štátne rehabilitačné dlhopisy	20,1	20,0	-0,1
Refinančný systém – záväzky voči Štátnej pokladnici	5 287 283,2	6 898 184,6	1 610 901,4
DEPO – úroky so zápornou úrokovou sadzbou	0	155,6	155,6
Vládne záväzky voči zahraničiu (pôžičky)	29 725,5	75 943,6	46 218,1
Zahraničné záväzky prevzaté od ČSOB, a. s.	5 221,8	5 795,7	573,9
Záväzky voči podnikom zo zahraničných vládnych úverov	10,3	11,4	1,1
Záväzky z úverových vzťahov ŠFCH	54 204,7	51 840,2	-2 364,5
Záväzky zo zmluvy medzi MF SR a EIB	1 485 623,4	1 802 631,7	317 008,3
Záväzky z prevzatých úverov Metro Bratislava, a. s.	21 679,4	18 586,0	-3 093,4
Záväzky z prevzatých úverov SVP, š. p. B. Štiavnica	657,2	0	-657,2
Záväzky z upísaných nesplatených CP a vkladov	966 479,9	998 727,9	32 248,0
Štátne dlhopisy emitované v zahraničí	6 793 840,4	5 553 441,3	-1 240 399,1
Iné záväzky	12,5	12,5	0
Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	131,2	146,3	15,1
Záväzky z pevných termínovaných operácií	23 944,3	0	-23 944,3
Záväzky celkom	43 815 114,4	46 307 697,6	2 492 583,2

Zdroj: Účtovníctvo MF SR

Najvyšší podiel na stave ŠFP vykázaných k 31.12.2015 vo výške 46 307 697,6 tis. eur tvorili záväzky z emisií štátnych cenných papierov vo výške 36 227 402,1 tis. eur a záväzky z refinančného systému vo výške 6 898 184,6 tis. eur.

Príjmy

Štátny dlh mal na rok 2015 rozpočtované príjmy vo výške 1 958,6 tis. eur. Dosiadnuté skutočné príjmy predstavovali 2 830,7 tis. eur, čo v porovnaní s rozpočtom bolo vykázané vyššie plnenie príjmov o 872,1 tis. eur. Štruktúra a výška príjmov dosiahnutých za rok 2015 v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2015 je uvedená v nasledovnej tabuľke.

Položka (v eur)	Rozpočet 2015		Skutočnosť 2015
	Schválený	Upravený	
Úroky z účtov fin. hospodárenia zo ŠP	1 958 634,00	1 958 634,00	2 830 749,13
Úroky z vládnych úverov poskytnutých do zahraničia	0	0	0
Príjmy spolu	1 958 634,00	1 958 634,00	2 830 749,13

Zdroj: ZU kapitoly VPS za rok 2015

Úroky z účtov finančného hospodárenia zo Štátnou pokladnicou

Príjmy v tejto položke boli rozpočtované vo výške 1 958,6 tis. eur. Pri zhodnocovaní dočasne voľných zdrojov na peňažnom trhu dosiahol ARDAL kreditné úroky vo výške 2 830,7 tis. eur. Vyššie plnenie ako boli rozpočtované úroky bolo spôsobené vyšším priemerným zostatkom na účtoch prostriedkov Európskeho spoločenstva a nárastom zostatkov na účtoch štátnych finančných aktív o prostriedky z predaja podielu v Slovak Telekom.

Výdavky spojené so správou štátneho dlhu

Celkové výdavky Štátneho dlhu boli na rok 2015 rozpočtované v sume 1 292 583 283 eur. Prehľad rozpočtovaných a skutočných výdavkov za rok 2015 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Názov ukazovateľa (v eur)	Schválený rozpočet 2015	Upravený rozpočet 2015	Skutočnosť 2015
Dlhová služba – transfer	1 292 583 283,00	1 292 583 283,00	1 159 663 990,47
Manipulačné poplatky	270 001,00	270 001,00	270 000,04
S P O L U	1 292 853 284,00	1 292 853 284,00	1 159 933 990,51

Zdroj: ZÚ kapitoly VPS za rok 2015

Efektívnu obsluhu štátneho dlhu zabezpečuje mimorozpočtový saldo účet v kapitole VPS – štátny dlh. Na saldo účet s povoleným debetným zostatkom smerujú príjmy z transakcií realizovaných ARDAL a sú uhrádzané všetky výdavky súvisiace s transakciami ARDAL. K ultimu mesiaca bol z výdavkového rozpočtového účtu uskutočnený transfer, ktorým bol vyrovnaný stav na saldo účte. V prípade, že saldo účet vykázal ku koncu mesiaca kladný zostatok, bol tento ponechaný do ďalšieho mesiaca. Ku koncu roka bol stav na saldo účte vyrovnaný na nulový zostatok. Na vývoj výdavkov priaznivo vplýval systém Štátnej pokladnice a vývoj štátneho rozpočtu v priebehu roka. Výšku príjmov a výdavkov na saldo účte dokumentuje nasledovná tabuľka:

Položka (v eur)	Čerpanie k 31.12.2015
Výdavky spolu	1 581 149 705
z toho: úroky zo ŠD + obchody + úveru	1 442 416 813
• úroky z refinančného systému ŠP	46 915 987
• disážio (diskont cenných papierov)	87 348 751
• Poplatky	4 468 154
Príjmy spolu	421 485 714
SALDO spolu	1 159 663 991

Zdroj: ZÚ kapitoly VPS za rok 2015

Najväčšiu časť príjmov na saldo účte predstavovali úhrady alikvótného úrokového výnosu a prémie z predaja štátnych dlhopisov, ktoré predstavovali z celkovej sumy príjmov 421 485,7 tis. eur čiastku 309 862,4 tis. eur. Prémia zo štátnych dlhopisov vzniká pri vyššej kupónovej sadzbe týchto cenných papierov ako investormi požadovaná výnosnosť pri ich aukcii, t. j. vtedy, keď investori zaplatia za cenné papiere vyššiu sumu ako je ich nominálna hodnota. Alikvotný úrokový výnos vzniká pri uskutočnení emisie štátnych dlhopisov v období, keď do výplaty prvého kupónu zostáva kratšie obdobie ako je stanovená perióda vyplácania kupónu.

Podstatnú časť z výdavkov celkom vo výške 1 581 149,7 tis. eur predstavovali úroky zo štátnych dlhopisov, úverov a obchodov vo výške 1 442 416,8 tis. eur, z čoho výdavky na úroky za zahraničné úvery predstavovali sumu 55 907,3 tis. eur. Najvýznamnejšiu časť predstavovali uhradené úroky z úveru EIB NDP II 46 596,5 tis. eur, EIB VII vo výške 2 267,8 tis. eur a úroky EIB NRP 2 265,8 tis. eur.

V roku 2015 bol realizovaný diskont zo ŠPP a ŠD vo výške 87 348,7 tis. eur. ARDAL vykonával refinančné obchody so Štátnou pokladnicou za podmienok na peňažnom trhu. Štátnej pokladnici boli zaplatené úroky z refinančných obchodov vo výške 46 916,0 tis. eur.

Z ostatných platieb boli uhradené poplatky vo výške 4 468,0 tis. eur, z ktorých podstatnú časť tvoril poplatok spojený s emisiou štátnych cenných papierov formou predaja dlhopisov prostredníctvom syndikátu vo výške 2 250,0 tis. eur. Ďalej bolo z toho uhradených 1 128,5 tis. eur Centrálnemu depozitáru cenných papierov, a.s. a poplatok BCPB vo výške 112,8 tis. eur.

Celkové zaťaženie verejných financií nákladmi na dlhovú službu sa sleduje na hotovostnom princípe ako aj akruálnym spôsobom (časové rozlíšenie) zodpovedajúcim nákladom na daný kalendárny rok, a to bez ohľadu na to, či sa úroky vyplatia v danom roku alebo až v ďalších rokoch. Akruálne sledovanie a vykazovanie nákladov však presnejšie odzrkadľuje reálne náklady štátu na dlhovú službu v jednotlivých rokoch.

Položka – Cash (v eur)	Rozpočet 2015	Čerpanie k 31.12.2015	Rozdiel oproti plánu
1. Úroky zo štátnych dlhopisov	1 251 181 411	1 269 858 666	-18 677 255
2. Diskont	-67 816 569	-201 721 311	133 904 742
3. Náklady spojené s fin. operáciami štátneho dlhu	0	-15 726 729	15 726 729
4. Úroky z prijatých úverov	55 958 516	55 907 332	51 184
5. Poplatky	10 500 000	4 430 046	6 069 954
Spolu	1 249 823 358	1 112 748 004	137 075 354
6. Úroky z refinančného systému platené ŠP	42 759 925	46 915 987	-4 156 062
Spolu rozpočtované	1 292 583 283	1 159 663 990,47	132 919 293

Zdroj: ARDAL

Na hotovostnom princípe došlo v roku 2015 oproti rozpočtu k úspore nákladov vo výške 132 919,3 tis. eur.

Položka – Accrual (v eur)	Rozpočet 2015	Čerpanie k 31.12.2015	Rozdiel oproti plánu
1. Úroky zo štátnych dlhopisov	1 251 166 886	1 234 120 513	17 046 373
2. Diskont	-61 237 853	-69 984 551	8 746 698
3. Náklady spojené s fin. operáciami štátneho dlhu	0	-4 722 678	4 722 678
4. Úroky z prijatých úverov	60 069 851	58 832 277	1 237 574
5. Poplatky	10 500 000	4 430 046	6 069 954
Spolu	1 260 498 884	1 222 675 606	37 823 278
6. Úroky z refinančného systému platené ŠP	42 759 925	46 481 967	-3 722 042
Spolu rozpočtované	1 303 258 809	1 269 157 573	34 101 236

Zdroj: ARDAL

Akruálne náklady na financovanie štátneho dlhu dosiahli vplyvom klesajúcich úrokových sadzieb, nižšími poplatkami súvisiacimi s emitovaním cenných papierov a emisnou politikou ARDAL úsporu vo výške 34 101,2 tis. eur.

Stratégia riadenia štátneho dlhu na roky 2015 až 2018 zabezpečuje plnenie finančných záväzkov štátu a spoľahlivé refinancovanie na kapitálovom trhu pri primeraných úrokových nákladoch a prijateľnej miere rizík. Nadväzuje na ciele predchádzajúcej stratégie riadenia dlhu. Snahou emitenta bude štandardizovať benchmarkové emisie dlhopisov na veľkosť 3 mld. eur, a ak to situácia na finančnom trhu dovoľí so splatnosťou 30 rokov.

Prijímanie nových úverov bude realizované len ak bude úver ekonomicky výhodnejší ako emisia cenného papiera. Nové nastavenie rizikových parametrov zohľadňuje posun

cielene riadeného portfólia do oblasti menšieho rizika. Boli prehodnotené hodnoty limitov pre refinančné a úrokové riziko a cieľom riadenia dlhu bolo čo najviac sa priblížiť k novostanoveným limitom.

Vyhodnotenie refinančného a úrokového rizika štátneho dlhu podľa platnej Stratégie riadenia štátneho dlhu dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Roky	Refinančné riziko		Úrokové riziko	
	Hodnota k 31.12.2015	Limit	Hodnota k 31.12.2015	Limit
1	18,52%	20,00%	18,61%	25,00%
5	48,23%	55,00%	48,25%	55,00%

Zdroj: ARDAL

Pri refinančnom riziku bolo na obdobie rokov 2015 - 2018 stanovené strategickým zámerom udržiavanie hodnoty všetkých splatných finančných záväzkov štátu v období do jedného roka k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 20 % a udržiavanie podielu súčtu všetkých splatných záväzkov v období do piatich rokov k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 55 %. Hodnota refinančného rizika kumulatívnej splatnosti do jedného roka sa medziročne zvýšila z 12,31 % vykázaných k 31.12.2014 na 18,52 % k 31.12.2015 a hodnota refinančného rizika kumulatívnej splatnosti do piatich rokov, ktorá bola k 31.12.2014 na úrovni 45,51 % vzrástla k 31.12.2015 na hodnotu 48,23 %, čím sa v oboch prípadoch priblížili k limitom stanoveným v stratégii riadenia dlhu.

Pri úrokovom riziku bolo stanovené strategickým zámerom udržiavanie podielu súčtu všetkých záväzkov preceňovaných v období do jedného roka k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 25 % a udržiavanie podielu súčtu všetkých splatných záväzkov preceňovaných v období do piatich rokov k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 55 %. Hodnota úrokového rizika kumulatívnej splatnosti do jedného roka dosiahla k 31.12.2015 hodnotu 18,61 %, čo predstavuje mierny rast oproti úrovni 16,54 % vykázananej k 31.12.2014 a priblíženie sa k hodnote stanovenej v stratégii riadenia dlhu. Hodnota úrokového rizika kumulatívnej splatnosti do piatich rokov bola k 31.12.2014 na úrovni 45,54 % a k 31.12.2015 vzrástla na hodnotu 48,25 %, ktorá je opäť bližšie k hodnote stanovenej v stratégii riadenia dlhu.

Priemerná vážená doba do splatnosti a dĺžka portfólia štátneho dlhu sú sledované ako sekundárne ukazovatele. Priemerná vážená splatnosť portfólia ŠD a vládnych úverov v priebehu roka 2015 dosiahla hodnotu 6,8 roka a priemerná vážená dĺžka 6,2 roka. Spôsobilo to hlavne vydanie ŠD s dlhšou dobou do splatnosti pri poklese úrokových nákladov, čo sa prejavilo aj v poklese priemernej váženej úrokovej sadzby celkových záväzkov štátu z 3,35 % v roku 2014 na 2,84 % k 31.12.2015.

NKÚ SR na základe posúdenia charakteristík a plnenia parametrov dlhu konštatuje priebežné zabezpečovanie zámerov a cieľov definovaných stratégiou riadenia štátneho dlhu.

3. Stanovisko k zámerom, cieľom a opatreniam rozpočtovej politiky

Stratégia rozpočtovej politiky vlády SR na rok 2015 bola v návrhu rozpočtu VS na roky 2015 až 2017 zameraná na zlepšovanie rozpočtovej pozície VS s cieľom zaručiť dlhodobú udržateľnosť VS a vytvoriť základné predpoklady pre zabezpečenie pokračovania v konsolidácii verejných financií smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa, t. j. vyrovnaného hospodárenia v roku 2017.

3.1. Stanovisko k základným rozpočtovým ukazovateľom

Návrh ŠZÚ SR za rok 2015 v súlade s ustanovením § 29 ods. 2 písm. c) zákona o rozpočtových pravidlách VS obsahuje aj údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia SR na hotovostnom princípe. Nasledujúce časti postupne uvádzajú čiastkové stanoviská k príslušným oblastiam.

3.1.1. Stanovisko k príjmom ŠR

Príjmy ŠR tvoria predovšetkým dane, pokuty a poplatky, úroky z prostriedkov získaných z úverov, príjmy kapitol, výnosy z majetkových účastí štátu a príjmy z prevodu správy majetku vo vlastníctve SR, odvody za porušenie finančnej disciplíny a úroky z kreditných zostatkov peňažných prostriedkov vedených na účtoch Štátnej pokladnice.

Zákonom o ŠR na rok 2015 boli celkové príjmy ŠR schválené vo výške 14 494 921 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené na sumu 15 468 310 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 16 233 795 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 104,9 % oproti upravenému rozpočtu.

Štruktúra príjmov ŠR podľa hlavných kategórií v roku 2014 a 2015 je uvedená v nasledujúcej tabuľke:

Príjmy (v tis. eur)	2014		2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
A. Daňové príjmy	9 293 066	10 037 549	10 037 549	10 612 712	114,2	105,7
B. Nedaňové príjmy	1 635 552	1 144 220	1 118 203	1 278 721	78,2	114,4
C. Granty a transfery	1 568 249	3 313 152	4 312 558	4 342 362	276,9	100,7
Príjmy spolu	12 496 867	14 494 921	15 468 310	16 233 795	129,9	104,9

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

3.1.1.1. Stanovisko k daňovým príjmom ŠR

Daňové príjmy ŠR na rok 2015 boli rozpočtované vo výške 10 037 549 tis. eur. Skutočné výnosy daňových príjmov ŠR v roku 2015 dosiahli výšku 10 612 712 tis. eur a ŠR bol naplnený na 105,7%. Plnenie daňových príjmov bolo oproti rozpočtu o 575 163 tis. eur vyššie. Celkové daňové príjmy dosiahnuté v roku 2015 boli o 1 319 646 tis. eur vyššie ako v roku 2014, čo zodpovedá medziročnému nárastu o 14,2%.

Prehľad o plnení daňových príjmov ŠR v rokoch 2014 a 2015 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Daňové príjmy ŠR (v tis. eur)	2014		2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
A. Daňové príjmy ŠR	9 293 066	10 037 549	10 037 549	10 612 712	114,2	105,7
z toho:						
• dane z príjmov a kapitálového majetku	2 318 952	2 491 141	2 491 141	2 826 348	121,9	113,5
• dane z majetku	90	0	0	-9	-	-
• dane za tovary a služby	6 912 218	7 496 284	7 496 284	7 739 274	112,0	103,2

Daňové príjmy ŠR (v tis. eur)	2014	2015			Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
• dane z medzinárodného obchodu a transakcií	31 512	30 363	30 363	28 894	91,7	95,2
• sankcie	30 288	19 761	19 761	18 205	60,1	92,1
• iné dane	6	0	0	0	-	-

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Na prekročení rozpočtovaných daňových príjmov sa najväčšou mierou podieľal vyšší výnos na dani z pridanej hodnoty o 246 869 tis. eur a dani z príjmu právnických osôb o 298 850 tis. eur.

Daň z príjmov a kapitálového majetku

Na rok 2015 boli dane z príjmov a kapitálového majetku rozpočtované sumou 2 491 141 tis. eur, skutočne dosiahnuté príjmy boli vo výške 2 826 348 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 113,5 %. Príjem bol vyšší o 335 207 tis. eur. V medziročnom porovnaní s rokom 2014 bol výnos vyšší o 507 396 tis. eur, t. j. o 21,9 %.

Prehľad o plnení daní z príjmov a kapitálového majetku v rokoch 2014 a 2015 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Ukazovateľ (v tis. eur)	2014	2015			Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Daň z príjmov a kapitálového majetku	2 318 952	2 491 141	2 491 141	2 826 348	121,9	113,5
z toho:						
• daň z príjmov fyzických osôb	232 618	40 444	40 444	60 412	26,0	149,4
• daň z príjmov právnických osôb	1 911 273	2 305 081	2 305 081	2 603 931	136,2	113,0
• daň z príjmov vyberaná zrážkou	175 061	145 616	145 616	162 005	92,5	111,3

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Daň z príjmov fyzických osôb

Daň z príjmov fyzických osôb na rok 2015, vrátane prevodov do obcí a VÚC, bola rozpočtovaná v sume 2 089 755 tis. eur. Skutočný výnos, vrátane prevodov do obcí a VÚC, dosiahol sumu 2 158 508 tis. eur. Z toho 2 082 049 tis. eur tvoril výnos dane zo závislej činnosti a 100 689 tis. eur tvoril výnos dane z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu. Z výnosu za rok 2015 bolo do rozpočtov obcí a VÚC prevedených 2 098 095 tis. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 365 988 tis. eur. Na verejnoprospešný účel bol prevedený podiel zaplatenej dane v sume 24 230 tis. eur, čo je o 2 491 tis. eur viac ako v roku 2014.

V zmysle zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa výnos dane prerozdeľuje stanoveným mechanizmom medzi obce a VÚC. V roku 2015 sa zvýšil podiel obcí na výnose tejto dane na 68,5 % z dôvodu kompenzácie vyšších výdavkov obcí. VÚC sa zvýšil podiel z výnosu na 29,2 % z dôvodu kompenzácie straty príjmov dane z motorových vozidiel, ktoré sa stali príjmom štátneho rozpočtu. ŠR prináležalo v roku 2015 zostávajúcich 2,3 %. Príjem štátneho rozpočtu z dane z príjmov fyzických osôb sa s ohľadom na uvedené pravidlá

fiškálnej decentralizácie rozpočtoval v sume 40 444 tis. eur. Skutočné plnenie dane z príjmov fyzických osôb v ŠR dosiahlo úroveň 60 412 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 149,4 %. Po presune časti sankcií skutočný výnos dane z príjmov fyzických osôb dosiahol výšku 63 889 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 158,0 %.

Daň z príjmov právnických osôb

Daň z príjmov právnických osôb bola na rok 2015 rozpočtovaná v sume 2 305 081 tis. eur. Príjmy dosiahli sumu 2 603 931 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 113 %. Príjem bol vyšší o 298 850 tis. eur. V medziročnom porovnaní s rokom 2014 bol výnos vyšší o 692 658 tis. eur, t. j. o 36,2 %. Medziročný rast dane bol spôsobený hlavne nárastom ziskovosti daňových subjektov v roku 2014, čo sa prejavilo vo vyššom objeme platieb vyrovnaní dane v roku 2015 a niektorými legislatívnymi zmenami, napr. zavedenie daňovej licencie. Výška daňovej licencie na úhradu k 31.12.2015 bola 103,6 mil. eur. Na verejnoprospešný účel bol prevedený podiel zaplatenej dane v sume 32 718 tis. eur, čo je o 2 252 tis. eur viac ako v roku 2014.

Daň z príjmov vyberaná zrážkou

Daň z príjmov vyberaná zrážkou na rok 2015 bola rozpočtovaná v sume 145 616 tis. eur. Príjmy dosiahli sumu 162 005 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 111,3 %. Príjem bol vyšší o 16 389 tis. eur. V porovnaní s rokom 2014 bol výnos tejto dane o 13 056 tis. eur nižší. Na výnos dane mal negatívny vplyv vývoj úrokovej miery.

Dane za tovary a služby

Dane za tovary a služby sa rozpočtovali v roku 2015 sumou 7 496 284 tis. eur a dosiahnutý výnos bol vo výške 7 739 274 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 103,2 %. Skutočný výnos bol oproti rozpočtu o 242 990 tis. eur vyšší. V porovnaní s rokom 2014 bol ich výnos vyšší o 827 056 tis. eur, t. j. o 12 %.

Prehľad o plnení daní za tovary a služby v rokoch 2014 a 2015 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Ukazovateľ (v tis. eur)	2014	2015			Porovnanie	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	(%)	
a	1	2	3	4	4/1	4/3
Dane za tovary a služby	6 912 218	7 496 284	7 496 284	7 739 274	112,0	103,2
z toho:						
• daň z pridanej hodnoty	4 902 813	5 254 631	5 254 631	5 501 500	112,2	104,7
• spotrebné dane	2 009 327	2 090 987	2 090 987	2 096 600	104,3	100,3
• dane z používania tovarov a z povolenia na výkon činnosti	78	150 666	150 666	141 174	180 992,3	93,7

Zdroj: Návrh SZÚ SR za rok 2015

Daň z pridanej hodnoty

Daň z pridanej hodnoty sa v roku 2015 rozpočtovala sumou 5 254 631 tis. eur. Skutočný výber dosiahol sumu 5 501 500 tis. eur a dosiahol plnenie rozpočtu na úrovni 104,7 %. Skutočné plnenie bolo o 246 869 tis. eur vyššie ako rozpočtované. V porovnaní s rokom 2014

bol výnos vyšší o 598 687 tis. eur, t. j. o 12,2 %. Dosiachnutý výnos na dani z pridanej hodnoty bol výsledkom lepšieho ekonomického vývoja a vyššej efektivity výberu dane.

Spotrebné dane

Spotrebné dane sa rozpočtovali v roku 2015 sumou 2 090 987 tis. eur a dosiahnutý výnos bol vo výške 2 096 600 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 100,3 %. Skutočný výnos bol oproti rozpočtu o 5 613 tis. eur vyšší. V porovnaní s rokom 2014 bol ich výnos vyšší o 87 273 tis. eur, t. j. o 4,3 %.

Prehľad o plnení spotrebných daní v rokoch 2014 a 2015 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Ukazovateľ (v tis. eur)	2014		2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Spotrebné dane celkom	2 009 327	2 090 987	2 090 987	2 096 600	104,3	100,3
z toho:						
• z minerálneho oleja	1 070 414	1 104 021	1 104 021	1 132 891	105,8	102,6
• z liehu	201 149	205 195	205 195	203 727	101,3	99,3
• z piva	55 347	57 242	57 242	57 119	103,2	99,8
• z vína	4 331	4 333	4 333	4 447	102,7	102,6
• z tabaku a tabakových výrobkov	640 879	678 904	678 904	661 496	103,2	97,4
• z elektriny	13 952	17 134	17 134	13 407	96,1	78,2
• z uhlia	426	640	640	415	97,4	64,8
• zo zemného plynu	22 829	23 518	23 518	23 098	101,2	98,2

Zdroj: Návrh ŠZU SR za rok 2015

Medziročný nárast výnosu zo spotrebných daní predstavoval k 31.12.2015 celkom 87 273 tis. eur. Najväčší medziročný nárast o 62 477 tis. eur bol zaznamenaný pri spotrebnej dani z minerálneho oleja a 20 617 tis. eur pri spotrebnej dani z tabakových výrobkov. Priaznivý vývoj výnosu zo spotrebných daní bol spôsobený najmä miernym rastom domáceho dopytu ako aj nízkymi cenami pohonných hmôt na domácom trhu, čím došlo k obmedzeniu ich cezhraničných nákupov.

Príjmy zo spotrebnej dane z minerálnych olejov boli rozpočtované vo výške 1 104 021 tis. eur. Výnos dosiahol hodnotu 1 132 891 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 102,6 %, a teda vyšší výber o 28 870 tis. eur. Spotrebná daň z minerálneho oleja sa na celkovom výbere spotrebných daní podieľala 54,0 %.

Príjmy zo spotrebnej dane z liehu boli rozpočtované vo výške 205 195 tis. eur. Výnos dosiahol hodnotu 203 727 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 99,3 % a výber nižší o 1 468 tis. eur. V porovnaní s rokom 2014 však došlo k nárastu výnosu o 2 578 tis. eur. Táto daň sa na celkovom výbere spotrebných daní podieľala 9,7 %.

Príjmy zo spotrebnej dane z piva boli rozpočtované vo výške 57 242 tis. eur. Skutočné plnenie dosiaholo hodnotu 57 119 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 99,8 % a teda výnos nižší o 123 tis. eur. Oproti roku 2014 bol vykázaný nárast vo výbere o 1 772 tis. eur. Tento druh dane sa na celkovom výnose zo spotrebných daní podieľal 2,7 %.

Príjmy zo spotrebnej dane z vína boli na rok 2015 rozpočtované vo výške 4 333 tis. eur. Skutočné plnenie vo výške 4 447 tis. eur predstavuje plnenie na 102,6 %

a výnos vyšší o 114 tis. eur. V porovnaní s rokom 2014 bol dosiahnutý výnos vyšší o 116 tis. eur. Podiel tejto dane na celkovom výnose zo spotrebných daní predstavoval 0,2 %.

Príjmy zo spotrebnej dane z tabakových výrobkov boli na rok 2015 rozpočtované vo výške 678 904 tis. eur. Skutočné plnenie vo výške 661 496 tis. eur, a teda výnos nižší o 17 408 tis. eur, predstavuje plnenie rozpočtu na 97,4 %. Nárast výberu oproti roku 2014 dosiahol 20 617 tis. eur. Podiel tejto dane na celkovom výnose zo spotrebných daní predstavoval 31,6 %.

Príjmy zo spotrebnej dane z elektriny boli na rok 2015 rozpočtované vo výške 17 134 tis. eur. Do ŠR boli vybraté finančné prostriedky vo výške 13 407 tis. eur, t. j. o 3 727 tis. eur menej, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 78,2 %. Pokles výberu v porovnaní s rokom 2014 predstavoval 545 tis. eur. Tento druh dane sa na celkových príjmoch zo spotrebných daní podieľal 0,6 %.

Príjmy zo spotrebnej dane z uhlia boli na rok 2015 rozpočtované vo výške 640 tis. eur. Skutočné plnenie vo výške 415 tis. eur predstavuje plnenie na 64,8 %, t. j. výnos nižší o 225 tis. eur. V porovnaní s rokom 2014 bol vykázaný pokles o 11 tis. eur. Táto spotrebná daň mala najnižší podiel na celkovom výnose zo spotrebných daní, a to 0,02 %.

Príjmy zo spotrebnej dane zo zemného plynu boli na rok 2015 rozpočtované vo výške 23 518 tis. eur. Skutočný výnos vo výške 23 098 tis. eur znamená plnenie rozpočtu na úrovni 98,2 %, a teda výber nižší o 420 tis. eur. Oproti roku 2014 to predstavuje vyšší výber o 269 tis. eur. Tento druh dane sa na celkovom výnose zo spotrebných daní v hodnotenom období 2015 podieľal 1,1 %.

Dane z používania tovarov a z povolenia na výkon činnosti

Dane z používania tovarov a z povolenia na výkon činnosti boli na rok 2015 rozpočtované sumou 150 666 tis. eur. Dosiahnutý výnos vo výške 141 173 tis. eur predstavoval plnenie rozpočtu na 93,7 %. V porovnaní s rokom 2014 bol výnos vyšší o 141 096 tis. eur, a to z dôvodu, že od 01.01.2015 je príjmom ŠR aj výnos dane z motorových vozidiel. Do roku 2014 bol výnos dane z motorových vozidiel príjmom rozpočtov vyšších územných celkov.

Dane z medzinárodného obchodu a transakcií

Dane z medzinárodného obchodu a transakcií boli na rok 2015 rozpočtované v celkovej výške 30 363 tis. eur. Výnos vo výške 28 894 tis. eur predstavoval plnenie rozpočtu na 95,2 %. V porovnaní s rokom 2014 bolo plnenie tejto dane o 3 206,3 tis. eur nižšie, t. j. pokles o 10,4 %.

Prehľad o plnení daní z medzinárodného obchodu a transakcií v rokoch 2014 a 2015 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Ukazovateľ (v tis. eur)	2014		2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	31 512	30 363	30 363	28 894	91,7	95,2
z toho:						

Ukazovateľ (v tis. eur)	2014	2015			Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
• dovozná clo	-7	0	0	20	-	-
• dovozná prirážka	4	0	0	2	50,0	-
• podiel na vybraných • finančných prostriedkoch	31 515	30 363	30 363	28 872	91,6	95,1
• Ostatné colné príjmy	0	0	0	0		

Zdroj: Návrh SZÚ SR za rok 2015

Najväčšiu časť na daniach z medzinárodného obchodu a transakcií tvoril výnos z podielu na vybraných finančných prostriedkoch, ktorého skutočný výnos bol vo výške 28 872 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 95,1 %. Výber z cla pozostáva z 25 % podielu tradičných vlastných zdrojov Európskej komisie, ktorý tvoril 28 872 tis. eur a z dobehu vymeraného cla pred 01.05.2004 v objeme 20 tis. eur.

Jedným z dôvodov poklesu výberu cla je najmä uplatňovanie znížených, resp. nulových colných sadzieb na dovážanom tovare.

Sankcie

Sankcie uložené v daňovom konaní a sankcie súvisiace s úhradou dane boli rozpočtované v roku 2015 vo výške 19 761 tis. eur. Skutočný výnos dosiahol výšku 18 205 tis. eur čo predstavovalo plnenie rozpočtu na 92,1 %. Po presune podielu sankcií do dane z príjmov fyzických osôb, z ktorých bol poukázaný výnos na obce a VÚC, dosiahol skutočný výnos hodnotu 14 728 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 74,5 %.

Iné dane

Iné dane sú tvorené daňou z emisných kvót, ktorá bola na základe iniciatívy MF SR zrušená s účinnosťou od 30. júna 2012. V roku 2014 dobeh zrušenej emisnej dane predstavoval 6 tis. eur, v roku 2015 už neplynul žiadny výnos z tejto dane do štátneho rozpočtu.

3.1.1.2. Stanovisko k nedaňovým príjmom ŠR

Prehľad o plnení nedaňových príjmov ŠR dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Nedaňové príjmy (v tis. eur)	2014	2015			Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Nedaňové príjmy spolu	1 635 552	1 144 220	1 118 203	1 278 722	78,2	114,4
z toho:						
• Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	625 684	476 318	515 082	493 085	78,8	95,7
• Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	497 678	327 163	332 795	323 534	65,0	97,2
• Kapitálové príjmy	152 666	75 816	12 229	12 580	8,2	102,9
• Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek a návrtných finančných výpomocí	9 591	2 647	2 645	14 927	155,6	564,3
• Iné nedaňové príjmy	349 933	262 276	255 452	434 596	124,2	170,1

Zdroj: Návrh SZÚ SR za rok 2015

Podiel nedaňových príjmov na celkovom objeme dosiahnutých príjmov ŠR predstavuje 7,9 %. Upravený rozpočet nedaňových príjmov bol naplnený na 114,4 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom však príjmy tejto kategórie poklesli o 356 830 tis. eur, t. j. o 11,8 %, z dôvodu nižšieho príjmu z administratívnych a iných poplatkov, dividend a z predaja hnutel'ného a nehnuteľného majetku. Z hľadiska štruktúry tvoria najväčší podiel na nedaňových príjmoch príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku (38,6%), najmä dividendy.

Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku

Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku tvoria najvýznamnejšiu časť nedaňových príjmov a zahŕňajú najmä dividendy od obchodných spoločností štátu, osobitné odvody zo zisku a príjmy z prenájmu nehnuteľností. Skutočne dosiahnuté príjmy boli vo výške 493 085 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 95,7 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s predchádzajúcim rokom príjmy tejto kategórie poklesli o 132 599 tis. eur. Pokles príjmov ovplyvnili predovšetkým dividendy od akciových spoločností s majetkovou účasťou štátu v kapitolách Všeobecná pokladničná správa, Ministerstvo financií SR a Ministerstvo hospodárstva SR, čo dokumentuje tabuľka:

Dividendy (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Skutočnosť	3/1	3/2
a	1	2	3	3/1	3/2
Dividendy spolu	612 804	462 122	479 662	78,3	103,8
z toho:					
• Všeobecná pokladničná správa	446 594	398 705	377 349	84,5	94,6
○ Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	446 594	300 000	288 547	64,6	96,2
○ Západoslovenská energetika, a.s.	0	34 415	31 089	x	90,3
○ Stredoslovenská energetika, a.s.	0	27 774	26 413	x	95,1
○ Východoslovenská energetika HOLDING, a.s.	0	36 516	31 300	x	85,7
• Ministerstvo financií SR	151 067	20 910	78 279	51,8	374,4
○ Tipos, národná lotériová spoločnosť, a.s.	3 000	3 000	8 500	283,3	283,3
○ Slovenská konsolidačná, a.s.	1 477	2 485	2 644	179,0	106,4
○ Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s.	500	500	1 000	200,0	200,0
○ Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	146 090	14 925	66 135	45,3	443,1
• Ministerstvo hospodárstva SR	14 200	41 770	23 065	162,4	55,2
○ Transpetrol, a.s.	7 000	7 000	7 000	100,0	100,0
○ Slovak Telekom, a.s.	5 576	31 582	11 065	198,4	35,0
○ JAVYS, a.s.	1 624	3 188	5 000	307,9	156,8

Objemovo najvyšší príjem z dividend bol od spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a. s. vo výške 288 547 tis. eur, čo tvorí 60,2% z celkového príjmu z dividend, od energetických spoločností v celkovej výške 88 802 tis. eur a Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a. s. vo výške 66 135 tis. eur.

Z ostatných príjmov zaradených v tejto kategórii tvoria významnejšiu položku dosiahnuté príjmy z osobitného odvodu zo zisku od štátneho podniku LESY SR vo výške 5 300 tis. eur a príjmy z prenájmu nehnuteľností v celkovej výške 7 725 tis. eur.

Administratívne poplatky a iné poplatky a platby

Tieto príjmy boli rozpočtované vo výške 327 163 tis. eur, po úpravách rozpočtovými opatreniami boli zvýšené na 332 795 tis. eur. Skutočný príjem tejto kategórie bol dosiahnutý vo výške 323 534 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 97,2 % upraveného rozpočtu. V porovnaní s predchádzajúcim rokom bol zaznamenaný pokles týchto príjmov o 174 144 tis. eur.

Najvýznamnejšiu časť príjmov predstavujú administratívne poplatky v sume 203 095 tis. eur, z toho 93,5 % boli dosiahnuté v kapitole Všeobecná pokladničná správa, a to najmä z tržieb z predaja kolkových známok prostredníctvom systému e-kolok vo výške 161 007 tis. eur, z ostatných poplatkov 21 509 tis. eur, súdnych a správnych poplatkov 7 204 tis. eur a poplatkov za licencie v zmysle zákona o hazardných hrách 197 tis. eur.

Príjmy z pokút, penále a iných sankcií za porušenie predpisov boli dosiahnuté vo výške 53 944 tis. eur, najviac v kapitole Ministerstva vnútra SR (64,0 %). Príjmy z poplatkov a platieb z nepriemyselného a náhodného predaja tovarov, služieb a prebytočného materiálu boli vo výške 66 495 tis. eur, získané najmä v kapitolách Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstva spravodlivosti SR a Ministerstva vnútra SR.

Kapitálové príjmy

Kapitálové príjmy, ktoré tvoria príjmy z predaja hnutel'ného a nehnuteľného majetku štátu v správe jednotlivých kapitol ŠR, boli rozpočtované vo výške 75 816 tis. eur. Ich výška bola rozpočtovými opatreniami znížená na 12 229 tis. eur. Skutočné plnenie kapitálových príjmov bolo vo výške 12 580 tis. eur, t. j. na 102,9 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2014 kapitálové príjmy poklesli o 140 086 tis. eur, najmä v kapitole Správa štátnych hmotných rezerv SR z dôvodu zmeny financovania núdzových zásob ropy a ropných produktov, príjmy z predaja ktorých sa nezapočítavajú do príjmov štátneho rozpočtu.

Najvýraznejší objem dosiahnutých príjmov tejto kategórie bol zaznamenaný v kapitole Ministerstva vnútra SR, Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Ministerstva financií SR a Ministerstva hospodárstva SR.

Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí

Skutočne dosiahnuté príjmy tejto kategórie boli vo výške 14 927 tis. eur, čo predstavovalo prekročenie rozpočtovanej sumy o 12 282 tis. eur a skutočnosti predchádzajúceho roka o 5 336 tis. eur. Takmer všetky príjmy boli vykázané v kapitole Všeobecná pokladničná správa a tvorili ich úroky z návratných finančných výpomocí, a to od Agentúry pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov vo výške 5 768 tis. eur, Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s. vo výške 3 746 tis. eur, Ministerstva zdravotníctva SR (poskytnuté NFV nemocniciam) vo výške 2 574 tis. eur a od obce Ľubotica vo výške 3 tis. eur.

Iné nedaňové príjmy

Pôvodný rozpočet tejto kategórie príjmov vo výške 262 276 tis. eur bol rozpočtovými opatreniami znížený na 255 452 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 434 596 tis. eur, čo predstavovalo prekročenie upraveného rozpočtu o 70,1 %. Nárast bol zaznamenaný aj oproti predchádzajúcemu roku, a to o 84 663 tis. eur, t. j. o 24,2 %. Rozhodujúca časť príjmov bola dosiahnutá v kapitole Všeobecná pokladničná správa vo výške 188 428 tis. eur, z toho príjmy z hazardných hier predstavovali 170 191 tis. eur. Ďalšie príjmy boli dosiahnuté v kapitole Ministerstva vnútra SR vo výške 82 622 tis. eur, najmä z odvodu časti poistného z povinného zmluvného poistenia a v kapitole Ministerstva hospodárstva SR vo výške 73 536 tis. eur, najmä od prevádzkovateľov distribučných sústav a prenosovej sústavy. V kapitole Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR boli získané iné nedaňové príjmy vo výške 30 258 tis. eur, z toho 24 368 tis. eur tvorili prostriedky z auditu a finančných kontrol z projektov spolufinancovaných z EÚ.

3.1.1.3. Stanovisko ku grantom a transferom ŠR

Príjmy v kategórii granty a transfery boli na rok 2015 schválené zákonom o štátnom rozpočte vo výške 3 313 152 tis. eur. V priebehu roka boli rozpočtovými opatreniami zvýšené na 4 312 558 tis. eur. Súčasťou rozpočtu boli iba transfery z dôvodu, že granty ako dobrovoľné príspevky darcov sa nerozpočtujú.

Skutočný príjem ŠR z grantov a transferov bol vo výške 4 342 362 tis. eur, čo predstavuje 100,7 % plnenie upraveného rozpočtu. V porovnaní s predchádzajúcim rokom bol zaznamenaný nárast týchto príjmov o 2 774 114 tis. eur, t. j. o 176,9 %, a to zvýšením transferov z rozpočtu EÚ o 3 022 536 tis. eur. Prehľad o plnení grantov a transferov je uvedený v tabuľke:

Granty a transfery (v tis. eur)	2014		2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Granty a transfery spolu	1 568 248	3 313 152	4 312 558	4 342 362	276,9	100,7
Tuzemské granty a transfery	300 501	40 759	40 759	49 027	16,3	120,3
Zahraničné granty a transfery	1 267 747	3 272 393	4 271 799	4 293 335	338,7	100,5
z toho:						
• transfery z rozpočtu EÚ	1 257 505	3 272 393	4 271 799	4 280 041	340,4	100,2

Zdroj: Návrh SZÚ SR za rok 2015

Tuzemské granty a transfery

Tuzemské granty a transfery rozpočtované vo výške 40 759 tis. eur dosiahli skutočné plnenie v objeme 49 027 tis. eur, t. j. 120,3 % schváleného rozpočtu. Na celkovom objeme získaných grantov a transferov sa tuzemské granty a transfery podieľajú len 1,1 %. V porovnaní s rokom 2014 boli nižšie o 251 474 tis. eur, t. j. o 87,3 %, najmä z dôvodu novely zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov, na základe ktorého prešli majetkové účasti Fondu národného majetku SR vo vybraných spoločnostiach do výlučného vlastníctva štátu pod správou Ministerstva hospodárstva SR. V roku 2015 tak skutočný objem prostriedkov z fondu, získaný vo forme dividend, poukázaný na účet štátnych finančných aktív v kapitole Všeobecná pokladničná správa a následne do príjmov štátneho rozpočtu, predstavoval 8 872 tis. eur, t. j. 57,5 %

plnenie upraveného rozpočtu. Pokles rozpočtovaných príjmov z dividend, bol čiastočne krytý príjmami z nerozpočtovaných dividend od spoločnosti SAD Trenčín, a.s. a SAD Žilina, a. s. v celkovej sume 3 462 tis. eur.

Ďalšie príjmy v tejto kategórii tvorili najmä príjmy kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR z príspevkov zdravotných poisťovní na činnosť operačných stredísk záchrannej zdravotnej služby a Národného centra zdravotníckych informácií vo výške 28 990 tis. eur.

Zahraničné granty a transfery

Z prostriedkov všeobecného rozpočtu EÚ boli rozpočtované zahraničné transfery vo výške 3 272 393 tis. eur, ktoré boli rozpočtovými opatreniami zvýšené na 4 271 799 tis. eur. Skutočné prostriedky prijaté z rozpočtu EÚ boli vo výške 4 280 041 tis. eur, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje nárast o 3 022 536 tis. eur, t. j. o 240,4 %. Išlo o prostriedky za programy 2. a 3. programového obdobia, a to za prostriedky štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a poľnohospodárskych fondov. Zahraničné granty, ktoré sa nerozpočtujú, boli získané vo výške 13 294 tis. eur, a to z rozpočtu EÚ a z prostriedkov Finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a Švajčiarskeho finančného mechanizmu.

Podrobnejšie hodnotenie príjmov ŠR z prostriedkov rozpočtu EÚ a ich čerpanie je uvedené v časti 4. stanovisko k vzťahom ŠR a EÚ.

3.1.2. Stanovisko k výdavkom ŠR

Z výdavkov ŠR sa hradia najmä výdavky štátnych rozpočtových organizácií a príspevky štátnym príspevkovým organizáciám, výdavky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv, ktorými je SR viazaná, odvody EÚ, výdavky na prenesený výkon štátnej správy obciam a vyšším územným celkom a úroky a poplatky spojené so správou schodku ŠR a správou štátneho dlhu.

Porovnanie základnej štruktúry čerpania výdavkov ŠR na hotovostnej báze za rok 2015 a porovnanie so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015			Porovnanie	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	(%)	
a	1	2	3	4	4/1	4/3
Výdavky ŠR spolu	15 420 238	17 478 558	18 353 775	18 166 391	117,8	99,0
z toho:						
• bežné výdavky ŠR	13 441 150	14 931 725	13 765 092	13 498 303	100,4	98,1
• kapitálové výdavky ŠR	1 979 087	2 546 833	4 588 683	4 668 088	235,9	101,7

Zdroj: Štátna pokladnica

Celkové výdavky štátneho rozpočtu dosiahli v roku 2015 hodnotu 18 166 391, čo zodpovedá medziročnému nárastu o 17,8 % a poklesu oproti upravenému rozpočtu o 1 %. Podiel bežných výdavkov na celkových výdavkoch predstavuje 74,3 % a zvyšných 25,7 % pripadá na kapitálové výdavky.

Výdavkami v členení na bežné a kapitálové na úrovni celkového rozpočtu sa zaoberá nasledujúca časť. Výdavky vybraných kapitol sú predmetom príslušných čiastkových stanovísk ďalej v tejto kapitole.

3.1.2.1. Stanovisko k bežným výdavkom ŠR

Porovnanie štruktúry čerpania bežných výdavkov ŠR na hotovostnej báze za rok 2015 a porovnanie so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Bežné výdavky ŠR spolu	13 441 150	14 931 725	13 765 092	13 498 303	100,4	98,1
z toho:						
• mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1 626 365	1 545 754	1 671 238	1 677 390	103,1	100,4
• poistné a príspevok do poisťovní	579 309	540 556	601 903	604 645	104,4	100,5
• tovary a služby	1 443 283	2 446 363	1 686 425	1 590 167	110,2	94,3
• bežné transfery	9 791 919	10 398 782	9 805 256	9 625 831	98,3	98,2
• splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi	274	270	270	270	98,4	100,0

Zdroj: Štátna pokladnica

Rozpočet bežných výdavkov bol na rok 2015 schválený vo výške 14 931 725 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol znížený o 1 166 632 tis. eur na hodnotu 13 765 092 tis. eur. Skutočné bežné výdavky dosiahli úroveň 13 498 303 tis. eur, čo zodpovedá plneniu upraveného rozpočtu na 98,1 %. Medziročne sa skutočné bežné výdavky mierne navýšili o 57 153 tis. eur, čo predstavuje nárast o 0,4 %. Bežnými výdavkami sa financujú prevádzkové potreby ŠR: mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania v štátnych rozpočtových organizáciách a na to nadväzujúce platby poistného a príspevkov zamestnávateľov do poisťovní, výdavky na tovary a služby, ďalej bežné transfery poskytnuté zo ŠR a splátky úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi.

Kategória 610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania

Rozpočet tejto kategórie bol schválený vo výške 1 545 754 tis. eur ako záväzný ukazovateľ. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 1 671 238 tis. eur. Skutočnosť bola vykázaná vo výške 1 677 390 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 100,4 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2014 výška skutočných mzdových výdavkov vzrástla o 51 025 tis. eur, t. j. o 3,1 %. Na mzdy a platy sa použili aj finančné prostriedky získané z rozpočtu EÚ a spolufinancovania zo ŠR v sume 52 576 tis. eur a v súlade s § 23 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy aj prostriedky z mimorozpočtových zdrojov v sume 12 977 tis. eur. Záväzný limit výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania bol dodržaný. Do tejto kategórie patria všetky plnenia fyzickým osobám v pracovnom pomere, v služobnom pomere, v štátno-zamestnaneckom pomere (vrátane zamestnancov zahraničnej služby) a za výkon verejných funkcií uhrádzané podľa príslušných predpisov a valutová časť platov zamestnancov zahraničnej služby vyjadrená v eurách.

Mzdové výdavky boli v rozpočtových organizáciách rozpísané pre stanovený limit zamestnancov, pričom skutočný počet zamestnancov bol oproti upravenému limitu nižší. V roku 2015 počet zamestnancov rozpočtových organizácií dosiahol 124 199 osôb, čo je o 494 osôb viac oproti skutočnosti roku 2014, t. j. o 0,4 % a oproti upravenému limitu menej o 4 896 osôb, t. j. o 3,8 %. V úradoch ústredných orgánov štátnej správy bolo zamestnaných 11 039 osôb, čo je o 199 osôb viac oproti skutočnosti roku 2014 a o 1000 osôb menej oproti upravenému limitu, t. j. o 8,3 %.

Kategória 620 – Poistné

Rozpočet poistného bol schválený vo výške 540 556 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 601 903 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 604 645 tis. eur, čo je o 2 742 tis. eur viac oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2014 skutočné výdavky vzrástli o 25 337 tis. eur, t. j. o 4,4 %. Na skutočnom plnení poistného sa najviac podieľali výdavky na poistné do Sociálnej poisťovne vo výške 237 241 tis. eur (39,2 %) a výdavky na poistné na osobitné účty v sume 182 182 tis. eur (30,1 %), z toho najmä na výsluhový dôchodok 141 669 tis. eur.

Kategória 630 - Tovary a ďalšie služby

Rozpočet tejto kategórie bol schválený vo výške 2 446 363 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol znížený na sumu 1 686 425 tis. eur, čo je o 759 938 tis. eur menej. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 1 590 167 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 94,3 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2014 bolo čerpanie skutočných výdavkov na tovary a služby vyššie o 146 883 tis. eur, t. j. o 10,2 %. Výrazný rozdiel medzi schváleným a upraveným rozpočtom je ovplyvnený aj tým, že v rámci služieb sa rozpočtujú zálohové platby na projekty EÚ a prostriedky ŠR na spolufinancovanie projektov. Zúčtovanie poskytnutých zálohových platieb sa vykonáva na príslušných položkách rozpočtovej klasifikácie podľa skutočne realizovaných výdavkov. Úprava rozpočtovaných výdavkov súvisí aj s očakávaným príjmom z prostriedkov EÚ v konkrétnom roku.

Kategória 640 - Bežné transfery

Rozpočet bežných transferov bol schválený vo výške 10 398 782 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol znížený na sumu 9 805 256 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 9 625 831 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 98,2 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2014 poklesla suma skutočných výdavkov o 166 088 tis. eur, t. j. o 1,7 %. Najväčší podiel v tejto kategórii predstavujú transfery v rámci verejnej správy 4 405 975 mil. eur (45,8 %). Z toho rozpočtovým organizáciám 1 181 999 tis. eur. Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám dosiahli sumu 3 691 591 tis. eur, čo predstavuje 38,4 % z celkového objemu bežných transferov rozpočtovaných v ŠR v roku 2015.

Kategória 650 - Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úrokmi

Rozpočet tejto kategórie bol schválený vo výške 270 tis. eur. Skutočné výdavky boli vo výške 270 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 100 % oproti upravenému rozpočtu. Patria sem len manipulačné poplatky.

V zmysle zákona č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici bol v roku 2012 pre efektívne fungovanie obsluhy Štátneho dlhu zriadený saldo účet štátneho dlhu. Uvedený účet slúži pre

príjmové aj výdavkové transakcie z titulu úrokov a poplatkov, ktoré vykonáva ARDAL v mene MF SR. Stav saldo účtu sa vyrovnáva transferom z výdavkového rozpočtového účtu Štátneho dlhu mesačne a ku koncu roka má nulový zostatok.

Prehľad príjmov a výdavkov na saldo účte štátneho dlhu a prehľad o nákladoch na štátny dlh sa nachádza v podkapitole 2.2.1. Štátny dlh v časti nazvanej výdavky spojené so správou štátneho dlhu.

3.1.2.2. Stanovisko ku kapitálovým výdavkom ŠR

Porovnanie štruktúry čerpania kapitálových výdavkov ŠR na hotovostnej báze za rok 2015 a porovnanie so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	
a	1	2	3	4	4/1 4/3
Kapitálové výdavky ŠR spolu	1 979 088	2 546 833	4 588 683	4 668 088	235,9 101,7
z toho:					
• obstarávanie kapitálových aktív	510 435	363 674	1 210 467	1 289 260	252,6 106,5
• kapitálové transfery	1 468 653	2 183 159	3 378 216	3 378 828	230,1 100,0

Zdroj: Štátna pokladnica

Rozpočet kapitálových výdavkov bol schválený vo výške 2 546 833 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 4 588 683 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 4 668 088 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 101,7 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2014 skutočné kapitálové výdavky vzrástli o 2 689 000 tis. eur. Táto hlavná kategória zahŕňa výdavky na obstaranie hmotného a nehmotného investičného majetku pre činnosť rozpočtových organizácií, výdavky súvisiace s týmto obstaraním a kapitálové transfery.

Rok 2015 je z hľadiska kapitálových výdavkov špecifický. V tomto roku končilo čerpanie zdrojov EÚ v rámci 2. programovacieho obdobia, čo okrem iného spôsobilo výrazný nárast skutočnosti oproti schválenému rozpočtu, o 2 121 255 tis. eur (o 83,3 %), pričom táto suma zahŕňa nielen skutočne čerpané prostriedky, ale aj viazané výdavky o nevyčerpané prostriedky, ktoré budú čerpané v nasledujúcom roku.

Kategória 710 - Obstarávanie kapitálových aktív

Rozpočet na obstaranie kapitálových aktív bol schválený vo výške 363 674 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 1 210 467 tis. eur. Skutočné výdavky dosiahli výšku 1 289 260 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 106,5 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2014 skutočné výdavky vzrástli o 778 824 tis. eur. Patria sem výdavky na obstarávanie hmotného a nehmotného majetku. V tejto kategórii sa klasifikujú výdavky umožňujúce nadobúdať kapitálové aktíva z vlastných zdrojov rozpočtov. Najvýznamnejšími položkami kategórie boli realizácia stavieb a ich technického zhodnotenia vo výške 415 862 tis. eur a z toho rekonštrukcia a modernizácia (333 806 tis. eur), nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia vo výške 286 033 tis. eur, nákup pozemkov a nehmotných aktív vo výške 272 243 tis. eur a z toho softvér (256 947 tis. eur), nákup dopravných prostriedkov všetkých druhov vo výške 236 566 tis. eur.

Kategória 720 - Kapitálové transfery

Rozpočet kapitálových transferov bol schválený vo výške 2 183 159 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 3 378 216 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 3 378 827 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 100,0 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2014 vzrástla výška kapitálových transferov o 1 910 176 tis. eur, t. j. 2,3-násobne. Táto kategória zahŕňa platby vykonané s cieľom umožniť príjemcovi nadobudnúť kapitálové aktíva alebo kompenzovať ich poškodenie alebo zničenie.

3.2. Stanovisko k príjmom a výdavkom rozpočtových kapitol

Návrhy ZÚ kapitol ŠR za rok 2015 sú vypracované v súlade so smernicami Ministerstva financií SR č. MF23510/2014-31 na vypracovanie ZÚ kapitol ŠR a štátnych fondov a č. MF23511/2014-31 o predkladaní údajov kapitolami ŠR na účely zostavenia ŠZÚ SR, ktoré boli vydané 15.12.2014 v súlade s ustanovením § 29 ods. 3 a 4 zákona o rozpočtových pravidlách a sú platné aj pre rok 2015.

3.2.1. Stanovisko k príjmom kapitol ŠR

Porovnanie príjmov kapitol ŠR za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014		2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Kapitoly ŠR spolu	12 496 866	14 494 921	15 468 310	16 233 795	129,9	104,9
z toho:						
Kancelária Národnej rady SR	1 449	1 280	1 280	1 427	98,5	111,5
Kancelária prezidenta SR	28	10	10	14	50,0	140,0
Úrad vlády SR	10 861	41 749	18 147	18 576	171,0	102,4
Kancelária Ústavného súdu SR	11	20	15	15	136,4	100,0
Najvyšší súd SR	15	2	2	16	106,7	800,0
Generálna prokuratúra SR	593	469	469	582	98,1	124,1
Najvyšší kontrolný úrad SR	36	15	15	29	80,6	193,3
Slovenská informačná služba	169	162	162	172	101,8	106,2
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	6 380	9 373	4 923	5 526	86,6	112,2
Ministerstvo obrany SR	9 945	9 640	7 740	8 900	89,5	115,0
Ministerstvo vnútra SR	71 087	181 188	50 901	145 321	204,4	285,5
Ministerstvo spravodlivosti SR	23 534	19 490	19 490	23 864	101,4	122,4
Ministerstvo financií SR	187 996	135 186	456 935	463 758	246,7	101,5
Ministerstvo životného prostredia SR	216 905	538 713	524 333	534 640	246,5	102,0
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	143 949	380 820	712 174	719 116	499,6	101,0
Ministerstvo zdravotníctva SR	35 834	30 861	52 960	63 360	176,8	119,6
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	88 474	261 825	261 612	267 650	302,5	102,3
Ministerstvo kultúry SR	1 529	16 500	1 700	2 029	132,7	119,4
Ministerstvo hospodárstva SR	127 349	286 305	366 930	369 085	289,8	100,6
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	536 061	960 487	722 119	737 742	137,6	102,2
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho	514 885	792 242	1 438 844	1 447 170	281,1	100,6

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2015

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	(%)	
a	1	2	3	4	4/1	4/3
rozvoja SR						
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	3 485	345	208	212	6,1	101,9
Štatistický úrad SR	913	180	107	879	96,3	821,5
Úrad pre verejné obstarávanie	952	321	321	1 397	146,7	435,2
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	1 241	1 037	1 037	681	54,9	65,7
Úrad jadrového dozoru SR	8 945	8 901	8 901	8 998	100,6	101,1
Úrad priemyselného vlastníctva SR	2 987	2 827	2 828	3 093	103,5	109,4
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	1 170	1 140	1 085	1 094	93,5	100,8
Protimonopolný úrad SR	14 322	200	200	1 746	12,2	873,0
Národný bezpečnostný úrad	59	35	19	21	35,6	110,5
Správa štátnych hmotných rezerv SR	94 484	2 000	1 158	1 164	1,2	100,5
Všeobecná pokladničná správa	10 380 472	10 809 628	10 809 627	11 394 594	109,8	105,4
Slovenská akadémia vied	10 746	1 970	2 058	10 924	101,7	530,8

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2014 a 2015

Celkové príjmy kapitol dosiahli úroveň 16 233 795 tis. eur, čo predstavuje vzrast oproti roku 2014 o 30 % a oproti upravenému rozpočtu o 4,9 %. Najväčšou mierou sa na tom podieľala Všeobecná pokladničná správa sumou 11 394 594 tis. eur, čo zodpovedá medziročnému rastu o 9,8 % a rastu oproti upravenému rozpočtu o 5,4 %.

3.2.2. Stanovisko k výdavkom kapitol ŠR

Porovnanie výdavkov podľa kapitol ŠR na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	(%)	
a	1	2	3	4	4/1	4/3
Kapitoly ŠR spolu	15 420 238	17 478 558	18 353 775	18 166 391	117,8	99,0
z toho:						
Kancelária Národnej rady SR	28 052	26 558	37 979	38 104	135,8	100,3
Kancelária prezidenta SR	3 802	4 455	4 382	3 986	104,8	91,0
Úrad vlády SR	36 036	72 783	86 819	86 765	240,8	99,9
Kancelária Ústavného súdu SR	6 494	3 885	5 432	5 432	83,6	100,0
Najvyšší súd SR	9 134	9 173	9 256	9 204	100,8	99,4
Generálna prokuratúra SR	83 602	76 889	83 903	80 881	96,7	96,4
Najvyšší kontrolný úrad SR	9 488	8 103	10 200	10 199	107,5	100,0
Slovenská informačná služba	43 409	44 330	47 680	47 680	109,8	100,0
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	117 511	123 820	152 440	152 744	130,0	100,2
Ministerstvo obrany SR	748 354	796 769	886 334	886 209	118,4	100,0
Ministerstvo vnútra SR	2 123 216	2 094 832	2 349 610	2 443 315	115,1	104,0
Ministerstvo spravodlivosti SR	362 486	310 602	399 757	400 609	110,5	100,2
Ministerstvo financií SR	499 879	411 832	664 002	665 587	133,1	100,2
Ministerstvo životného prostredia SR	238 183	677 345	667 919	666 300	279,7	99,8
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	1 358 795	1 492 815	1 654 401	1 655 016	121,8	100,0

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2015

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Ministerstvo zdravotníctva SR	1 316 386	1 406 181	1 489 348	1 473 822	112,0	99,0
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	2 097 649	2 248 081	2 158 305	2 155 363	102,8	99,9
Ministerstvo kultúry SR	208 565	191 920	242 212	242 326	116,2	100,0
Ministerstvo hospodárstva SR	166 197	298 270	441 218	441 078	265,4	100,0
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	827 374	1 189 136	1 242 880	1 255 759	151,8	101,0
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	1 890 532	2 091 144	2 898 872	2 900 147	153,4	100,0
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	17 375	15 208	15 480	15 480	89,1	100,0
Štatistický úrad SR	24 221	15 761	24 813	25 583	105,6	103,1
Úrad pre verejné obstarávanie	9 386	6 360	7 353	7 338	78,2	99,8
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	2 931	3 262	3 418	3 418	116,6	100,0
Úrad jadrového dozoru SR	7 057	8 763	8 896	7 633	108,2	85,8
Úrad priemyselného vlastníctva SR	5 546	2 737	3 862	3 858	69,6	99,9
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	4 465	4 354	4 544	4 542	101,7	100,0
Protimonopolný úrad SR	1 980	2 035	4 322	4 321	218,2	100,0
Národný bezpečnostný úrad	7 613	8 397	8 746	8 221	108,0	94,0
Správa štátnych hmotných rezerv SR	105 400	9 647	13 161	13 160	12,5	100,0
Všeobecná pokladničná správa	2 917 443	3 764 590	2 599 178	2 316 561	79,4	89,1
Slovenská akadémia vied	141 677	58 521	127 053	135 750	95,8	106,8

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Celkové výdavky kapitol štátneho rozpočtu dosiahli 18 166 391 tis. eur, čo predstavuje nárast oproti roku 2014 o 17,8 % a oproti upravenému rozpočtu pokles o 1 %. Najväčšie skutočné výdavky zaznamenalo Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja s hodnotou 2 900 147 tis. eur, čo zodpovedá medziročnému nárastu o 53,4 %. Na tomto náraste sa najviac podieľajú kapitálové výdavky v nadväznosti na čerpanie zdrojov EÚ.

Najvýraznejší medziročný nárast výdavkov zaznamenalo Ministerstvo životného prostredia na úrovni 2,8-násobku výdavkov roku 2014. Aj na tomto náraste sa podieľalo veľké čerpanie zdrojov EÚ. Na opačnej strane je Správa štátnych hmotných rezerv SR s poklesom výdavkov o 87,5 %. Ako bolo spomínané vyššie, toto súvisí so zmenami v nakladaní so zásobami ropy. Zmeny oproti upravenému rozpočtu sú v prípade väčšiny rozpočtových kapitol zanedbateľné.

NKÚ SR v rámci svojej kontrolnej činnosti vykonal kontroly vo vybraných rozpočtových kapitolách ŠR. Účelom kontrolných akcií bolo okrem iného preveriť aj správnosť zostavenia záverečných účtov kapitol za rok 2015 a overiť, či podávajú verný a pravdivý obraz o majetkovej, výnosovej a finančnej situácii kapitoly.

Kontrolami bolo zistené, že údaje vykázané vo výkazoch Štátnej pokladnice a jednotlivých návrhov ZÚ kapitol ŠR súhlasia s údajmi vykázanými v návrhu ŠZÚ SR za rok 2015. Zároveň bolo overené, že účtovné a finančné výkazy neobsahujú významné nesprávnosti a poskytujú verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré boli predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovných jednotiek.

Podrobnejšie sa výdavkami vybraných rozpočtových kapitol zaoberáme v čiastkových stanoviskách v nasledujúcej časti. Tieto čiastkové stanoviská sú doplnené o výsledky kontrol, ktoré sa týkali roku 2015.

3.2.2.1. Stanovisko k výdavkom Ministerstva obrany SR

Kapitolu Ministerstva obrany Slovenskej republiky tvorili k 31.12.2015 rozpočty 10 rozpočtových organizácií (súčasťou rozpočtovej organizácie Ministerstvo obrany SR sú Ozbrojené sily Slovenskej republiky). Finančnými vzťahmi boli formou transferov na rozpočet kapitoly napojené: jedna príspevková organizácia, jeden štátny podnik v zakladateľskej pôsobnosti ministerstva, 19 občianskych združení, jeden neinvestičný fond, dve nadácie. V roku 2015 boli rozpočtovými organizáciami realizované najmä úlohy zo schválených dokumentov vyplývajúcich z rozpracovania Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 až 2016 na podmienky rezortu obrany a z Návrhu rozpisu rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany SR na rok 2015.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015			Porovnanie	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	(%)	
a	1	2	3	4	4/1	4/3
Výdavky kapitoly spolu	748 353	796 768	886 334	886 209	118,42	99,99
z toho:						
• bežné výdavky	746 175	693 326	694 050	694 017	93,01	100,00
v tom:						
○ mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	262 678	268 223	243 074	243 074	92,54	100,00
○ poisťné a príspevok do poisťovní	92 879	93 381	88 588	88 589	95,38	100,00
○ tovary a služby	238 165	172 133	205 885	205 935	86,48	100,02
○ bežné transfery	152 451	159 587	156 501	156 419	102,60	99,95
• kapitálové výdavky	2 178	103 442	192 284	192 191	8824,2	99,95
○ obstarávanie kapitálových aktív	2 178	103 442	192 284	192 191	8824,2	99,95
○ kapitálové transfery	0	0	0	0	0	0,00
Prostriedky z rozpočtu EÚ	1 111	0	22 974	22 974	2067,9	100,00
Spolufinancovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ	303	0	508	508	167,65	100,00
Výdavky bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania	746 939	796 768	862 852	862 727	115,50	100,00

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Všetky kapitálové výdavky boli čerpané v kategórii 710 – Obstarávanie kapitálových aktív, z ktorej boli v roku 2015 rozpočtované a skutočne čerpané vyššie výdavky najmä z dôvodu zmeny v rozpočtovej klasifikácii. Od 01.01.2015 sú výdavky súvisiace s vybavením na vojenské účely, výstavbou vojenského charakteru a vojenských budov rozpočtované v kategórii 710 – Obstarávanie kapitálových aktív a nie v kategórii 630 – Tovary a služby.

V rámci ekonomickej kategórie obstarávanie kapitálových aktív boli čerpané rozpočtové prostriedky najmä na nákup špeciálnych strojov, prístrojov a zariadení, vrtulníkov, na realizáciu stavieb a ich technického zhodnotenia, nákladných automobilov a ťahačov, pozemkov a nehmotných aktív.

Na výšku upraveného rozpočtu vplývali rozpočtové opatrenia súvisiace so zabezpečením plnenia úloh obrany štátu (vrátane prostriedkov určených na nákup viacúčelových vrtulníkov a prostriedkov presunutých z roku 2013 a 2014 na použitie v roku 2015, zabezpečením financovania spoločných programov EÚ a Slovenskej republiky, zosúladením rozpočtových zdrojov a požiadaviek v rámci kapitoly, bez vplyvu na jej celkové výdavky.

3.2.2.2. Stanovisko k výdavkom Ministerstva vnútra SR

Zámerom rozpočtovej politiky kapitoly v roku 2015 bolo finančne zabezpečiť plnenie rozhodujúcich úloh v oblasti ochrany verejného poriadku a bezpečnosti, záchranných zložiek, verejnej správy, školstva a bežných prevádzkových potrieb rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií, ako aj schválených priorít rezortu.

Činnosť hlavných subjektov kapitoly bola v priebehu roka 2015 zameraná najmä na oblasti: realizácia opatrení, vyplývajúcich z Programu ESO - integrácia pôsobnosti tzv. špecializovanej štátnej správy do jedného štátneho úradu, zriaďovanie ďalších 20 klientskych centier, údržba objektov Policajného zboru, zvýšenie účinnosti prostriedkov v boji proti korupcii a organizovanému zločinu, zavádzanie nových informačno-komunikačných technológií, zefektívnenia záchrany osôb, majetku a likvidácie požiarov v horských oblastiach materiálno-technickým vybavením pre hasičský zbor, ochranou Schengenského priestoru, zvyšovaním bezpečnosti účastníkov cestnej premávky zavedením objektívnej zodpovednosti za porušenie vybraných pravidiel cestnej premávky, štrukturálne opatrenia na zabezpečenie fungovania a rozvoja integrovaného záchranného systému, prevenciu kriminality, ako dôležitú súčasť ochrany života, zdravia a majetku osôb najmä prostredníctvom financovania účinných projektov ako súčasť dotačnej politiky, rozvoja spolupráce s dobrovoľnými hasičskými zbormi, využitie potenciálu pre okamžitú pomoc pri ochrane života, zdravia a majetku, ako aj zabezpečenia volieb do samospráv obcí a vyšších územných celkov a referenda konaných v roku 2015.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014		2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Výdavky kapitoly spolu	2 123 216	2 094 832	2 349 610	2 443 315	115,1	104,0
z toho:						
• bežné výdavky	2 006 371	2 010 062	2 109 072	2 127 267	106,0	100,9
v tom:						
○ mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	615 032	616 680	647 617	647 974	105,4	100,1
○ poistné a príspevok do poisťovní	222 087	220 985	233 062	233 206	105,0	100,1
○ tovary a služby	267 987	234 735	287 248	303 434	113,2	105,6
○ bežné transfery	901 265	937 662	941 145	942 653	104,6	100,2

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2015

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť		
a	1	2	3	4	4/1	4/3
• kapitálové výdavky	116 845	84 770	240 538	316 048	270,5	131,4
o obstarávanie kapitálových aktív	99 947	53 048	227 248	302 077	302,2	132,9
o kapitálové transfery	16 898	31 722	13 290	13 971	82,7	105,1
Prostriedky z rozpočtu EÚ	22 594	76 287	118 586	118 585	524,8	100,0
Spolufinancovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ	6 684	13 462	28 903	28 903	432,4	100,0
Výdavky bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania	2 093 938	2 005 083	2 202 121	2 295 827	109,6	104,3

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Rozpočet výdavkov kapitoly bol schválený vo výške 2 094 832 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na 2 349 610 tis. eur. Skutočné čerpanie predstavuje sumu 2 443 315 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 104,0 % oproti upravenému rozpočtu. Medziročne výdavky kapitoly vzrástli o 320 099 tis. eur, t.j. o 15,1 %.

3.2.2.3. Stanovisko k výdavkom Ministerstva financií SR

Ministerstvo financií SR v rozsahu svojej pôsobnosti zriaďuje štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie a zakladá iné právnické osoby. V rozsahu vymedzenej pôsobnosti plní tiež hlavné úlohy, napr. v oblasti financií, daní a poplatkov, colníctva, finančnej kontroly, vnútorného auditu a vládneho auditu, informatizácie spoločnosti, štátnej pomoci, zabezpečovania tvorby rámcových pozícií SR v Rade EÚ v rozsahu svojej pôsobnosti, prípravy návrhov zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a harmonizácii legislatívy v rozsahu pôsobnosti ministerstva vo väzbe na legislatívu EÚ.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť		
a	1	2	3	4	4/1	4/3
Výdavky kapitoly spolu	499 879	411 832	664 002	665 587	133,1	100,2
z toho:						
• bežné výdavky	365 497	394 354	422 945	422 902	115,7	100,0
v tom:						
o o mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	137 761	116 061	142 583	142 613	103,5	100,0
o o poisťné a príspevok do poisťovní	49 916	41 135	52 264	52 263	104,7	100,0
o o tovary a služby	146 436	233 237	187 951	187 928	128,3	100,0
o o bežné transfery	31 383	3 921	40 148	40 099	127,8	99,9
• kapitálové výdavky	134 382	17 478	241 057	242 685	180,6	100,7
o o obstarávanie kapitálových aktív	89 737	17 478	172 469	174 098	194,0	100,9
o o kapitálové transfery	44 645	0	68 588	68 588	153,6	100,0
Prostriedky z rozpočtu EÚ	67 869	109 414	157 728	159 969	235,7	101,4

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Spolufinancovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ	16 975	26 038	41 361	41 361	243,7	100,0
Výdavky bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania	415 035	276 380	464 913	464 257	111,9	99,9

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Návrh ZÚ kapitoly Ministerstva financií SR bol po formálnej a obsahovej stránke vypracovaný v súlade so Smernicou na vypracovanie záverečných účtov kapitol štátneho rozpočtu a štátnych fondov.

Výdavky boli čerpané vo výške 665 587 tis. eur (100,2 % k upravenému rozpočtu), z toho výdavky rozpočtových organizácií kapitoly vo výške 563 113 tis. eur (100,3% k upravenému rozpočtu a výdavky Platobnej jednotky Ministerstva financií SR vo výške 102 475 tis. eur (100,0 % k upravenému rozpočtu).

Z bežných výdavkov v celkovej výške 422 902 tis. eur bol najvyšší objem použitý na nákup tovarov a služieb 187 928 tis. eur a mzdové prostriedky 142 613 tis. eur. V kategórii tovary a služby boli prostriedky vynaložené najmä na údržbu softvéru, špeciálne služby a komunikačnú infraštruktúru. Medziročný nárast výdavkov na bežné transfery rozpočtových organizácií o 51,6% bol spôsobený poskytnutím prostriedkov z Ministerstva financií SR záujmovému združeniu právnických osôb DEUS (DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska) formou členského príspevku a na prevádzku národného projektu DCOM (Dátové centrum obcí a miest) v celkovej výške 1 230 tis. eur. Zvýšené výdavky súviseli s výrazným zvýšením počtu miest a obcí zapojených do projektu (o cca 1400 v roku 2015).

Vysoký objem kapitálových výdavkov, ktoré boli v roku 2015 čerpané v celkovej výške 242 685 tis. eur (80,6 %-ný nárast oproti roku 2014) bol vynaložený najmä na nákup softvéru, hardwaru, licencií a iného majetku, obstaraného v súvislosti s realizáciou národných projektov OPIS a UNITAS (IKT infraštruktúra pre IaaS, Informačný systém centrálnej správy referenčných údajov VS, Integrované obslužné miesta, nákup softvéru UNITAS a iné). Až 99,1 % obstaraných kapitálových aktív kapitoly MF SR čerpali organizácie Ministerstvo financií - úrad, Finančné riaditeľstvo SR a DataCentrum.

NKÚ SR vykonal v roku 2015 kontrolu stavu a vývoja realizácie zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov prostredníctvom UNITAS k 31.03.2015 vo Finančnom riaditeľstve SR, ktorou bolo zistené, že je potrebné ďalej pokračovať v II. etape modulu portálu finančnej správy v rámci projektu Elektronických služieb centrálneho elektronického priečinka, t. j. obojsmernej elektronickej komunikácie medzi finančnou správou a daňovým subjektom.

Finančné riaditeľstvo SR v rámci plnenia opatrení prijatých na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov:

- v zmysle schváleného projektového harmonogramu spustilo do produkčnej prevádzky prvú fázu obojsmernej komunikácie v oblasti spotrebných daní a následne v ďalších oblastiach daní,
- v zmysle schváleného harmonogramu pre zabezpečenie sfunkčnenia vytvárania reportov v novom Integrovanom systéme finančnej správy pre správu daní IS FS-SD

bolo postupne zabezpečované testovanie chybových reportov s cieľom dodržať termín nasadenia reportov do produkčnej prevádzky,

- pokračovalo v zavedenom systéme riadenia výkonnosti s tým, že zabezpečilo realizáciu aktivít súvisiacich so zavedením komplexného systému riadenia výkonov vo finančnej správe v rámci projektu „Zefektívnenie výberu daní a cla“ s termínom realizácie do konca roka 2019, ktorý bol schválený Monitorovacím výborom Operačného programu „Efektívna verejná správa“ dňa 21.05.2015.

3.2.2.4. Stanovisko k výdavkom Ministerstva životného prostredia SR

Ministerstvo životného prostredia SR zostavilo účtovné a finančné výkazy tak, že poskytovali verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré boli predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovnej jednotky. Záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2015 boli splnené.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014		2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Výdavky kapitoly spolu	238 183	677 345	667 919	666 300	279,7	99,8
z toho:						
• bežné výdavky	69 941	50 857	166 671	165 486	236,6	99,3
v tom:						
○ o mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	10 447	5 772	10 014	9 977	95,5	99,6
○ o poisťné a príspevok do poisťovní	3 893	2 018	3 806	3 794	97,5	99,7
○ o tovary a služby	8 839	15 712	67 260	66 145	748,3	98,3
○ o bežné transfery	46 762	27 355	85 591	85 570	183,0	100,0
• kapitálové výdavky	168 242	626 488	501 248	500 814	297,7	99,9
○ o <i>obstarávanie kapitálových aktív</i>	998	350	5 048	4 612	462,1	91,4
○ o <i>kapitálové transfery</i>	167 244	626 138	496 200	496 202	296,7	100,0
Prostriedky z rozpočtu EÚ	164 297	538 552	492 526	492 526	299,8	100,0
Spolufinancovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ	27 044	93 233	83 451	83 451	308,6	100,0
Výdavky bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania	46 842	45 560	91 942	90 323	192,8	98,2

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Príjmy kapitoly v roku 2015 dosiahli sumu 534 640 tis. eur. Na tejto sume sa 99,9 % podieľali prostriedky z rozpočtu EÚ vo výške 534 180 tis. eur. V kapitole sa nerozpočtovali príjmy z obchodovania s emisnými kvótami, ktoré sú z dôvodu novely zákona o obchodovaní s emisnými kvótami už v plnej miere súčasťou príjmov Environmentálneho fondu.

Ministerstvo životného prostredia SR prijalo v roku 2015 zahraničné transfery vo výške 533 381 tis. eur a tvorili ich prostriedky z rozpočtu EÚ za programy 2. a 3. programového obdobia. Príspevkovým organizáciám ministerstvo poukázalo rozpočtové

prostriedky vo výške 50 345 tis. eur, obciam 127 089 tis. eur, z toho najmä na nakladanie s odpadovými vodami 69 862 tis. eur a na nakladanie s odpadmi 30 077 tis. eur.

V oblasti služieb boli najvyššie výdavky orientované na špeciálne služby, v čom sú premietnuté dodávateľské služby súvisiace napr. s ochranou objektov, výkonmi informačných technológií, projektovými prácami, geologickými projektmi, právnymi, auditorskými, komerčnými a poradenskými službami, servisnou podporou a pod. Výdavky vo výške 48 955 tis. eur sa týkali v rozhodujúcej miere financovania geologických projektov.

NKÚ SR pri kontrole zistil, že Ministerstvo životného prostredia SR využívalo pri realizácii verejného obstarávania služby súkromnej s.r.o. na základe dvoch po sebe nasledujúcich rámcových zmlúv, pričom výstupom objednaných služieb bola Analýza a reštrukturalizácia procesov verejného obstarávania. Nedošlo k optimalizácii samotného odboru verejného obstarávania a jeho fungovania, ale k optimalizovaniu procesov, resp. postupov verejného obstarávania prijatím internej smernice o zadávaní zákaziek na dodanie tovarov, uskutočnených stavebných prác a poskytnutých služieb. Za služby verejného obstarávania na základe dvoch rámcových zmlúv so súkromnou spoločnosťou vynaložilo sumu 240 000 eur.

3.2.2.5. Stanovisko k výdavkom Ministerstva zdravotníctva SR

Ministerstvo zdravotníctva je ústredným orgánom štátnej správy pre zdravotnú starostlivosť, ochranu zdravia, verejné zdravotné poistenie, ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, prírodné liečebné kúpele, prírodné liečivé zdroje, prírodné minerálne vody, cenovú politiku v oblasti cien výrobkov, služieb a výkonov v zdravotníctve a v oblasti cien nájmu nebytových priestorov v zdravotníckych zariadeniach, ako aj pre kontrolu zákazu biologických zbraní.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014		2015		Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Výdavky kapitoly spolu	1 316 386	1 406 181	1 489 348	1 473 822	112,0	99,0
z toho:						
• bežné výdavky	1 289 994	1 404 153	1 452 293	1 436 792	111,4	98,9
v tom:						
○ mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	23 271	17 435	24 303	24 332	104,6	100,1
○ poistné a príspevok do poisťovní	8 185	6 077	8 530	8 548	104,4	100,2
○ tovary a služby	12 507	66 935	15 328	15 475	123,7	101,0
○ bežné transfery	1 246 031	1 313 706	1 404 132	1 388 443	111,4	98,9
• kapitálové výdavky	26 392	2 028	37 055	37 030	140,3	99,9
○ obstarávanie kapitálových aktív	2 573	2 028	6 643	6 619	257,2	99,6
○ kapitálové transfery	23 819	0	30 412	30 411	127,7	100,0
Prostriedky z rozpočtu EÚ	22 945	4 344	23 049	23 049	100,5	100,0
Spolufinancovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ	3 948	1 200	4 191	4 191	106,2	100,0

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Výdavky bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania	1 289 493	1 400 637	1 462 108	1 446 582	112,2	98,9

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Výdavky kapitoly boli rozpočtované vo výške 1 406 181 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené o 83 167 tis. eur na sumu 1 489 348 tis. eur. Skutočné výdavky dosiahli výšku 1 473 822 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 99,0 % oproti upravenému rozpočtu.

NKÚ SR vykonal v zmysle plánu kontrolnej činnosti na rok 2015 kontrolu „Informačné systémy pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti“ na Ministerstve zdravotníctva SR a v Národnom centre zdravotníckych informácií, ktoré je v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

V rámci kontroly NKÚ SR zistil, že Projekt ESZ (elektronické služby zdravotníctva) sa začal realizovať na základe výzvy Ministerstva financií SR na Národný projekt ESZ pod kódom OPIS-2009/1.1/08-NP. Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na ESZ bola uzatvorená 25.11.2009 vo výške 39 999 731,10 eur na výdavky projektu od 01.11.2009 do 31.10.2011. K zmluve bolo uzatvorených deväť dodatkov.

Ku dňu ukončenia kontroly bolo preinvestovaných na ESZ spolu 45,48 mil. eur. Pôvodný predpoklad ukončenia projektu bol k 31.10.2011, avšak posledný plánovaný termín ukončenia realizácie aktivít projektu bol 31.12.2015. Oproti pôvodnému termínu spustenia projektu ESZ do rutínnej prevádzky bolo k 31.12.2015 omeškanie 1 522 dní, čo je 4 roky a 2 mesiace.

V nákladovo výnosovej analýze bola predpokladaná doba návratnosti 5,21 roka od začatia projektu a v roku 2015 bola stanovená čistá súčasná hodnota – NPV (Net Present Value) 124,40 mil. eur. Na základe uvedeného nebol dodržaný predpokladaný maximálny čas návratnosti investície z nákladovo výnosovej analýzy projektu.

Kontrola preukázala porušenie ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov a na základe kontrolných zistení vzniklo podozrenie z naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu, a to z pohľadu:

- verejného obstarávania a následnej realizácie, kedy sa podstatným spôsobom zmenil pôvodný predmet zákazky,
- Občianskeho zákonníka, zákona o rozpočtových pravidlách a zákona o účtovníctve,
- platnosti zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku a platnosti zmlúv o dielo,
- nedodržania termínov, štruktúry výdavkov a plnej funkčnosti diela,
- dopadov projektu, najmä očakávaných prínosov, keď nebol dosiahnutý predpokladaný prínos v pôvodne plánovanom čase a termíne, čím vznikol a ďalej vzniká škodlivý následok pri správe majetku štátu.

Ďalej NKÚ SR upozorňuje na vývoj v zdravotníckych zariadeniach, (najmä nemocniciach), ktoré sa v súlade s odporúčaním Eurostatu stali súčasťou sektora verejnej správy.

Nemocnice sa v minulosti oddlžovali trikrát a to v prvom oddlžovaní prostredníctvom spoločnosti Veriteľ v sume viac ako 660 miliónov eur. V rámci druhého oddlžovania bolo nemocniciam poskytnutých 130,2 milióna eur, ktoré mali pôvodne vrátiť, avšak dlh im bol odpustený. Ďalšie oddlžovanie bolo v roku 2011, keď nemocniciam bolo poskytnuté na zmazanie dlhov vyše 300 miliónov eur.

Vývoj záväzkov na úrovni istiny v príspevkových organizáciách v pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva SR, v zdravotníckych zariadeniach v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR a v pôsobnosti Ministerstva obrany SR, v zdravotníckych zariadeniach delimitovaných na obce a vyššie územné celky a v zdravotníckych zariadeniach, ktoré boli v zmysle zákona transformované na akciové spoločnosti dokumentuje nasledovná tabuľka

Zdravotnícke organizácie (v mil. eur)	k 31.12.2011	k 31.12.2012	k 31.12.2013	k 31.12.2014	k 31.12.2015
Príspevkové organizácie v pôsobnosti MZ SR (vrátane univerzitných a fakultných nemocníc)*	223,74	319,79	403,54	473,69	589,94
Zdravotnícke zariadenia v pôsobnosti MV SR a MO SR*	14,45	22,77	28,34	34,00	31,84
Zariadenia delimitované na obce a VÚC a transformované na neziskové organizácie	152,02	167,16	162,81	137,30	145,14
Zariadenia transformované na akciové spoločnosti	75,16	70,65	65,46	63,58	61,50
Spolu	465,37	580,37	660,15	708,57	828,42

Zdroj: Ministerstvo zdravotníctva SR

Z uvedeného vývoja vyplýva, že vláda, jednotlivé ministerstvá, VÚC a obce budú musieť urýchlene prijať opatrenia na zastavenie ďalšieho zadlžovania zdravotníckych zariadení.

3.2.2.6. Stanovisko k výdavkom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre pracovnoprávne vzťahy a právne vzťahy volených funkcionárov orgánov územnej samosprávy, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, inšpekciu práce, stratégiu zamestnanosti, koordináciu jej tvorby a politiku trhu práce, sociálne poistenie, starobné dôchodkové sporenie a doplnkové dôchodkové sporenie, štátne sociálne dávky, sociálne služby, podporu sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti a pomoc v hmotnej núdzi, sociálnoprávnu ochranu detí, sociálnu kuratelú a koordináciu štátnej rodinnej politiky, rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí a koordináciu štátnej politiky v danej oblasti.

Ministerstvo zabezpečuje výkon štátneho dozoru nad vykonávaním sociálneho poistenia a vykonáva dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb. Tiež navrhuje a realizuje opatrenia legislatívneho charakteru v oblasti sociálnych vecí, rodiny, práce a služieb zamestnanosti.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2015

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Výdavky kapitoly spolu	2 097 649	2 248 081	2 158 305	2 155 363	102,8	99,9
z toho:						
• bežné výdavky	2 085 417	2 245 087	2 120 666	2 117 718	101,5	99,9
v tom:						
○ mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	122 325	106 453	131 572	131 575	107,6	100,0
○ poisťné a príspevok do poisťovní	43 675	37 200	48 109	48 113	110,2	100,0
○ tovary a služby	69 668	148 560	81 409	82 080	117,8	100,8
○ bežné transfery	1 849 749	1 952 874	1 859 576	1 855 950	100,3	99,8
• kapitálové výdavky	12 232	2 994	37 639	37 645	307,8	100,0
○ obstarávanie kapitálových aktív	11 206	2 994	36 523	36 532	326,0	100,0
○ kapitálové transfery	1 026	0	1 116	1 113	108,5	99,7
Prostriedky z rozpočtu EÚ	116 211	244 385	186 052	186 052	160,1	100,0
Spolufinancovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ	20 870	42 250	32 619	32 619	156,3	100,0
Výdavky bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania	1 960 568	1 961 446	1 939 634	1 936 692	98,8	99,8

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Celkové výdavky kapitoly medziročne stúpili o 2,8 % na úroveň 2 155 363 tis. eur. V rámci tovarov a služieb sa v roku 2015 v porovnaní s rokom 2014 zvýšili predovšetkým výdavky za služby o 10 639 tis. eur a výdavky na rutinnú a štandardnú údržbu o 3 203 tis. eur, naopak poklesli najmä výdavky za energie.

V porovnaní s rokom 2014 boli tiež vyššie mzdové prostriedky o 9 249 tis. eur, z toho výdavky ŠR o 7 048 tis. eur, prostriedky Európskeho sociálneho fondu a spolufinancovania o 2 198 tis. eur a mimorozpočtové prostriedky v sume o 2 tis. eur. Dôvodom výrazného zvýšenia mzdových výdavkov zo ŠR bola valorizácia miezd o 1,5 % od 1.1.2015 a o 1 % od 1.7.2015 a zlepšenie hmotnej zainteresovanosti rezortu, najmä sústavy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a sústavy Národného inšpektorátu práce. Z prostriedkov OP – opatrenie technická pomoc boli čerpané výdavky v sume 3 057 tis. eur. Zvýšenie mzdových prostriedkov v rámci implementácie projektov Európskeho sociálneho fondu ovplyvnilo ich čerpanie nad rámec technickej pomoci v rámci príslušných národných projektov v sume 5 473 tis. eur.

Obstarávanie kapitálových aktív bolo realizované v celkovej sume 36 532 tis. eur. Z uvedenej sumy prostriedky ŠR boli čerpané vo výške 16 770 tis. eur, prostriedky EÚ 19 753 tis. eur a mimorozpočtové zdroje v sume 9 tis. eur.

Kapitálové transfery boli poskytnuté v sume 1 113 tis. eur, z toho z prostriedkov ŠR v sume 1 101 tis. eur a z prostriedkov OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia v sume 12 tis. eur. V porovnaní s rokom 2014 boli vyššie o 88 tis. eur.

NKÚ SR vykonal v kapitole kontrolu zameranú na hospodárenie kapitoly, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s majetkom, správnosť vypracovania návrhu záverečného účtu kapitoly za rok 2015 a na zhodnotenia

plnenia opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov z predchádzajúcich kontrol správnosti zostavenia záverečného účtu.

V rámci kontroly NKÚ SR zistil, že záväzné ukazovatele ŠR kapitoly na rok 2015 boli splnené a dodržané. Rozpočtové opatrenia boli vykonané v súlade s ustanovením § 2 ods. 1 zákona o štátnom rozpočte na rok 2015 a v súlade s ustanoveniami § 17 a 18 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a kontrolovaný subjekt viedol evidenciu rozpočtových opatrení v súlade s ustanovením zákona o rozpočtových pravidlách.

Návrh záverečného účtu kapitoly za rok 2015 bol vyhotovený v súlade so smernicou Ministerstva financií SR. Porovnaním údajov v návrhu záverečného účtu kapitoly s údajmi v účtovných a finančných výkazoch neboli zistené významné finančné rozdiely.

3.2.2.7. Stanovisko k výdavkom Ministerstva kultúry SR

Ministerstvo kultúry SR je ústredným orgánom štátnej správy pre štátny jazyk, ochranu pamiatkového fondu, kultúrne dedičstvo a knihovníctvo, umenie, autorské právo a práva súvisiace s autorským právom, osvetovú činnosť a ľudovú umeleckú výrobu, prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí, vzťahy s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, médiá a audiovizu, kultúrne aktivity zdravotne postihnutých alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva.

Ministerstvo metodicky riadi činnosť slovenských inštitútov v zahraničí v oblasti ich kultúrneho pôsobenia, zabezpečuje výkon štátneho odborného dohľadu a kontrolu dodržiavania zákonných povinností na zverenom úseku štátnej správy a v rozsahu svojej pôsobnosti zriaďuje rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie, ak osobitný predpis neustanovuje inak, a zakladá iné právnické osoby.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015			Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Výdavky kapitoly spolu	208 565	191 920	242 212	242 326	116,2	100,0
z toho:						
• bežné výdavky	188 566	183 513	201 309	201 442	106,8	100,1
v tom:						
○ mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	11 659	8 976	12 469	12 466	106,9	100,0
○ poisťné a príspevok do poisťovní	4 447	3 198	4 599	4 598	103,4	100,0
○ tovary a služby	22 719	15 414	28 582	28 777	126,7	100,7
○ bežné transfery	149 741	155 925	155 659	155 601	103,9	100,0
• kapitálové výdavky	19 999	8 407	40 903	40 884	204,4	100,0
○ obstarávanie kapitálových aktív	15 338	3 407	27 254	27 273	177,8	100,1
○ kapitálové transfery	4 661	5 000	13 649	13 611	292,0	99,7
Prostriedky z rozpočtu EÚ	18 388	0	30 074	30 074	163,6	100,0
Spolufinancovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ	5 752	0	8 912	8 912	154,9	100,0

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Výdavky bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania	184 425	191 920	203 226	203 340	110,3	100,1

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Z celkových výdavkov kapitoly 242 326 tis. eur čerpaných v roku 2015 tvorili bežné výdavky 83 % a 13 % prislúchalo kapitálovým výdavkom. Z bežných výdavkov až 77 % bolo zo zdroja ŠR. Rozhodujúci objem týchto výdavkov v sume 155 136 tis. eur (83 %) bol realizovaný formou transferu. Z toho pre príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva v sume 64 631 tis. eur, pre rozpočtové organizácie vrátane aparátu ministerstva v sume 720 tis. eur a pre ostatné subjekty 89 785 tis. eur

NKÚ SR vykonal kontrolu na Ministerstve kultúry SR a v 13-tich organizáciách v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Kontrolou na ministerstve bolo zistené, že vykonané centrálné verejné obstarávanie pre organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti nie v každom prípade šetrilo verejné zdroje, ale naopak nebol zachovaný princíp hospodárnosti a efektívnosti uvedený v zákone o verejnom obstarávaní a v zákone o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Ďalšie nedostatky, pri ktorých boli klasifikované porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov vyplývali z nevidovania pohľadávok zo súdnych sporov v účtovníctve, netriedenia výdavkov v zmysle povinnosti vyplývajúcej z uplatňovania rozpočtovej klasifikácie, účtovania v rozpore s platnými postupmi účtovania, z rozhodnutia kontrolovaného subjektu z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov nevyplácať zamestnancom zákonom stanovené cestovné náhrady, nezverejňovania povinných informácií v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám, vykonávania podnikateľskej činnosti bez osvedčenia o živnostenskom oprávnení a súhlasu zriaďovateľa a bezodplatného poskytovania svojich výkonov v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

3.2.2.8. Stanovisko k výdavkom Ministerstva hospodárstva SR

Ministerstvo hospodárstva SR je rozpočtová organizácia štátu, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami napojená na štátny rozpočet SR. Je zároveň ústredným orgánom štátnej správy pre priemysel, energetiku, teplárenstvo a plynárenstvo, ťažbu a spracovanie tuhých palív, ropy, zemného plynu, nerastných surovín, podporu malého a stredného podnikania, puncovníctvo a riadenie úloh hospodárskej mobilizácie.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Výdavky kapitoly spolu	166 197	298 270	441 218	441 078	265,4	99,9
z toho:						
• bežné výdavky	112 573	118 055	232 752	232 613	206,6	99,9
v tom:						
o mzdy, platy, služobné	10 863	8 623	11 767	11 763	108,3	99,9

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2015

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
príjmy a ostatné osobné vyrovnania						
o poisťné a príspevok do poisťovní	3 941	3 091	4 342	4 337	110,0	99,9
o tovary a služby	9 171	22 576	12 139	12 030	131,2	99,1
o bežné transfery	88 598	83 766	204 503	204 483	230,8	99,9
• kapitálové výdavky	53 625	180 215	208 466	208 465	388,7	99,9
o obstarávanie kapitálových aktív	5 371	1 594	5 889	5 888	109,6	99,9
o kapitálové transfery	48 254	178 621	202 577	202 577	419,8	100,0
Prostriedky z rozpočtu EÚ	44 634	170 130	275 128	275 128	616,4	100,0
Spolufinancovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ	7 263	22 409	47 877	47 875	659,1	99,9
Výdavky bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania	103 612	105 731	105 400	105 261	101,6	99,9

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

Výdavky pre kapitolu MH SR boli schválené v sume 298 270 tis. eur a v priebehu roka 2015 boli rozpočtovými opatreniami MF SR upravené na sumu 441 218 tis. eur. Celkové čerpanie výdavkov kapitoly vrátane mimorozpočtového zdroja bolo vo výške 441 078 tis. eur (plnenie na 99,9% z upraveného rozpočtu). Zvýšenie výdavkov súviselo najmä s prevodom prostriedkov zaviazaných v roku 2014 a uvoľnených na čerpanie do roku 2015 v celkovej sume 405 727 tis. eur a zníženie súviselo s viazaním rozpočtových prostriedkov v celkovej sume 272 038 tis. eur.

V roku 2015 bola v rámci rezortu Ministerstva hospodárstva SR vykonaná kontrolná akcia zameraná na plnenie úloh SR pri zabezpečovaní úspor energií. Kontrolovanými subjektmi boli Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Environmentálny fond, Pôdohospodárska platobná agentúra, Slovenská inovačná a energetická agentúra.

Predmetom kontroly bolo preveriť plnenie úloh SR pri zabezpečovaní úspor energií vyplývajúcich z medzinárodných dohôd a legislatívy EÚ a plnenie programov zameraných na úspory energií v uvedených subjektoch. Cieľom kontrolnej akcie bolo posúdiť opodstatnenosť prijatých opatrení SR pri zabezpečovaní dlhodobého cieľa do roku 2020, a to zníženie primárnej spotreby energie o 20%.

Kontrola preukázala problémy a možné riziká súvisiace s plnením cieľa energetickej efektívnosti a opatrení na dosiahnutie úspor energie stanovených v strategických dokumentoch SR. Problémovou oblasťou sa ukázala oblasť monitorovania a následného vyhodnocovania úspor energie aj napriek tomu, že v SR je vybudovaný monitorovací systém energetickej efektívnosti. V oblasti financovania energetickej efektívnosti sa prejavujú viaceré riziká z dôvodu nedostatočných finančných zdrojov. Zdroje financovania sú roztrieštené a z pohľadu úspor energie nekoordinované.

Z vyhodnotenia opatrení energetickej efektívnosti vyplynulo, že plnenie cieľov úspor energie bolo v čase vykonania kontroly iba čiastočné. Poukazuje to na potrebu vytvorenia

komplexného systému finančných mechanizmov zameraných na zlepšenie energetickej efektívnosti v SR. Ak sa zriadenie takéhoto systému bude oddaľovať, plnenie sprísnených cieľov úspor na základe smernice o energetickej efektívnosti a tým plnenie záväzkov SR voči EÚ v oblasti energetickej efektívnosti bude ohrozené.

3.2.2.9. Stanovisko k výdavkom Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR vykonáva najmä štátnu správu a štátny odborný dozor v rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a riadi, usmerňuje a kontroluje výkon štátnej správy uskutočňovanej v jeho pôsobnosti.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015			Porovnanie (%)	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Výdavky kapitoly spolu	824 822	1 189 136	1 242 880	1 241 880	150,6	99,9
z toho:						
• bežné výdavky	659 010	987 792	833 930	832 940	126,4	99,9
v tom:						
○ mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	33 460	20 020	30 429	35 358	91,7	99,9
○ poisťné a príspevok do poisťovní	12 253	6 997	11 243	11 230	166,5	99,9
○ tovary a služby	39 810	191 204	66 397	66 301	166,5	99,9
○ bežné transfery	574 458	769 570	725 860	724 987	126,2	99,9
• kapitálové výdavky	165 813	201 344	408 951	408 940	246,6	100,0
○ obstarávanie kapitálových aktív	3 403	4 625	10 031	10 030	294,8	100,0
○ kapitálové transfery	162 410	196 719	398 920	398 910	245,6	100,0
Prostriedky z rozpočtu EÚ	601 299	935 351	962 040	961 191	159,9	99,9
Spolufinancovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ	118 517	168 268	154 113	154 109	130,0	100,0
Výdavky bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania	105 006	85 517	126 727	126 579	120,5	99,9

Zdroj: Návrh SZÚ SR za rok 2015

Rozpočet kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR je špecifický v tom, že až 89,80 % výdavkov predstavovali prostriedky EÚ a spolufinancovania k nim zo štátneho rozpočtu. Výdavky štátneho rozpočtu kapitola čerpala v sume 280 689 tis. eur, čo predstavovalo 99,9 % čerpanie upraveného rozpočtu. Kapitola MPRV SR vykázala vo výdavkoch štátneho rozpočtu úsporu 152 tis. eur.

Nižšie čerpanie finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ bolo vykázané v oblasti trhov orientovaných výdavkov z dôvodu neustále sa meniacej situácie na trhu s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami. Čerpanie výdavkov závisí od počtu podaných žiadostí v rámci jednotlivých opatrení. Kapitola zároveň čerpala mimorozpočtové prostriedky v sume 13 879 tis. eur, čo predstavovalo nedočerpanie mimorozpočtových príjmov v sume 3 tis. eur.

Zákonom o ŠR bol schválený limit výdavkov kapitoly MPRV SR v celkovej sume 1 189 136 tis. eur, z toho výdavky štátneho rozpočtu v sume 253 784 tis. eur (z toho spolufinancovanie v sume 168 268 tis. eur) a výdavky z rozpočtu EÚ v sume 935 351 tis. eur.

Skutočné čerpanie výdavkov kapitoly bez mimorozpočtových prostriedkov bolo vykázané v sume 1 241 880 tis. eur, čo je čerpanie oproti upravenému rozpočtu na 99,9 %. Výdavky štátneho rozpočtu boli čerpané v sume 280 689 tis. eur, čo predstavuje 99,9 % čerpanie upraveného rozpočtu (z toho výdavky na spolufinancovanie boli čerpané v sume 154 109 tis. eur, čo predstavuje 100,0 % čerpanie upraveného rozpočtu). Čerpanie výdavkov z rozpočtu EÚ bolo vykázané v sume 961 191 tis. eur, čo je čerpanie oproti upravenému rozpočtu na 99,9 %. Mimorozpočtové prostriedky boli čerpané v sume 13 879 tis. eur.

V porovnaní s rokom 2014 vzrástli celkové výdavky kapitoly o 428 385 tis. eur. Na vyššom čerpaní výdavkov sa podieľali najmä prostriedky z rozpočtu EÚ, ktoré vzrástli o 359 892 tis. eur. Výdavky zo štátneho rozpočtu vzrástli o 57 165 tis. eur a mimorozpočtové prostriedky o 11 327 tis. eur.

Z kontrol NKÚ SR, vykonaných v kapitole v predchádzajúcich rokoch okrem iného vyplynulo, že v rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR sú dlhodobejšie identifikované problémy v oblasti správy pohľadávok, a to najmä pri spravovaní a vymáhaní pohľadávok po lehote splatnosti po zrušených bývalých štátnych fondoch a Intervenčnej agentúre v Bratislave, ktorých stav k 31.12.2015 bol vykázaný v celkovej sume 67 596 tis. eur.

Okrem uvedených skutočností v oblasti správy pohľadávok NKÚ SR zistil, že Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR vykazuje dlhodobú pohľadávku po lehote splatnosti v sume 886 tis. eur voči Hydromelioráciám, štátnemu podniku, ku ktorej ministerstvo v predchádzajúcom období nedisponovalo relevantnými dokladmi preukazujúcimi právny nárok. Z uvedených dôvodov NKÚ SR predložil ministerstvu odporúčanie na riešenie zistených nedostatkov a následne bolo ministerstvom prijaté opatrenie súvisiace s vypracovaním účinného a efektívneho postupu pre zabezpečenie zákonného vysporiadania pohľadávky, resp. jej vymáhania voči uvedenému štátnemu podniku. Na základe zistených skutočností ministerstvo uzatvorilo v roku 2015 dohodu o splátkach so štátnym podnikom, z ktorej vyplynulo, že celková výška dlhu štátneho podniku voči ministerstvu, vrátane jej príslušenstva ku dňu uzavretia dohody, predstavovala 1 648 tis. eur. Štátny podnik sa zaviazal uvedený dlh splácať 19 rokov v sume 14 tis. eur ročne a splatnosť časti dlhu (istiny) v sume 1 385 tis. eur bol dohodnutý k 31.12.2034.

Podľa NKÚ SR, dohodou o splátkach dlhu na 20 rokov, napriek tomu, že jej podpísaním neboli porušené všeobecne záväzné právne predpisy, nie sú riešené dlhodobé finančné problémy štátneho podniku a ich príčiny, ktorých riešenie sa odložilo na niekoľko rokov. V tejto súvislosti NKÚ SR poukazuje na skutočnosť, že štátny podnik za obdobie 2014 a 2015 vykázal vo svojich účtovných závierkach straty vo výške 6 243 tis. eur, resp. 6 033 tis. eur, ktoré vyrovnal znížením základného imania v celej vykázanej výške. Zároveň ministerstvo, formou štátnej pomoci a národných podpôr, na zabezpečenie úloh štátnemu podniku poskytlo v roku 2014 dotácie v celkovej sume 1 286 tis. eur a v roku 2015 v celkovej sume 1 907 tis. eur.

NKÚ SR tiež upozorňuje na riziká, ktoré zistil, resp. ktoré môžu nastať v ďalšom období v súvislosti s riešením súdnych sporov v kapitole. Ministerstvo pôdohospodárstva

a rozvoja vidieka SR k 31.12.2015 evidovalo 278 súdnych sporov a celkom vyčíslená sporná suma na 60 evidovaných neukončených súdnych sporov predstavovala cca 44 722 tis. eur s príslušenstvom. Z pohľadu výšky spornej sumy bol identifikovaný súdny spor, pri ktorom sporná suma predstavuje takmer 20 000 tis. eur. Okrem tejto spornej sumy ministerstvo evidovalo aj ďalších 12 významných súdnych sporov, ktorých celková sporná suma s príslušenstvom predstavovala 10 623 tis. eur.

NKÚ SR zistil, že ministerstvo v roku 2015 uhradilo 813 tis. eur za prehratý súdny spor z roku 2010, pričom úroky z omeškania predstavovali 381 tis. eur. Skutočnosť, že Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR nerešpektovalo právoplatné a vykonateľné rozhodnutia príslušných súdov SR z roku 2010 a až po viac ako piatich rokoch uhradilo príslušnú spornú sumu, ktorá za uvedené obdobie narástla o úroky z omeškania, NKÚ SR kvalifikoval ako nehospodárne konanie, čím ministerstvo porušilo zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Vzhľadom na skutočnosti zistené v súvislosti so súdnymi spormi, s tvorbou rezervy na súdne spory a poskytovaním verejných prostriedkov na právne služby, NKÚ SR predložil Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR odporúčanie na riešenie zistených nedostatkov, ktoré súvisí s vypracovaním analýzy súdnych sporov s prihliadnutím na ich zložitnosť a stav zamestnancov ministerstva. Výsledky analýzy navrhol NKÚ SR využiť na rozhodovanie pri objednávaní externých právnych služieb na súdne spory s prihliadnutím na hospodárnosť vynaložených verejných prostriedkov.

NKÚ SR upozorňuje na existenciu reálnych rizík, ktoré môžu ovplyvniť čerpanie prostriedkov EÚ a ich spolufinancovania zo ŠR za programy EÚ v pôsobnosti kapitoly ministerstva za programové obdobie 2007 – 2013. Riziká súvisia okrem iného s prerušením platobných lehôt pre Operačný program Bratislavský kraj a program cezhraničnej spolupráce SK – CZ. Dôvodom prerušenia platobných lehôt zo strany Európskej komisie boli auditné zistenia súvisiace s porušením procesu a postupov verejného obstarávania a vysokej chybovosti spôsobenej najmä v dôsledku podozrení na spôsob výkonu verejného obstarávania.

Riziká, aj napriek opatreniam prijatých Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, trvali aj v čase ukončenia výkonu kontroly NKÚ SR.

Zároveň NKÚ SR zistil, že ministerstvo k 20.04.2016 evidovalo nevysporiadané nezrovnalosti a korekcie v celkovej sume 65 679 tis. eur, pričom korekcie vyčíslené za Európsky fond regionálneho rozvoja a za Európsky fond pre rybné hospodárstvo v celkovej výške 52 340 tis. eur majú finančný dopad na ŠR a ich vysporiadanie je nad rámec rozpočtových možností kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a preto požiadalo Ministerstvo financií SR o spoločné riešenie.

3.2.2.10. Stanovisko k výdavkom Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR je rozpočtová organizácia štátu, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami napojená na štátny rozpočet SR. V pôsobnosti kapitoly je päť rozpočtových organizácií, jedna príspevková organizácia, jeden štátny fond, dve štátne podnikateľské organizácie (Železnice slovenskej republiky, Letové prevádzkové

služby Slovenskej republiky, štátny podnik), dve neziskové organizácie a štrnásť obchodných spoločností s majetkovou účasťou štátu.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015		Porovnanie (%)		
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	4/1	4/3
a	1	2	3	4		
Výdavky kapitoly spolu	1 888 987	2 091 144	2 898 872	2 898 643	153,4	99,9
z toho:						
• bežné výdavky	935 009	893 608	874 132	874 113	93,5	100,0
v tom:						
o mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	18 334	15 692	18 409	19 276	105,1	104,7
o poisťné a príspevok do poisťovní	6 523	5 485	6 788	7 119	109,1	104,9
o tovary a služby	181 383	190 164	202 979	202 989	111,9	100,0
o bežné transfery	729 500	682 266	645 957	645 941	88,6	100,0
• kapitálové výdavky	953 979	1 197 536	2 024 740	2 024 530	212,2	99,9
o obstarávanie kapitálových aktív	108 266	128 281	328 678	328 468	303,4	99,9
o kapitálové transfery	845 712	1 069 256	1 696 062	1 696 062	200,5	100,0
Prostriedky z rozpočtu EÚ	527 490	782 748	1 373 923	1 374 043	260,5	100,0*
Spolufinancovanie prostriedkov z rozpočtu EÚ	94 085	134 983	238 066	238 082	253,0	100,0*
Výdavky bez prostriedkov z rozpočtu EÚ a ich spolufinancovania	1 267 413	1 173 413	1 286 884	1 286 518	101,5	99,9

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR za rok 2015

*Vyššie čerpanie výdavkov z rozpočtu EÚ a spolufinancovania zo ŠR vyplýva z rozdielu medzi čerpaním uvádzaným v Štátnej pokladnici a údajmi z účtovníctva uvedenými vo výkazoch z dôvodu, že Slovenská správa ciest niektoré platby zrealizovala len ako prevody medzi záväzkami a nie medzi bankovými účtami

Kapitola Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR v roku 2015 čerpala výdavky v celkovej sume 2 900 147 tis. eur, z toho bežné výdavky predstavovali sumu 875 594 tis. eur a kapitálové výdavky boli čerpané v sume 2 024 553 tis. eur. Finančné prostriedky EÚ boli čerpané v sume 1 374 043 tis. eur, teda na takmer 100 % upraveného rozpočtu.

NKÚ SR v roku 2015 vykonal kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými na odstránenie systémových porúch bytových domov. Kontrolovanými subjektmi boli Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR ako ústredný orgán štátnej správy pre tvorbu a uskutočňovanie bytovej politiky, Okresný úrad Bratislava, Štátny fond rozvoja bývania, štrnásť žiadateľov o dotáciu a dvaja žiadatelia o úver.

V zmysle záverov kontroly poskytovanie dotácií na odstránenie systémových porúch malo v kontrolovanom období klesajúcu tendenciu. Podľa názoru NKÚ SR financovaním nenávratnou formou dochádza k zvýhodňovaniu žiadateľov o dotáciu oproti žiadateľom o úver, čo má v konečnom dôsledku dopad na fond opráv majiteľov bytových domov. NKÚ SR preto odporučil prehodnotiť postup financovania a zvážiť možnosť zjednotenia

systému poskytovania finančných prostriedkov na odstránenie systémových porúch bytových domov z verejných zdrojov a zrovnoprávniť podmienky ich financovania.

V rámci svojej kontrolnej činnosti NKÚ SR zhodnotil aj PPP projekt na výstavbu obchvatu D4/R7, ktorý bol posudzovaný podľa metodiky Eurostatu, na základe ktorej PPP projekty môžu byť klasifikované mimo sektora verejných financií. Nevstupujú tak do súvahy štátu, teda nezvyšujú dlh verejných financií v roku realizácie, ale rozkladajú ho na celé obdobie projektu. Podľa vyjadrenia Štatistického úradu SR uvedené Eurostat vyjadril aj vo svojom stanovisku z januára 2016 a potvrdil, že nebude svoje rozhodnutie v budúcnosti prehodnocovať.

NKÚ SR odporúča vláde SR prijať opatrenia na sledovanie výstavby PPP projektov tak, aby do budúcnosti nevytvárali riziká pre rozpočty VS.

3.2.2.11. Stanovisko k výdavkom Všeobecnej pokladničnej správy

Rozpočet kapitoly Všeobecná pokladničná správa tvoria príjmy a výdavky štátneho rozpočtu, ktoré svojou povahou alebo z ekonomického hľadiska sa nezahŕňajú do rozpočtov ostatných kapitol, ako aj daňové príjmy štátneho rozpočtu a príjmy a výdavky spojené so správou štátneho dlhu, príjmy a výdavky súvisiace s činnosťou rozpočtových organizácií Kancelária verejného ochrancu práv, Úrad na ochranu osobných údajov a Rada pre vysielanie a retransmisiiu. V kapitole sa rozpočtujú aj dotácie na činnosť Ústavu pamäti národa a Slovenského národného strediska pre ľudské práva.

Porovnanie výdavkov kapitoly za rok 2015 so schváleným a upraveným rozpočtom na rok 2015 a so skutočnosťou za rok 2014 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (v tis. eur)	2014	2015			Porovnanie	
	Skutočnosť	Rozpočet	Upravený	Skutočnosť	(%)	
a		2	3	4	4/1	4/3
Výdavky kapitoly spolu	2 917 443	3 764 590	2 599 178	2 316 561	79,4	89,1
z toho:						
• bežné výdavky	2 903 842	3 758 855	2 582 719	2 300 109	79,2	89,1
v tom:						
○ o mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	1 484	11 267	1 549	1 544	104,0	99,7
○ o poisťovné a príspevok do poisťovní	580	3 519	596	596	102,7	99,9
○ o tovary a služby	1 036	584 343	167 678	45 689	4 410	27,2
○ o bežné transfery	2 900 468	3 159 456	2 412 626	2 252 011	77,6	93,3
○ o splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úverom, pôžičkou, návratnou finančnou výpomocou a finančným prenájomom	274	270	270	270	98,4	100,0
• kapitálové výdavky	13 601	5 735	16 459	16 452	121	100,0
○ obstarávanie kapitálových aktív	92	1 035	65	65	70,3	98,5
○ kapitálové transfery	13 509	4 700	16 394	16 387	121,3	100,0
Výdavky spolu bez prostriedkov EÚ	2 916 452	3 764 590	2 599 007	2 316 390	79,4	89,1
Prostriedky EÚ	991	0,0	171	171	17,3	100,0

Zdroj: Návrh ZÚ kapitoly VPS za rok 2015

Z výdavkov vykázaných vo výške 2 316 561 tis eur (89,1 % k upravenému rozpočtu), tvorili najvyšší objem výdavky na obsluhu Štátneho dlhu 1 159 934 tis. eur. Podstatnú časť výdavkov predstavovali úroky zo štátnych dlhopisov, úverov a obchodov, úroky z refinančných obchodov so Štátnou pokladnicou. Pozitívny vplyv na výšku výdavkov mala úspora výdavkov na obsluhu štátneho dlhu, dosiahnutá najmä poklesom úrokových sadzieb Európskej centrálnej banky a nižšími poplatkami súvisiacimi s emitovaním cenných papierov.

Potenciálne riziko spojené s vyšším čerpaním výdavkov v budúcom období by mohlo mať pre MF SR ako ručiteľa, plnenie podmieneného záväzku voči Slovenskej záručnej a rozvojovej banke, a. s., ktorá poskytnula úvery malým a stredným podnikom podľa zákona o službách zamestnanosti. Z objemu poskytnutých záruk 12 937 tis. eur boli k 31.12.2015 zrealizované štyri záruky vo výške 361 tis. eur (2,8 % z vystavených záručných listín). Pozitívne možno hodnotiť prístup Ministerstva financií SR k minimalizácii rizík z poskytnutých záruk vykonaním kontroly dodržiavania podmienok poskytovania finančnej pomoci v Slovenskej záručnej a rozvojovej banke, a. s., ako aj k riešeniu spôsobu vymáhania pohľadávok z realizovaných záruk iniciovaním legislatívnej zmeny, umožňujúcej Ministerstvu financií SR uzavrieť zmluvu o vymáhaní pohľadávky štátu z realizovaných záruk aj pred uplynutím dvoch rokov od dátumu splatnosti pohľadávky.

Stav štátnych finančných aktív v správe Ministerstva financií SR bol k 31.12.2015 vykázaný vo výške 9 591 304 tis. eur. Medziročný nárast o 742 055 tis. eur ovplyvnilo najmä zvýšenie stavu prostriedkov na bankových účtoch, vkladov štátu v tuzemských spoločnostiach a v medzinárodných finančných inštitúciách a ostatných pohľadávok.

V roku 2015 Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s. predčasne splatila návratnú finančnú výpomoc vo výške 117 220 tis. eur. Nová návratná finančná výpomoc bola poskytnutá mestu Bratislava vo výške 7 500 tis. eur a mestu Košice vo výške 14 300 tis. eur. Pri pohľadávkach z návratných finančných výpomocí dochádza k predlžovaniu termínov splatnosti, konkrétne Mestu Žilina, MH Invest, s.r.o. a v roku 2015 aj mestu Bratislava, čo predstavuje možné riziko nesplatenia pohľadávok s negatívnym dopadom na štátne finančné aktíva.

Návrh ZÚ kapitoly Všeobecná pokladničná správa bol po formálnej a obsahovej stránke vypracovaný v súlade so Smernicou Ministerstva financií SR na vypracovanie záverečných účtov kapitol štátneho rozpočtu a štátnych fondov.

Záväzné ukazovatele kapitola dodržala. Úpravy rozpočtu kapitoly boli vykonané v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách VS.

Kontrolou poskytovania dotácií z rozpočtovej kapitoly Všeobecná pokladničná správa boli zistené na Ministerstve financií SR nedostatočné a nejednoznačné určenie podmienok čerpania a zúčtovania poskytovaných dotácií, ktoré bolo aj jednou z príčin nedostatkov zistených u príjemcov dotácií. Ministerstvo v rámci plnenia opatrení prijatých na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov podrobnejšie špecifikovalo podmienky použitia dotácií vo zverejňovaných výzvach na predkladanie žiadostí o ich poskytnutie a v oznámeniach o ich pridelení, pričom sa znížila administrácia a zvýšila transparentnosť celého procesu, napr. doplnením jednoznačných, úplných podmienok poskytovania a čerpania dotácií, využívanie elektronického formuláru, aktualizovaním informácií na webovom sídle a pod.

4. Stanovisko k vzťahom ŠR k EÚ

Všeobecný rozpočet EÚ je určený k financovaniu politik EÚ, administratívnych výdavkov európskych inštitúcií a na ďalšie účely. Na rozdiel od národných rozpočtov musí byť vždy vyrovnaný. Nepripúšťajú sa teda rozpočtové deficity a príjmy sa rovnajú výdavkom.

Odvody, ktoré platí členský štát EÚ do všeobecného rozpočtu EÚ sú povinné a stanovené. Príjmy členského štátu EÚ zo všeobecného rozpočtu EÚ závisia od absorpčnej kapacity tohto štátu, ktorá predstavuje snahu o maximálne čerpanie prostriedkov EÚ pri dodržiavaní všetkých stanovených pravidiel, zásad a princípov, vrátane riadneho finančného hospodárenia.

Z tohto dôvodu posudzovanie a analýza finančných vzťahov súvisiacich so všeobecným rozpočtom EÚ je dôležitou súčasťou procesu smerujúceho k zabezpečeniu náležitej absorpčnej kapacity SR využiť fondy EÚ a je rozhodujúca pre dosiahnutie priaznivého stavu čistej finančnej pozície SR voči EÚ.

V roku 2015 Slovenská republika bola oprávnená čerpať prostriedky z rozpočtu EÚ v rámci troch programových období:

V rámci 1. programového obdobia 2004 – 2006 za všetky programy štrukturálnych fondov vyčerpala SR k 31.12.2015 prostriedky vo výške 1 164 053 tis. eur, čo predstavovalo čerpanie na úrovni 99,6 % zo záväzku rokov 2004 – 2006. V roku 2015 došlo zo strany EK k uzatvoreniu aj posledného projektu Kohézneho fondu vo výške 9 209 tis. eur. Celkovo vyčerpala SR zo záväzku Kohézneho fondu prostriedky vo výške 405 035 tis. eur, čo predstavovalo čerpanie na úrovni 100% záväzku. Dané programové obdobie sa považuje za uzatvorené.

V rámci 2. programového obdobia 2007 – 2013 pokračovala v roku 2015 finančná realizácia programov a k 31.12.2015 bolo ukončené oprávnené obdobie pre realizáciu výdavkov na úrovni prijímateľov. Dočerpanie prostriedkov bude prebiehať aj v nasledujúcich rokoch a zaslaním záverečnej dokumentácie k 31. marcu 2017 začne s EK proces uzatvárania tohto programového obdobia. Z celkového záväzku 2. programového obdobia 2007 - 2013 v rámci 14 operačných programov vyčerpala SR k 31.12.2015 prostriedky vo výške 10 394 811 tis. eur, čo predstavuje čerpanie na úrovni 89,5 % záväzku, pričom výsledné čerpanie bude známe po uzavretí obdobia zo strany EK v roku 2017.

V roku 2015 začala implementácia 3. programového obdobia 2014 – 2020 na úrovni čerpania výdavkov. K 31.12.2015 boli na úrovni PJ čerpané výdavky EÚ v objeme 39 076 tis. eur a výdavky ŠR v objeme 7 102 tis. eur. V súvislosti s tým, že z 3 programového obdobia už uplynulo 29 mesiacov a s ohľadom na nízke čerpanie výdavkov EÚ 3. programového obdobia NKÚ SR opakovane upozorňuje, že chyby a problémy 2. programového obdobia sa môžu opakovať.

Bilancia medzi prostriedkami, ktoré SR v roku 2015 odviedla do rozpočtu EÚ a príjmami, ktoré z rozpočtu EÚ získala je čistou finančnou pozíciou SR. Ako bola táto finančná pozícia rozpočtovaná a aká skutočnosť sa dosiahla ukazuje nasledujúca tabuľka:

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2015

(v tis. eur)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2014	Rozpočet 2015		Skutočnosť 2015	% plnenia upravenéh o rozpočtu	Rozdiel	Index 2015/2014
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
Odvody a príspevky SR spolu	785 366	843 734	704 804	695 508	98,7	- 9 296	88,6
Odvody do rozpočtu EÚ spolu	778 763	836 174	697 664	688 368	98,7	-9 296	88,4
Tradičné vlastné zdroje	95 499	98 200	98 200	88 910	90,5	-9 290	93,1
Odvody SR do rozpočtu EÚ bez tradičných vlastných zdrojov	683 264	737 974	599 464	599 458	100,0	-6	87,8
Príspevky SR do Európskeho rozvojového fondu	6 603	7 560	7 140	7 140	100,0	0	108,1
Spolu príjmy z rozpočtu EÚ	1 265 091	3 272 393	4 271 799	4 288 873	100,4	17 074	339,0
Zahraničné transfery	1 257 505	3 272 393	4 271 799	4 280 041	100,2	8 242	340,4
Zahraničné granty z rozpočtu EÚ	7 586	0	0	8 832	-	8 832	116,4
Čistá finančná pozícia	479 725	2 428 659	3 566 995	3 593 365	100,7	26 370	749,0

Zdroj: MF SR - SEF

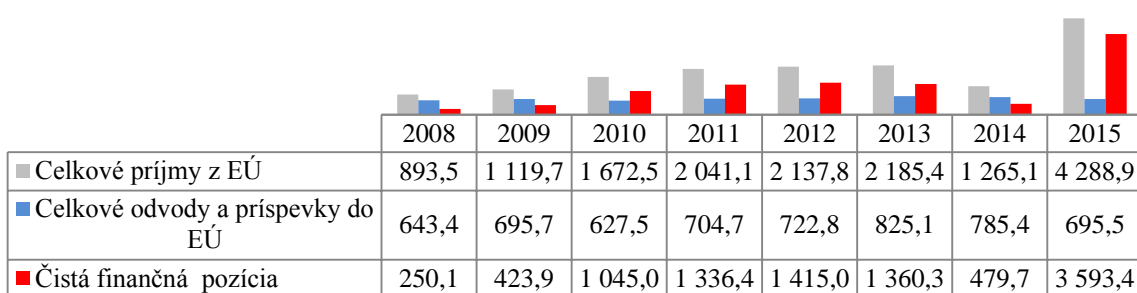
Z analýzy údajov vyplýva, že rozdiel medzi celkovým objemom príjmov, ktoré SR v roku 2015 z rozpočtu EÚ skutočne získala a finančnými prostriedkami, ktoré SR do rozpočtu EÚ odvieďa dosiahol sumu 3 593 365 tis. eur. V porovnaní s rokom 2014 to predstavuje medziročný nárast o 3 113 640 tis. eur a v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2015 je to viac o 1 164 706 tis. eur. Znamená to teda, že očakávania SR na čistú finančnú pozíciu, vyjadrené v schválenom rozpočte na rok 2015 sa naplnili na 148,0 %.

NKÚ SR konštatuje, že skutočné plnenie príjmov zo všeobecného rozpočtu EÚ bolo ovplyvnené odblokovaním pozastavených platieb zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu a historicky najvyšším počtom zaslaných žiadostí o platbu na EK, čím sa podarilo eliminovať riziko prepadnutia finančných prostriedkov operačných programov.

Najvyššiu položku odvodov a príspevkov SR, tvorili odvody SR do rozpočtu EÚ najmä zo zdroja založeného na dani z pridanej hodnoty a zdroja založeného na hrubom národnom produkte, ktorých výška prestavovala 599 458 tis. eur.

Čistá finančná pozícia SR vo výške 3 593 365 tis eur predstavuje za obdobie od roku 2004 až 2015 najvyšší rozdiel medzi celkovým objemom príjmov a celkovým objemom odvodov a príspevkov. Vývoj čistej finančnej pozície SR, príjmov z rozpočtu EÚ, odvodov a príspevkov do EÚ za obdobie rokov 2008 až 2015 je znázornený v nižšie uvedenom grafe:

Čistá finančná pozícia SR v rokoch 2008 až 2015
v mil.eur

Zdroj: MF SR

Príjmy SR z rozpočtu EÚ tvoria zahraničné transfery a zahraničné granty poskytnuté z rozpočtu EÚ. Príjmy zo zahraničných transferov boli rozpočtované na rok 2015 vo výške 3 272 393 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené o 999 406 tis. eur na úroveň 4 271 799 tis. eur. Skutočné plnenie príjmov SR z rozpočtu EÚ bolo vo výške 4 288 873 tis. eur, z toho príjmy za zahraničné transfery boli vo výške 4 280 041 tis. eur a príjmy za zahraničné granty poskytnuté z rozpočtu EÚ 8 832 tis. eur.

Rozpočet príjmov z prostriedkov EÚ bol na rok 2015 schválený v rovnakej výške ako výdavky z prostriedkov EÚ, t.j. 3 272 393 tis. eur.

Prehľad plnenia príjmov z rozpočtu EÚ zaradených do príjmov ŠR je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Príjmy	Skutočnosť 2014	Rozpočet 2015	Skutočnosť 2015	% plnenia rozpočtu	Rozdiel	Index 2015/2014
a	1	2	3	$4=3/2*100$	$5=3-2$	$6=3/1*100$
Poľnohospodárske fondy 2. programové obdobie	127 513	132 374	196 217	148,2	63 843	153,9
Poľnohospodárske fondy 3. programové obdobie	378 241	601 490	427 555	71,1	-173 935	113,0
Poľnohospodárske fondy spolu	505 754	733 864	623 772	85,0	-110 092	123,3
Štrukturálne fondy 1. programové obdobie	0	0	0	0,0	0	0,0
Štrukturálne fondy 2. programové obdobie	447 149	823 882	2 042 872	248,0	1 218 990	456,9
Štrukturálne fondy 3. programové obdobie	0	690 837	0	0,0	-690 837	0,0
Kohézny fond 1. programové obdobie	56 036	0	9 209	0,0	9 209	16,4
Kohézny fond 2. programové obdobie	248 566	705 048	1 604 188	227,5	899 140	645,4
Kohézny fond 3. programové obdobie	0	318 762	0	0,0	-318 762	0,0
Štrukturálne operácie spolu	751 751	2 538 529	3 656 269	144,0	1 117 740	486,4
Spolu zahraničné transfery	1 257 505	3 272 393	4 280 041	130,8	1 007 648	340,4
Zahraníčné granty z rozpočtu EÚ	7 586	0	8 832	0,0	8 832	116,4
Spolu príjmy z rozpočtu EÚ	1 265 091	3 272 393	4 288 873	131,1	1 016 480	339,0

Zdroj: MFSR - SEF

Celkové plnenie príjmov EÚ vo výške 4 288 873 tis. eur predstavuje plnenie na úrovni 131,1% zo schváleného rozpočtu. Skutočné plnenie príjmov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu bolo ovplyvnené aj odblokovaním platieb pozastavených operačných programov OP Výskum a vývoj, OP Konkurencia a hospodársky rast, Regionálny operačný program a OP Informatizácia spoločnosti.

Rozpočet výdavkov z prostriedkov EÚ bol na rok 2015 schválený vo výške 3 272 393 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na úroveň 4 318 602 tis. eur. Dôvodom bolo viazanie prostriedkov v zmysle § 8 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ako aj vysporiadanie finančných prostriedkov za finančné opravy (nezrovnalosti) z titulu viazania prostriedkov kapitol a následného zabezpečenia prostriedkov EÚ v rozpočte platobných jednotiek na ďalšie použitie vrátane prechodu rokov v zmysle § 18 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a z titulu vrátenia prostriedkov EÚ do štátneho rozpočtu v zmysle § 15 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Skutočné čerpanie výdavkov za prostriedky EÚ bolo vo výške 4 320 366 tis. eur, čo predstavuje plnenie o 1 047 973 tis. eur viacej oproti schválenému rozpočtu.

Čerpanie prostriedkov EÚ zaradených do výdavkov štátneho rozpočtu a ich percentuálne plnenie vo vzťahu k schválenému a upravenému rozpočtu je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2014	Rozpočet 2015	Skutočnosť 2015	% plnenia rozpočtu	Rozdiel	Index 2014/2013
a	1	2	3	$4=3/2*100$	$5=3-2$	$6=3/1*100$
Poľnohospodárske fondy spolu	505 776	733 864	670 303	91,3	-63 561	132,5
Poľnohospodárske fondy 2. programové obdobie	127 536	132 374	238 439	180,1	106 065	187,0
Poľnohospodárske fondy 3. programové obdobie	378 240	601 490	431 864	71,8	-169 626	114,2
Štrukturálne operácie spolu	1 507 738	2 538 529	3 650 063	143,8	1 111 534	242,1
Štrukturálne fondy 2. programové obdobie	975 191	823 882	2 111 069	256,2	1 287 187	216,5
Štrukturálne fondy 3. programové obdobie	0	690 837	9 326	1,3	-681 511	0,0
Kohézny fond 2. programové obdobie	532 547	705 048	1 499 918	212,7	794 870	281,6
Kohézny fond 3. programové obdobie	0	318 762	29 750	9,3	-289 012	0,0
Spolu výdavky za prostriedky EÚ	2 013 514	3 272 393	4 320 366	132,0	1 047 973	214,6

Zdroj MFSR - SEF

NKÚ konštatuje, že z dôvodu uvoľnenia platieb, ukončenia obdobia oprávnenosti 2. programového obdobia ako aj začiatku čerpania dvoch operačných programov z 3. programového obdobia bolo zaznamenané zvýšenie celkových výdavkov na financovanie projektov EÚ o 1 047 973 tis. eur, čo malo pozitívny vplyv na financovanie verejných investícií, ktoré prispievajú k hospodárskemu rastu SR.

Na spolufinancovanie výdavkov na spoločné programy EÚ a SR v rámci poľnohospodárskych fondov, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v roku 2015 boli rozpočtované prostriedky SR vo výške 653 829 tis. eur. Rozpočet bol rozpočtovými opatreniami zvýšený na 747 563 tis. eur. Skutočné čerpanie bolo o 341 tis. eur vyššie, čo predstavuje plnenie na 100,04% ale oproti schváleného rozpočtu bolo plnenie na 114,39%.

Z dôvodu ukončovania obdobia oprávnenosti k 31.12.2015 a k spusteniu čerpania OP Integrovaná infraštruktúra a OP Kvalita životného prostredia bolo skutočné čerpanie výdavkov vyššie.

V roku 2015 NKÚ SR vykonal päť kontrolných akcií, v rámci hlavného smeru kontrolnej činnosti „Efektívne, účinné a transparentné eurofondy.“

V rámci kontrolnej akcie „Spätné získavanie neoprávnených platieb v rámci štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu“ NKÚ SR zistil viaceré pochybenia v Národnom zozname nezrovnalostí. Z kontrol vykonaných na ÚV SR a na MF SR vyplynulo, že napriek možnostiam plnej elektronizácie podporných systémov, napríklad informačno-technologického monitorovacieho systému a riadiaceho systému pre nezrovnalosti, ešte stále pretrváva stav tzv. „manuálnej filtrácie, resp. opravy“ vložených údajov zo strany ÚV SR i MF SR. Najmä s ohľadom na ukončovanie pomoci zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu NKÚ SR považuje tieto oblasti fungovania systému za veľmi rizikové.

Ďalej v rámci kontroly „Výdavky na technickú pomoc v rámci Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013“, NKÚ SR poukázal na nedostatočné fungovanie kontrolného systému v PPA a MPRV SR z hľadiska zabezpečenia zákonnosti a správnosti financovania operácií, neoprávnené použitie finančných prostriedkov, ktoré vznikli z duplicitného vyplatenia niektorých položiek vo vyúčtovaní cestovného, nedodržanie zákona o verejnom obstarávaní a neoprávnené použitie finančných prostriedkov za zahrnutie DPH do sumy vedľajších výdavkov. Kontrolou sa potvrdila vysoká rizikovosť systému a financovania výdavkov technickej pomoci.

Kontrolou „Podpory slovenského vinohradníctva z poľnohospodárskych fondov EÚ“ NKÚ SR zistil pochybenia zo strany PPA v oblasti hodnotiaceho procesu žiadosti o NFP, v oblasti administratívnej kontroly žiadosti o NFP, ako aj nepresný výklad odbornej terminológie, ktorá sa viazala na oprávnenosť výdavkov. Kontrolou konečných prijímateľov neboli zistené závažné nedostatky.

Pri mimoriadnej kontrole oprávnenosti výdavkov v rámci OP Technická pomoc v MF SR boli nedostatky zistené hlavne pri nesprávne zaúčtovaných výdavkov. Na faktúrach boli nesprávne uvedené činnosti a dátumy výkonu činnosti, čo bolo spôsobené nedostatočne vykonanou predbežnou finančnou kontrolou.

V rámci kontrolnej akcie „Financovania projektov z prostriedkov Programu švajčiarsko – slovenskej spolupráce“, kde NKÚ SR vykonáva funkciu orgánu pre audit ŠFM v rámci SR neboli zistené závažné nedostatky.

Z pohľadu financovania operačných programov 2. programového obdobia 2007 – 2013 NKÚ SR vidí riziko pri neskoršom zúčtovaní programov, t.j. úhrady záverečných platieb v neskorších obdobiach. Za ďalšie riziko NKÚ SR považuje riziká vyplývajúce z uplatňovania neštandardných postupov vo verejnom obstarávaní, ktoré sú najčastejšou príčinou nezrovnalostí. V rámci ukončovania pomoci existuje predpoklad zvýšenej frekvencie auditov inštitúcií EÚ (Európska komisia, Európsky dvor audítorov) a z toho vyplývajúce ďalšie možné uplatňovanie korekcií.

5. Stanovisko k hospodáreniu územnej samosprávy

Hospodárenie obcí a VÚC v roku 2015 vychádzalo z platného legislatívneho rámca so zohľadnením ich špecifik pri uplatňovaní ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

Rozpočtový proces územnej samosprávy bol regulovaný zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Rozpočty územnej samosprávy podľa týchto zákonov tvoria rozpočty obcí a rozpočty VÚC.

NKÚ SR v tejto súvislosti pripomína, že v rámci procesu fiškálnej decentralizácie sa po roku 2004 preniesli nielen kompetencie zo štátu na obce a VÚC, ale decentralizovali sa aj finančné toky a tomu zodpovedajúca delimitácia majetku. V tejto súvislosti bolo vykonaných viacero legislatívnych zmien, a to predovšetkým v oblasti miestnych daní, rozdeľovania a poukazovania výnosu dane z príjmov fyzických osôb územnej samospráve a rozpočtových pravidiel územnej samosprávy.

Fiškálna decentralizácia priniesla podľa NKÚ SR zásadnú zmenu. Nový systém financovania územnej samosprávy bol postavený na pevne daných kritériách, podľa ktorých sa daň z príjmu fyzických osôb prerozdeľuje medzi jednotlivé subjekty územnej samosprávy a stáva sa ich vlastným príjmom. Územná samospráva je tiež napojená finančnými vzťahmi na SR, v rámci ktorých sa z príslušných rozpočtových kapitol SR poskytujú transfery na financovanie kompetencií preneseného výkonu štátnej správy a spoločných projektov v rámci EÚ a rôzne dotácie. Ďalšiu významnú časť príjmov získavajú územné samosprávy z miestnych daní, o výške ktorých majú právomoc rozhodovať.

Celkovo sa tak zvýšila zodpovednosť územnej samosprávy za správu a rozvoj, pričom sa kládol dôraz na zvyšovanie efektívnosti využitia zdrojov v mieste ich vzniku a obmedzenie prerozdeľovacích procesov. Rozsahu kompetencií, ktoré prešli na územnú samosprávu, by však podľa NKÚ SR mal adekvátnym spôsobom zodpovedať aj objem prostriedkov na krytie jej činnosti a úloh.

Obce a VÚC sú povinné v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy po skončení rozpočtového roka spracovať údaje o rozpočtovom hospodárení do svojich ZÚ, v ktorých usporiadajú svoje hospodárenie, vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a fyzickým osobám, t. j. podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytnú prostriedky svojho rozpočtu a ďalej usporiadajú svoje finančné vzťahy k SR, štátnym fondom, rozpočtom iných obcí a VÚC.

*

Porovnanie bilančného zostatku obcí a VÚC na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Bilančný zostatok obcí a VÚC	197 395	244 271	235 262	339 883	104 621
z toho:					
• príjmy obcí a VÚC	4 987 409	5 115 308	5 385 532	5 944 765	559 233
• výdavky obcí a VÚC	4 790 014	4 871 037	5 150 270	5 604 882	454 612

Zdroj: Ministerstvo financií SR, ŠZÚ SR 2015 a Datacentrum

Bilančný zostatok obcí a VÚC na hotovostnej báze za rok 2015 bol na úrovni 339 883 tis. eur, čo je v porovnaní s rozpočtom verejnej správy na rok 2015 o 299 793 tis. eur viac, čo predstavovalo 40 089 tis. eur. V porovnaní so skutočným plnením rozpočtu verejnej správy za rok 2014 znamená medziročný nárast o 104 621 tis. eur.

NKÚ SR pripomína, že údaje o hospodárení subjektov územnej samosprávy vychádzajú z finančných výkazov za rok 2015, ktoré ešte neprešli schvaľovacím procesom a auditom, preto sú údaje o skutočnom plnení rozpočtov územnej samosprávy indikatívne.

5.1. Stanovisko k hospodáreniu obcí

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je podľa zákona o obecnom zriadení jej rozpočet, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku.

Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidlá rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob vysporiadania finančných vzťahov medzi obcami a finančné vzťahy k ŠR ustanovuje zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Porovnanie bilančného zostatku obcí na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Bilančný zostatok obcí	157 709	183 414	173 990	245 230	71 240
z toho:					
• príjmy obcí	3 784 804	3 863 249	4 029 109	4 580 016	550 907
• výdavky obcí	3 627 095	3 679 835	3 855 119	4 334 787	479 667

Zdroj: Ministerstvo financií SR, SZÚ SR 2015 a Datacentrum

Bilančný zostatok obcí na hotovostnej báze za rok 2015 bol o 71 240 tis. eur vyšší na úrovni 245 230 tis. eur, čo znamená nárast oproti rozpočtu verejnej správy o 208 954 tis. eur. Na tomto vývoji sa podľa NKÚ SR premietlo vyššie plnenie príjmov obcí pred čerpaním ich výdavkov.

Celkové príjmy obcí na hotovostnej báze za rok 2015 boli o 636 727 tis. eur vyššie na úrovni 4 580 016 tis. eur oproti rozpočtu verejnej správy. V porovnaní so skutočnosťou ich plnenia za rok 2014 predstavovalo ich plnenie medziročný nárast o 550 907 tis. eur.

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je podľa zákona o obecnom zriadení jej rozpočet, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku.

V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obce návrhy svojich ZÚ prerokujú najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka.

Porovnanie príjmov obcí na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR
k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2015

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Príjmy obcí celkom	3 784 804	3 863 249	4 029 109	4 580 016	550 907
z toho:					
• daňové príjmy	1 674 495	1 721 501	1 797 688	1 973 877	176 189
• nedaňové príjmy	501 053	618 646	634 656	612 293	- 22 363
• granty a transfery	1 310 702	1 261 739	1 198 298	1 528 485	330 187
• zo splátok tuzemských úverov, pôžičiek a z predaja majetkových úcastí, zostatok prostriedkov z predch. rokov a prevod prostriedkov z peň. fondov a ost.	119 735	121 932	176 650	151 164	- 25 486
• z prijatých úverov	178 819	139 431	221 817	314 197	92 380

Zdroj: Ministerstvo financií SR, SZÚ SR 2015 a Datacentrum

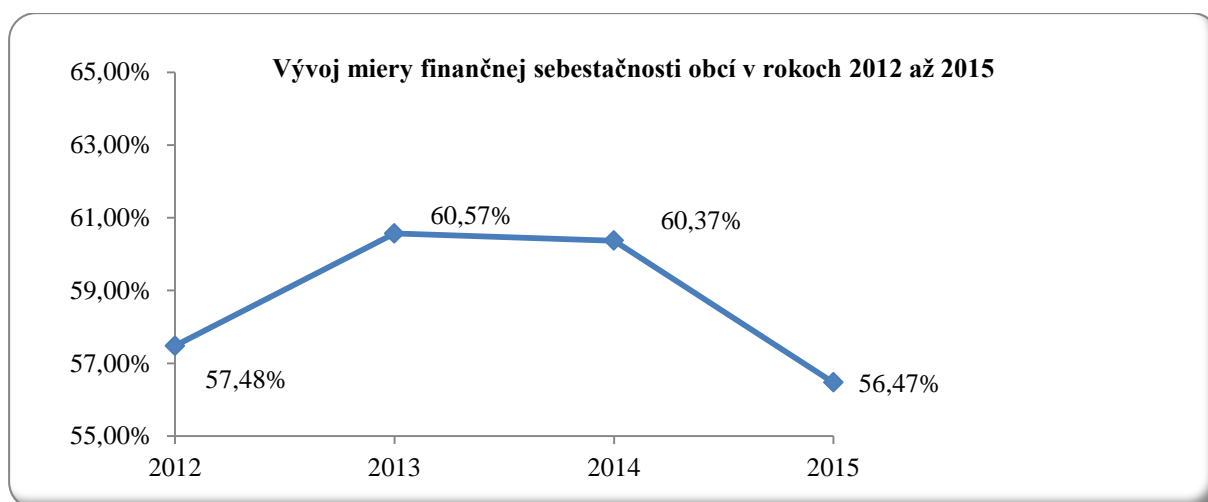
NKÚ SR konštatuje, že v súlade so zákonom o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve bolo v roku 2015 príjmom rozpočtov obcí 68,5% z celkového výnosu dane z príjmov fyzických osôb, a to vo výške 1 471 699 tis. eur, čo znamenalo nárast o 114 672 tis. eur oproti rozpočtovaným prostriedkom.

V tomto plnení sú zahrnuté aj preplatky a nedoplatky, ktoré vznikli pri rozdeľovaní a poukazovaní tohto výnosu podľa § 2 a § 3 zákona o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve, ktoré boli vyrovnané medzi daňovými úradmi a obcami k 31. marcu príslušného kalendárneho roka.

Miestne dane obcí na hotovostnej báze za rok 2015 boli o 7 205 tis. eur vyššie na úrovni 505 513 tis. eur v porovnaní s rozpočtom verejnej správy, ale o 8 210 tis. eur vyššie v porovnaní s ich skutočnosťou za rok 2014 predstavovalo medziročný nárast.

Vlastné príjmy obcí sú predpokladom ich úspešného fungovania, čo je možné podľa NKÚ SR vyjadriť mierou finančnej sebestačnosti. Tento ukazovateľ vyjadruje, koľko percent z celkových príjmov získavajú obce z vlastných príjmov, t. j. daňových a nedaňových. Výsledkom je nielen určitá alebo požadovaná miera finančnej sebestačnosti, ktorá má byť v priemere dosiahnutá, ale aj miera závislosti na iných rozpočtoch, a to predovšetkým na ŠR. Prípadné dosiahnutie úplnej miery sebestačnosti na úrovni 100 % je prakticky nemožné, a ak áno, tak výnimočne len na krátke obdobie.

Skutočnosť miery finančnej sebestačnosti obcí na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 vypočítanej podielom ich vlastných príjmov, t. j. nedaňových a daňových na ich celkových príjmoch dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: Datacentrum, FIN 1-12 za rok 2015

Miera finančnej sebestačnosti obcí na hotovostnej báze za rok 2015 sa podľa prepočtov NKÚ SR medziročne znížila o 3,9 p. b. na úroveň 56,47 %, čo poukazuje na pokles úrovne finančnej sebestačnosti obcí.

Na druhej strane NKÚ SR pripomína, že ukazovateľ miery finančnej sebestačnosti vyjadruje tiež závislosť obcí na grantoch a transferoch predovšetkým z príslušných kapitol ŠR, aby obce mohli v dostatočnej miere financovať svoje potreby spojené s ich plnením tak originálnych, ako aj prenesených kompetencií.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame priemerné hodnoty ukazovateľa miery finančnej sebestačnosti obcí na hotovostnej báze za rok 2015 vypočítanej podielom ich vlastných príjmov, t. j. daňových a nedaňových na ich celkových príjmoch, podľa veľkostných kategórií obcí:

Veľkostná kategória obcí podľa počtu obyvateľov	Finančná sebestačnosť obcí v %
do 199	67,32
200-499	66,36
500-999	61,04
1000-1999	53,71
2000-4999	53,51
5000-9999	56,19
10000-19999	56,39
20000-49999	64,11
50000-99999	70,12
100000 +	58,00

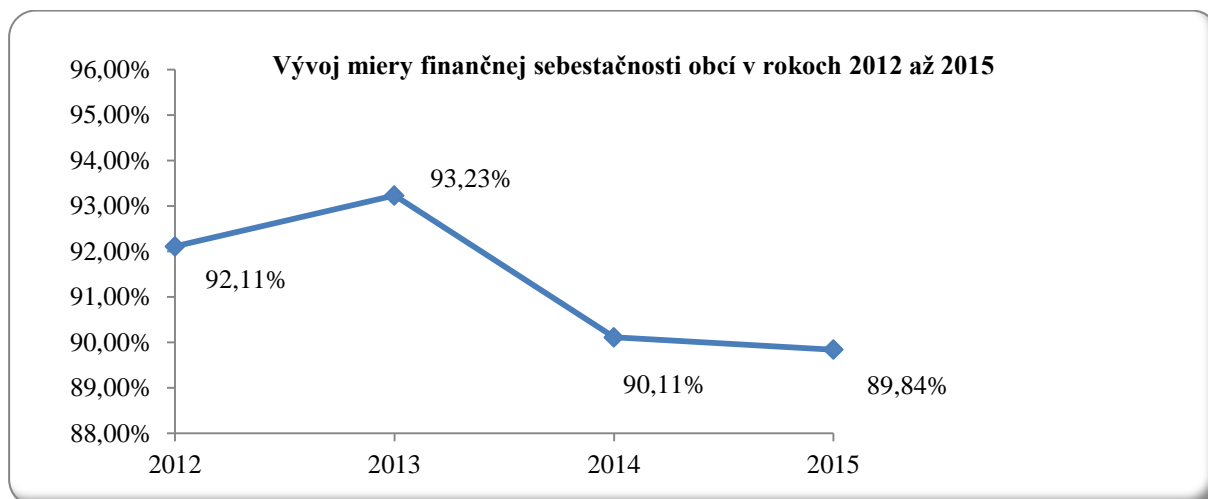
Zdroj: Datacentrum

V tejto súvislosti je podľa NKÚ SR potrebné brať do úvahy, že miera finančnej sebestačnosti obcí, ako predpoklad ich úspešného fungovania, teda nezávisí len od vlastných príjmov, ale aj od finančných vzťahov s inými subjektmi verejnej správy. Vysvetlením je skutočnosť, že čím je zložitejšia štruktúra verejnej správy, tým je pre obce dôležitejšie nielen stanovenie ich daňového určenia, ale aj optimalizácia ich finančných vzťahov s príslušnými rozpočtami verejnej správy, a to predovšetkým ich finančných vzťahov so ŠR.

Podľa NKÚ SR vláda SR totiž prostredníctvom týchto finančných vzťahov s obcami môže napr. prostredníctvom grantov a transferov zo ŠR ovplyvniť nielen plnenie preneseného

výkonu štátnej správy, ale zároveň aj podporiť rozhodovanie obcí pri plnení ich samosprávnych funkcií.

Skutočnosť miery finančnej sebestačnosti obcí na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 vypočítanej podielom ich vlastných príjmov, grantov a transferov zo ŠR na ich celkových príjmoch dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: Datacentrum, FIN 1-12 za rok 2015

Miera takto vypočítanej finančnej sebestačnosti obcí za rok 2015 sa podľa prepočtov NKÚ SR medziročne zhoršila o 0,27 p. b. na úroveň 89,84 %, čo z hľadiska zabezpečenia financovania vlastných potrieb obcí NKÚ SR hodnotí negatívne.

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že poskytnuté transfery obciam na financovanie kompetencií preneseného výkonu štátnej správy na hotovostnej báze za rok 2015 boli v porovnaní s ich skutočnosťou za rok 2014 o 226 718 tis. eur vyššie na úrovni 756 305 tis. eur.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame priemerné hodnoty ukazovateľa miery finančnej sebestačnosti obcí na hotovostnej báze za rok 2015 vypočítanej podielom ich vlastných príjmov, t. j. daňových, nedaňových, grantov a transferov, na ich celkových príjmoch, podľa veľkostných kategórií obcí:

Veľkostná kategória obcí podľa počtu obyvateľov	Finančná sebestačnosť obcí v %
do 199	90,96
200-499	90,77
500-999	90,91
1000-1999	91,79
2000-4999	92,13
5000-9999	89,23
10000-19999	89,07
20000-49999	92,92
50000-99999	93,34
100000 +	89,51

Zdroj: Datacentrum, FIN 1-12 za rok 2015

Porovnanie grantov a transferov obciam na hotovostnej báze, poskytnutých z kapitol ŠR za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Granty a transfery obciam spolu	1 141 746	1 125 684	1 055 743	1 311 577	255 834
z toho					
Úrad vlády SR	3 345	5 063	2 848	8 477	5 629
Ministerstvo financií	0	0	0	3 902	3 902
Ministerstvo vnútra SR	16 526	697 982	744 498	771 199	26 701
Ministerstvo životného prostredia SR	115 461	121 793	76 720	127 089	50 369
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	658 717	10 978	6 825	11 231	4 406
Ministerstvo zdravotníctva SR	3 005	1 770	734	3 340	2 606
Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny	58 017	72 856	63 196	68 692	5 496
Ministerstvo hospodárstva SR	23 460	14 043	11 554	28 917	17 363
Ministerstvo kultúry SR	2 780	2 629	3 583	3 154	-429
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	220 763	141 917	72 482	134 400	61 918
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	24 001	34 040	56 976	133 883	76 907
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí	0	0	5	0	-5
Úrad geodézie, kartografie a katastra	288	342	0	0	0
Všeobecná pokladničná správa	15 383	22 271	16 322	17 293	971

Zdroj: Ministerstvo financií SR, ŠZÚ SR 2015 a Datacentrum

Ministerstvo vnútra SR poskytlo obciam granty a transfery v celkovo vo výške 771 199 tis. eur, z toho do oblasti školstva na úhradu preneseného výkonu štátnej správy sumu 749 876 tis. eur.

Ministerstvo životného prostredia SR vyčlenilo obciam sumu 127 089 tis. eur, z toho do oblasti nakladania s odpadmi a odpadovými vodami sumu 99 939 tis. eur.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR z celkovej poskytnutej sumy 134 400 tis. eur vyčlenilo 83 584 tis. eur do všeobecnej pracovnej oblasti a zostatok prostriedkov v sume 50 816 tis. eur smeroval do oblasti poľnohospodárstva a lesníctva.

Z kapitoly Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR boli pre obce vynaložené prostriedky vo výške 133 883 tis. eur, ktoré boli vynaložené najmä na železničnú dopravu, rozvoj bývania a výstavbu.

Dotácie z kapitoly Všeobecná pokladničná správa boli obciam pôvodne schválené vo výške 4 700 tis. eur, no v skutočnosti boli obciam poskytnuté v celkovej sume 17 302 tis. eur. Tieto prostriedky boli poskytnuté predovšetkým na aktivity v súvislosti so zlepšovaním sociálno-ekonomickej situácie obcí a odstraňovaním následkov spôsobených živelnou pohromou.

Celkové výdavky obcí na hotovostnej báze za rok 2015 v porovnaní s rozpočtom verejnej správy boli o 427 775 tis. eur vyššie na úrovni 4 334 786 tis. eur, čo v porovnaní s ich skutočnosťou za rok 2014 predstavovalo medziročný nárast o 479 667 tis. eur, v čom sa podľa NKÚ SR premietlo predovšetkým zvýšenie bežných výdavkov obcí spojených s vyššími mzdami a odvodmi do poisťovních odvodov a kapitálovými výdavkami.

Porovnanie výdavkov obcí na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

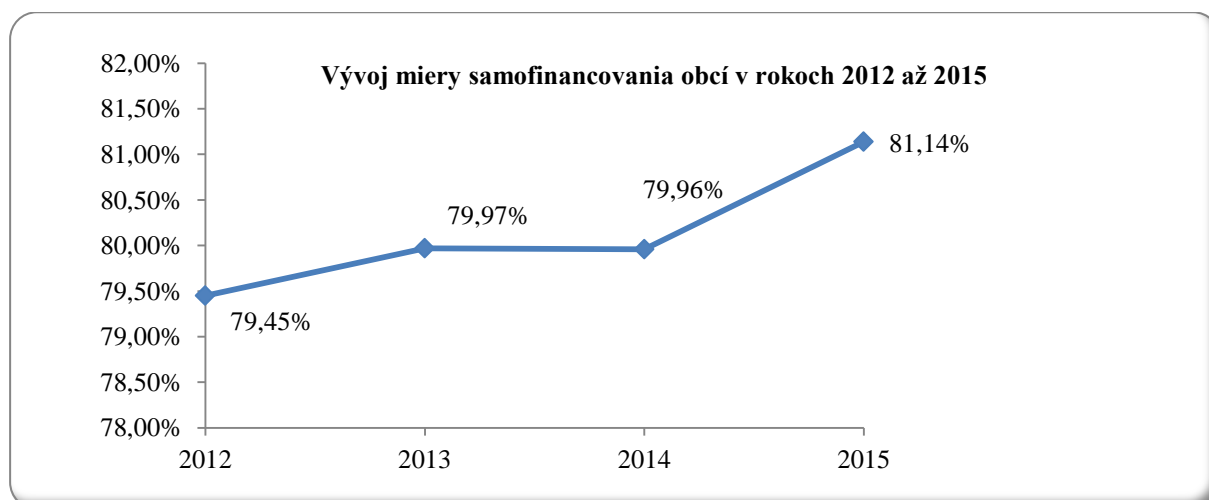
Názov ukazovateľa (tis. eur)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Výdavky obcí celkom	3 627 095	3 679 835	3 855 119	4 334 787	479 667
z toho:					
• bežné výdavky	2 737 290	2 926 117	3 042 061	3 187 239	145 178
z toho					
○ mzdy a odvody	1 309 136	1 431 111	1 525 254	1 637 124	111 870
○ tovary a služby	1 026 594	1 055 382	1 066 871	1 081 397	14 526
○ bežné transfery	371 983	414 716	425 438	446 056	20 618
○ splácanie úrokov	29 577	24 908	24 498	22 662	- 1 836
• kapitálové výdavky	667 453	576 946	587 406	893 570	306 164
• výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami	222 352	176 772	225 652	253 977	28 325

Zdroj: Ministerstvo financií SR, ŠZÚ SR 2015 a Datacentrum

NKÚ SR rovnako ako pri celkových príjmoch obcí v súvislosti s hodnotením celkových výdavkov obcí za rok 2015 poukazuje na skutočnosť, že ich skutočný vývoj nezodpovedá schválenému a ani upravenému indikatívnemu rozpočtu MF SR na rok 2015.

Schopnosť obcí financovať svoje rozvojové projekty je možné podľa NKÚ SR vyjadriť mierou samofinancovania, ktorá sa počíta podielom vlastných príjmov obcí na ich bežných výdavkoch. Ak je hodnota vyššia ako 100 % ukazovateľ vyjadruje koľko percent vlastných príjmov majú obce k dispozícii na kapitálové výdavky. Ak je hodnota nižšia ako 100 % ukazovateľ vyjadruje koľko grantov a transferov obce potrebujú na krytie svojich bežných výdavkov.

Skutočnosť miery samofinancovania obcí na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 vypočítanej podielom ich vlastných príjmov na bežných výdavkoch dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: Datacentrum, FIN 1-12 za rok 2015

Miera samofinancovania obcí za rok 2015 sa podľa prepočtov NKÚ SR medziročne zvýšila o 1,18 p. b. na úroveň 81,14 %, čo preukazuje nižšiu finančnú závislosť obcí na

grantoch a transferoch predovšetkým zo ŠR, ktoré rastú približne rovnakým tempom ako podiel vlastných príjmov obcí, t. j. ich daňových a nedaňových príjmov.

Podľa NKÚ SR jednou z možností ako si obce môžu zvýšiť mieru samofinancovania je znižovanie bežných výdavkov, a to nielen zvyšovaním hospodárnosti a efektívnosti správy obcí, ale aj racionalizáciou ich činnosti, zabezpečením potrebného počtu zamestnancov v požadovanej profesijnej a kvalifikačnej štruktúre a pod.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame priemerné hodnoty ukazovateľa miery samofinancovania obcí na hotovostnej báze za rok 2015 vypočítanej podielom ich vlastných príjmov, t. j. daňových, nedaňových na ich bežných výdavkoch, podľa veľkostných kategórií obcí:

Veľkostná kategória obcí podľa počtu obyvateľov	Miera samofinancovania obcí v %
do 199	96,84
200-499	103,97
500-999	108,06
1000-1999	129,81
2000-4999	145,19
5000-9999	143,79
10000-19999	138,35
20000-49999	136,30
50000-99999	149,85
100000 +	141,02

Zdroj: Datacentrum, FIN 1-12 za rok 2015

Ekonomické predpoklady samosprávy je možné popísať aj cez ďalší ukazovateľ finančnej kapacity obce, ktorým je dlhová kapacita obce. Tento ukazovateľ predstavuje pomer opakujúcich sa bežných príjmov k súčtu bežných výdavkov zvýšených o záväzky a vyjadruje schopnosť samosprávy financovať svoje bežné výdavky z bežných príjmov.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame priemerné hodnoty ukazovateľa dlhovej kapacity podľa veľkostných kategórií obcí.

Veľkostná kategória obcí podľa počtu obyvateľov	Dlhová kapacita obce v %
do 199	99,13
200-499	95,38
500-999	100,36
1000-1999	121,35
2000-4999	125,22
5000-9999	105,60
10000-19999	106,95
20000-49999	101,22
50000-99999	99,90
100000 +	89,99

Zdroj: Datacentrum, FIN 1-12 za rok 2015

5.2. Stanovisko k hospodáreniu vyšších územných celkov

Základným nástrojom finančného hospodárenia VÚC je podľa zákona o samosprávnych krajoch jeho rozpočet, ktorého tvorbu, obsah, schvaľovanie atď., vrátane pravidiel rozpočtového hospodárenia upravuje zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Porovnanie bilančného zostatku VÚC na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Bilančný zostatok VÚC	39 686	60 857	61 272	94 653	33 381
z toho:					
• príjmy VÚC	1 202 605	1 252 059	1 356 423	1 364 749	8 326
• výdavky VÚC	1 162 919	1 191 202	1 295 151	1 270 096	-25 055

Zdroj: Ministerstvo financií SR, ŠZÚ SR 2015 a Štátna pokladnica

Bilančný zostatok VÚC na hotovostnej báze za rok 2015 v porovnaní s jeho očakávanou skutočnosťou plnenia rozpočtu bol o 44 077 tis. eur nižší na úrovni 94 653 tis. eur, čo v porovnaní s jeho skutočnosťou za rok 2014 predstavovalo medziročný nárast o 33 381 tis. eur.

Celkové príjmy VÚC na hotovostnej báze za rok 2015 v porovnaní boli v porovnaní s ich očakávanou skutočnosťou o 1 089 tis. eur nižšie na úrovni 1 364 749 tis. eur, čo však v porovnaní s ich skutočnosťou za rok 2014 predstavovalo medziročný nárast o 8 326 tis. eur. V tomto vývoji sa podľa NKÚ SR prejavilo predovšetkým vyššie plnenie daňových príjmov a tiež grantov a transferov.

Porovnanie príjmov VÚC na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Príjmy VÚC	1 202 605	1 252 059	1 356 423	1 364 749	8 326
z toho:					
• daňové príjmy	535 727	551 061	577 830	640 180	62 350
• nedaňové príjmy	101 363	143 397	132 540	138 307	5 767
• granty a transfery	481 149	482 502	488 624	505 295	16 671
• príjmy z transakcií z FA a FP	53 283	43 717	51 764	47 916	- 3 848
• prijaté úvery, pôžičky a NFV	31 083	31 382	105 665	33 051	- 72 614

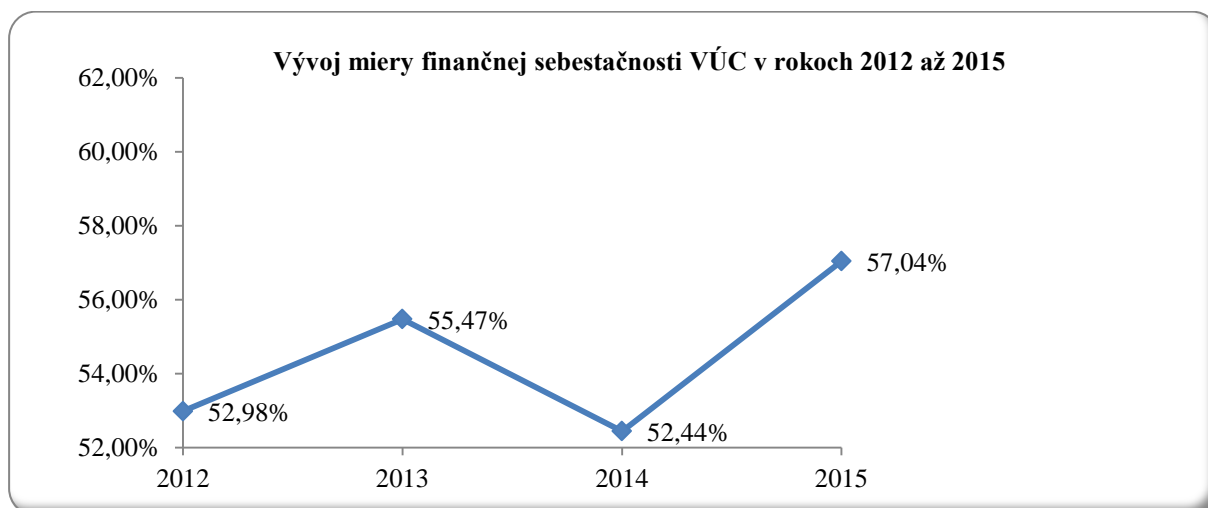
Zdroj: Ministerstvo financií SR, ŠZÚ SR 2015 a Štátna pokladnica

NKÚ SR konštatuje, že v súlade so zákonom o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve bolo v roku 2015 príjmom rozpočtov VÚC 29,2 % z celkového výnosu dane z príjmov fyzických osôb, vo výške vo výške 626 394 tis. eur, čo znamená medziročný nárast o 199 736 tis. eur. Príjmy VÚC na prenesený výkon pôsobností, zaznamenali medziročný nárast o 113 182 tis. eur.

Plnenie výnosu dane z príjmov fyzických osôb spolu s plnením nedaňových príjmov VÚC za rok 2015 malo vytvoriť lepšie predpoklady pre úspešné fungovanie VÚC, čo je možné rovnako ako u obcí vypočítať pomocou miery finančnej sebestačnosti, ktorá vyjadruje

koľko percent z celkových príjmov získavajú VÚC z vlastných príjmov, t. j. aká je miera ich finančnej sebestačnosti, resp. závislosti na iných rozpočtoch, a to predovšetkým na ŠR.

Skutočnosť miery finančnej sebestačnosti VÚC na hotovostnej báze za roky 2012 až 2014 vypočítanej podielom ich vlastných príjmov, t. j. nedaňových a daňových príjmov na ich celkových príjmoch dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: Štátna pokladnica, FIN 1-12 za rok 2015

Miera finančnej sebestačnosti VÚC na hotovostnej báze za rok 2015 sa podľa prepočtov NKÚ SR medziročne zvýšila o 4,6 p. b. na úroveň 57,04 %, čo potvrdzuje výraznejšie zvýšenie úrovne finančnej sebestačnosti VÚC, čo je možné hodnotiť pozitívne, nakoľko sa tým znížila závislosť VÚC na grantoch a transferoch predovšetkým zo ŠR v súvislosti s potrebou financovania tak originálnych ako aj prenesených kompetencií.

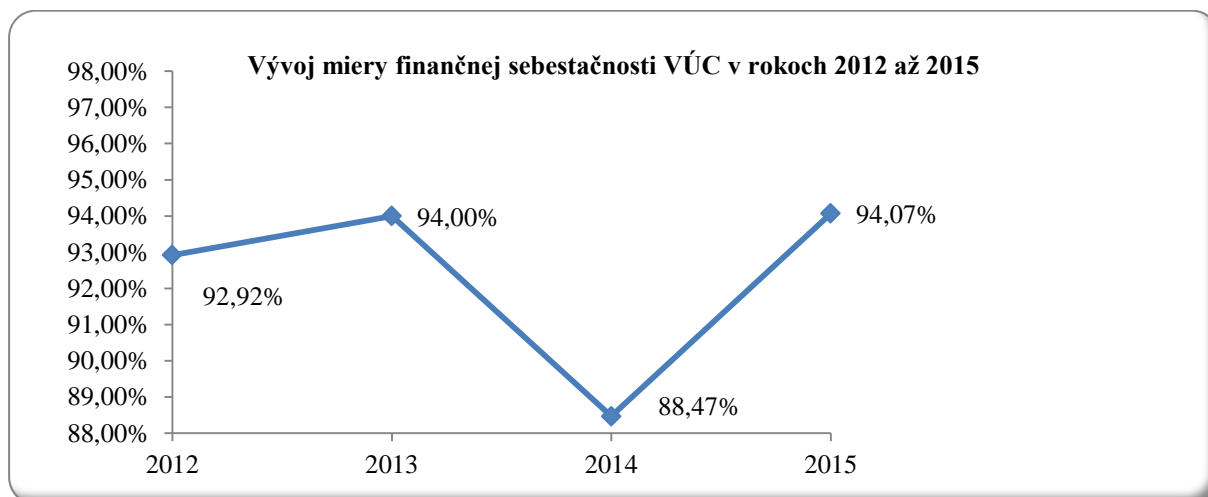
Porovnanie grantov a transferov VÚC na hotovostnej báze, poskytnutých z kapitol ŠR za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Granty a transfery VÚC spolu	468 918	455 934	463 514	482 760	19 246
z toho					
Úrad vlády SR	263	187	260	333	73
Ministerstvo vnútra SR	11	229	1	9	8
Ministerstvo financií SR	3 984	14 214	4 068	3 546	- 522
Ministerstvo životného prostredia SR	9 752	13	2	0	- 2
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	393 840	392 796	409 654	416 767	7 113
Ministerstvo zdravotníctva SR	2 899	1 093	227	1	- 226
Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny	1 026	1 989	1 798	2 224	426
Ministerstvo hospodárstva SR	88	13	92	0	- 92
Ministerstvo kultúry SR	2 551	2 392	2 837	3 045	208
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	53 334	33 012	40 754	49 833	9 079
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	86	90	0	147	147
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí	0	0	17	5	- 12
Všeobecná pokladničná správa	1 084	9 906	3 804	6 850	3 046

Zdroj: Ministerstvo financií SR, SZU SR 2015 a Štátna pokladnica

V tejto súvislosti z hľadiska úspešného fungovania VÚC je podľa NKÚ SR potrebné brať do úvahy okrem ich vlastných príjmov aj finančné vzťahy s inými rozpočtami, a to predovšetkým finančné vzťahy so ŠR, prostredníctvom ktorých vláda SR ovplyvňuje nielen plnenie preneseného výkonu štátnej správy, ale zároveň aj podporuje rozhodovanie VÚC pri plnení ich samosprávnych funkcií.

Skutočnosť miery finančnej sebestačnosti VÚC na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 vypočítanej podielom ich vlastných príjmov, grantov a transferov zo ŠR na ich celkových príjmoch dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: Štátna pokladnica, FIN 1-12 za rok 2015

Miera takto vypočítanej finančnej sebestačnosti VÚC za rok 2015 sa podľa prepočtov NKÚ SR medziročne zlepšila až o 5,6 p. b. na úroveň 94,07 %, čo z hľadiska zabezpečenia financovania vlastných potrieb VÚC je možné hodnotiť pozitívne. V tomto vývoji sa pozitívne premietli predovšetkým vyššie príjmy VÚC z grantov a transferov na hotovostnej báze, ktorých plnenie za rok 2015 v porovnaní s upraveným rozpočtom bolo o 61 601 tis. eur vyššie na úrovni 482 760 tis. eur, čo v porovnaní s ich skutočnosťou za rok 2014 predstavovalo medziročné zvýšenie o 19 246 tis. eur.

Celkové výdavky VÚC na hotovostnej báze za rok 2015 boli v porovnaní s ich očakávanou skutočnosťou o 42 998 tis. eur vyššie na úrovni 1 270 096 tis. eur, čo však v porovnaní s ich skutočnosťou za rok 2014 predstavovalo medziročný pokles o 25 055 tis. eur, v čom sa podľa NKÚ SR premietlo predovšetkým zvýšenie bežných výdavkov VÚC spojených s vyššími mzdami a odvodmi do poisťovních odvodov a výdavkami na bežné transfery.

Porovnanie výdavkov obcí na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
Výdavky VÚC	1 162 919	1 191 202	1 295 151	1 270 096	- 25 055
z toho:					
• bežné výdavky	999 190	1 038 703	1 076 261	1 116 050	39 789
z toho					

Názov ukazovateľa (tis. eur)	2012	2013	2014	2015	Zmena 2015 – 2014
o mzdy a odvody	345 882	383 883	398 848	417 233	18 385
o tovary a služby	223 821	228 155	222 717	236 433	13 716
o bežné transfery	421 095	420 671	448 539	457 599	9 060
o splácanie úrokov	8 392	5 994	6 157	4 785	- 1 372
• kapitálové výdavky	134 336	107 071	90 493	122 329	31 836
• výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami	29 393	45 428	128 397	31 717	- 96 680

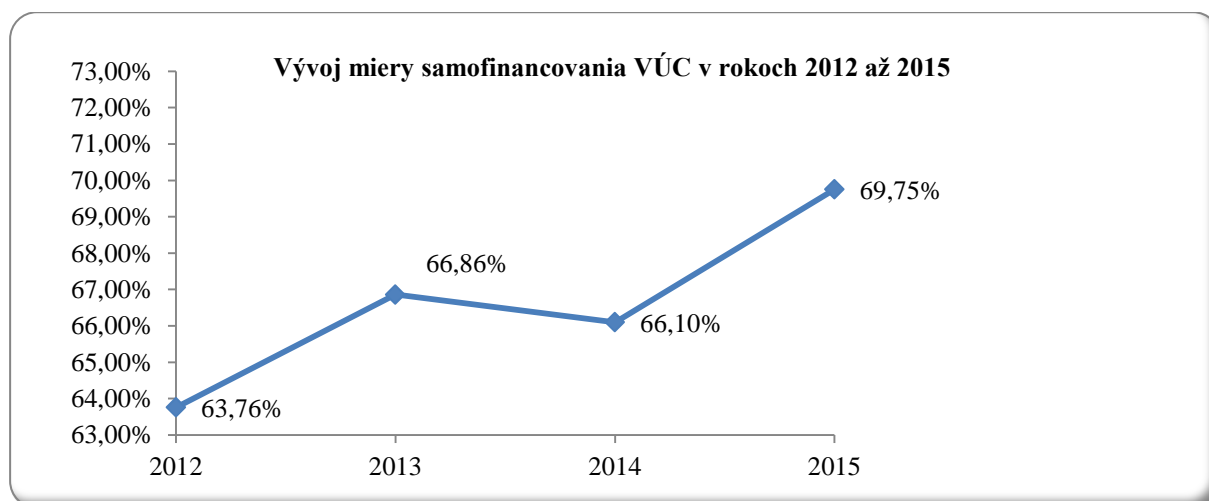
Zdroj: Ministerstvo financií SR, SZÚ SR 2015 a Štátna pokladnica

NKÚ SR rovnako ako pri celkových príjmoch v súvislosti s hodnotením celkových výdavkov VÚC za rok 2015 poukazuje na skutočnosť, že ich skutočný vývoj nezodpovedá schválenému a ani upravenému indikatívnemu rozpočtu MF SR na rok 2015.

Schopnosť VÚC financovať svoje rozvojové projekty je možné podľa NKÚ SR rovnako ako u obcí vyjadriť mierou samofinancovania vypočítanej podielom vlastných príjmov VÚC na ich bežných výdavkoch.

Aj v tomto prípade, ak je hodnota vyššia ako 100 % ukazovateľ vyjadruje koľko percent vlastných príjmov majú VÚC k dispozícii na kapitálové výdavky. Ak je hodnota nižšia ako 100 % ukazovateľ vyjadruje koľko grantov a transferov VÚC potrebujú na krytie svojich bežných výdavkov.

Skutočnosť miery samofinancovania VÚC na hotovostnej báze za roky 2012 až 2015 vypočítanej podielom ich vlastných príjmov na bežných výdavkoch dokumentuje nasledovný graf:

Zdroj: Štátna pokladnica, FIN 1-12 za rok 2015

Miera samofinancovania VÚC za rok 2015 sa podľa prepočtov NKÚ SR medziročne zvýšila o 3,65 p. b. na úroveň 69,75 %, čo na jednej strane preukazuje nižšiu finančnú závislosť VÚC predovšetkým na grantoch a transferoch zo ŠR a na druhej vyššiu schopnosť VÚC financovať si svoje rozvojové programy z vlastných príjmov. Jednou z možností zvyšovania miery samofinancovania VÚC je rovnako ako v prípade obcí zvýšenie hospodárnosti a efektívnosti pri vynakladaní verejných prostriedkov a nakladaní s majetkom.

NKÚ SR v súvislosti s hospodárením územnej samosprávy vykonal prostredníctvom svojich expozitúr v roku 2015 kontroly, ktoré boli zamerané na ich hospodárenie s finančnými prostriedkami a nakladanie s majetkom.

Účelom kontrol, vykonaných v subjektoch územnej samosprávy, bolo preveriť súlad hospodárenia s verejnými prostriedkami so všeobecne záväznými právnymi predpismi a plnenie povinností pri hospodárení a nakladaní s majetkom štátu a územnej samosprávy.

Cieľom a prínosom kontrol bolo prispieť k zlepšeniu činnosti verejnej správy a spokojnosti občanov, k zvýšeniu transparentnosti a hospodárnosti pri použití verejných prostriedkov najmä pri nakladaní s majetkom obcí, miest či organizácií v ich zriaďovateľskej alebo zakladateľskej pôsobnosti, poskytnúť odporúčania na zlepšenie riadiacich a kontrolných systémov kontrolovaných subjektov v územnej samospráve.

Kontrolou hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom v subjektoch štátnej správy a územnej samosprávy bolo zistené porušenie zákona o obecnom zriadení tým, že starosta mestskej časti Bratislava - Petržalka podpísal koncesnú zmluvu v hodnote do 5 mil. eur bez predchádzajúceho schválenia miestnym zastupiteľstvom.

Kontrolou dodržiavania zmluvných podmienok pri realizácii projektu spolufinancovaného z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja formou nenávratného finančného príspevku obci Červenica v sume 196 312,00 eur bolo zistené ich porušenie neukončením stavebných prác v zmluvne stanovenom termíne.

Kontrolou dodržiavania povinností žiadateľa, vyplývajúcich z uzatvorenej zmluvy s Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR na obstaranie nájomných bytov, bolo zistené porušenie zmluvných podmienok a zákona o dotáciách tým, že obec Kračúnovce netvorila fond prevádzky, údržby a opráv vo výške minimálne 0,5 % nákladov na obstaranie nájomného bytu.

Kontrolou dodržiavania podmienok poskytnutia finančných prostriedkov na poskytovanie sociálnej služby neziskovej organizácii NO Svätý Kozmon, Nižná polianka, vyplývajúcich zo zmluvy uzatvorenej s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, bolo zistené nedodržanie týchto podmienok ako aj neodvedenie nevyčerpaného finančného príspevku za neobsadené miesta v určenej lehote a rozsahu. Uvedeným nezisková organizácia porušila finančnú disciplínu v celkovej sume 29 208,04 eur.

Kontrolou dodržiavania ustanovení zákona o majetku obcí bolo v obci zistené neevidovanie majetku, zapísaného v katastri nehnuteľností, na majetkových účtoch kontrolovaného subjektu, čím došlo k porušeniu nielen zákona o majetku obcí, ale aj zákona o účtovníctve a zásad hospodárenia obcí.

Porušenie zákona o účtovníctve bolo zistené aj nezaúčtovaním všetkých účtovných prípadov súvisiacich so zaradením stavby do vecne príslušného obdobia v sume 197 592,41 eur, nezaúčtovaním predpisu záväzkov za zádržné 10 % v sume 195 889,44 eur či odpisovania stavby štyri mesiace pred jej zaradením do užívania v sume 14 138,96 eur.

Neevidovaním, resp. nesprávnym evidovaním majetku obce znižovali celkovú hodnotu majetku, tieto údaje boli spracovávané aj DataCentrom prostredníctvom účtovných a finančných výkazov a vstupovali do súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy v obciach

Tušice, Kľačany, Perín-Chym, Slanská Huta, Nimnica, Šípkov, Kvašov, Kostolec, Ľutov, Pečeňany, Prusy, Veľké Hoste.

Kontrolou dodržiavania zákona o slobodnom prístupe k informáciám bolo zistené, že obec nezverejňovala objednávky, faktúry a zmluvy na svojom webovom sídle, čím nekonala v súlade s týmto zákonom. Obec Tušice tiež nedodržala povinnosti vyplývajúce zo zákona o verejnom obstarávaní tým, že nezverejňovala súhrnné správy o zákazkách s nízkou hodnotou s cenami vyššími ako 1000 eur.

Výsledky kontrol subjektov územnej samosprávy poukazujú na opakované nedostatky v oblasti hospodárenia s verejnými prostriedkami, čo vyplýva zo skutočnosti, že v územnej samospráve okrem NKÚ SR nejestvuje iný nezávislý orgán kontroly verejných financií.

Opakovane dochádza k porušeniu:

- zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a samosprávy nehospodárnym, neefektívnym a neúčinným vynakladaním verejných prostriedkov, nedodržaním ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami, použitím verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia, ktorým došlo k ich vyššiemu čerpaniu, porušením pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté či neodvedením verejných prostriedkov v ustanovenej alebo určenej lehote a rozsahu,
- zákona o majetku obcí tým, že kontrolované subjekty prenechávajú majetok do užívania právnickej osoby bez uzatvorenia písomnej nájomnej zmluvy alebo uzatvoria nevýhodné zmluvy o prenájme majetku, príp. nezverejňujú svoj zámer predat', resp. prenajať majetok,
- zákona o účtovníctve tým, že účtovníctvo nebolo vedené správne, úplne preukázateľne a zrozumiteľne, účtovná závierka neposkytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva,
- zákona o verejnom obstarávaní tým, že pri zadávaní zákaziek kontrolované subjekty nepoužili postupy vo verejnom obstarávaní alebo pri zadávaní zákaziek neuplatňovali princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti, nestanovili, resp. nesprávne stanovili predpokladanú hodnotu zákazky alebo rozdelili zákazku za účelom zníženia predpokladanej hodnoty zákazky,
- zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite a zákona o obecnom zriadení z pohľadu zabezpečenia vnútorného kontrolného systému tým, že kontrolované subjekty v niektorých prípadoch nemajú vytvorený účinný systém vnútornej kontroly.